ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI : 688

ÂŞIKLARIN DİLİYLE CUMHURİYET

Hazırlayanlar
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KARADAVUT

ANKARA, 1998

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI : 688

ÂŞIKLARIN DİLİYLE CUMHURİYET

Hazırlayanlar
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KARADAVUT

ANKARA, 1998

5846 sayılı kanuna göre bu eserin bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları
TÜRK DİL KURUMUna aitttir.

İnceleyen : Prof. Dr. Nevzat GÖZAYDIN

Aşıkların diliyle cumhuriyet / Hazırlayanlar : Saim Sakaoğlu, Zekeriya Karadavut ; İnceleyen : Nevzat Gözaydın. -- Ankara : Türk Dil Kurumu, 1998.

XX,299 s. ; 23 cm. — (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları ; 688)

Dizin: 287-299 ss.

ISBN : 975 - 16 - 1058 - 3

1. Halk Şiiri, Türk - Aşık Edebiyatı I. Sakaoğlu, Saim (haz.) II. Karadavut, Zekeriya (haz.) III. Gözaydın, Nevzat (inceleyen) IV. k.a.

811.42

Baskı : Bizim Büro Basımevi - ANKARA
Tel : (0312) 435 82 07 • 433 36 36 • 431 88 81

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... xiii - xxi

ŞİİRLER.....1-242

(Sorgunlu) ABDULLAH EROL / ÂŞIK EROZAN
Yirmi Dokuz Ekimde Kurduk Cumhuriyeti 3

(Aksaraylı) ABDULLAH KUMCU / ABDULLAH
Cumhuriyet Bayramı.....6

(Kadirlili) ABDÜLVAHAP KOCAMAN / KOCAMAN, ABDÜLVAHAP
Cumhuriyet Destanı 8

(Ardanaçlu) ÂDEM ŞENTÜRK / ÂŞIK EFKÂRÎ
Cumhuriyet Destanı 10
[Kurtarıcı Kahramanı Severim].....14

(Şarkışlalı) AHMET GÜNBULUT / ÂŞIK SEFİL SELİMÎ
Bugün Atatürk 15

(Sivaslı) ALİ / ÂŞIK YARIM ALİ
Cumhuriyet.....18

(Yusufelili) ALİ COŞKUN / HUZURÎ
[Cumhuriyet] 20

(Develili) ALİ ÇATAK / ÂŞIK ÇATAK
Cumhuriyet.....22
Cumhuriyet.....24

(Erzurumlu) ALİ ÇIRÇIR / Ali RAHMANÎ
Cumhuriyet.....25

(Arpaçaylı) ALİ DADAŞOĞLU / ÂŞIK DADAŞOĞLU
Ulu Önder Atatürk 26

(Darendeli) ALİ GÜRBÜZ / ÂŞIK ALİ GÜRBÜZ
Ellinci Yıl Şiiri 28

(Arpaçaylı) ALİ RIZA EZGİ / ÂŞIK ALİ RIZA EZGİ
İşareti Var 31

(Sarızlı) ALİ ŞAHİN / ÂŞIK DERDİ DERYA
Ellinci Yıl Cumhuriyet Merhaba 32
Ellinci Yıl Hoş Geldin 33

(Çorumlu) ARAP DEMİR / ÂŞIK ARABÎ, ARABALİ
Atatürk 34

(Şarkışlalı) AYŞE BERK
[Tren Destanı] 36

(Selimli) BAYRAM KÖROĞLU / ÂŞIK BAYRAM
Cumhuriyetin 50. Yılı Şeref Destanı 37

(Erzurumlu) BEHÇET MAHİR
Atatürk ve Cumhuriyet 38

(Sorgunlu) BİRSEN KOCA / KAZANCIKLIOĞLU
Cumhuriyet 40

(Yozgatlı) COŞKUN GÖNÜLLÜ / GÖNÜLLÜ COŞKUN
Sen Atam 41

(Yozgatlı) DURAK OLGUN / ÂŞIK OLGUN
Bu Cumhuriyet 44

(Mihalıççıklı) DURŞEN MERT / ÂŞIK NURŞAH
Cumhuriyetim 46

(Zileli) EMİNÎ DÜŞTÜ / ÂŞIK EMİNÎ
Kemal Gazi 48
Cumhuriyet Evlâdıyız Hepimiz 49
Atatürk ve Cumhuriyet 51
Cumuriyet ve Demokrasi 54
Koru Cumhuriyeti 56

(Konyalı) EMİNE HANIM / ŞEM'İ'NİN GÜLÜ
Destan 58

(Kırşehirli) ESAT HÜSEYİN CANITEZ / ÂŞIK BOYACI
Biz Kimiz 60
Cumhuriyet 61 Yaşında 62

(Kadirlili) FATMA TAŞKAYA / ÂŞIK FATMA
Bu Gerekiyordu 63

(Sivaslı) GAZİ KURT / ÂŞIK KUL GAZİ
Cumhuriyet 65

(Sorgunlu) GÜNAYDIN KAZANCIKLIOĞLU
Cumhuriyetimiz Altmış Altı Yaşında 67

(Bünyanlı) HABİP KARAASLAN
Cumhuriyet Bayramı 69

(Fekeli) HACI KARAKILÇIK / (GARİP) HACIM
Cumhuriyet Var 70

(Sorgunlu) HACI ÖMER ERSOY /ÂŞIK HACI ÖMER ERSOY – MAZİ'ANI
CUMHURİYET 72

(Tokatlı) HACI RESUL ESER /ÂŞIK PÜRYANÎ
Elli Yıl Evveli 74

(Bayburtlu) HACI TAŞTAN / ÂŞIK HİCRANÎ
Cumhuriyet Destanı 76
[Ortaokul Öğrencilerine] 78

(Posoflu) Hafız ÖNER / Hafız İKRAM
Cumhuriyet 80

(Afyonlu) HAKVERDİ
Cumhuriyet Bayramı Destanı 81

(Kadirlili) HALİL KARABULUT / ÂŞIK HALİL KARABULUT
Yenilendi 82
Ellinci Yıl Destanı 84
Cumhuriyet 87
Cumhuriyet Bayramı 89
Cumuriyet Devri 90

(Arpaçaylı) HAMİT DEMİR / ÂŞIK İLHAMÎ
Türklük Yolu 95

(Dadaylı) HASAN / KÖR HASAN
Destan 97

(Antalyalı) HASAN AKIN / AKIN
Cumhuriyet 98
Her Şeyim 100

(Sorgunlu) HASAN HÜSEYİN ÇALIŞKAN / OZAN ÇALIŞKAN
Güzel Demokrasi 102

(Manavgatlı) HASAN ŞİMŞEK / DERTLİ ŞİMŞEK
29 Ekim Ulusal Kurtuluş Bayramının 71. Yılı Nedeniyle 103

(Gemerekli) HASAN YILDIRIM / ÂŞIK MİHMANÎ
[Cumhuriyet] 105

(Aksaraylı) HAYDAR ASLAN / ÂŞIK HAYDAR ASLAN
Kutlu Cumhuriyet 106
Cumhuriyet 108

(Karamanlı) HİKMET ELİTAŞ / ÂŞIK HİKMETÎ
Türkiye'mde Cumhuriyet 110

(Bayburtlu) HİLMİ EKŞİ / ÂŞIK KÜLHANÎ
[Cumhuriyet] 112

(Gümüşhacıköylü) HÜSEYİN ÇEMREK / ÂŞIK ÇOBAN HÜSEYİN
Cumhuriyet Demokrasi Atatürk 114

(Bayburtlu) HÜSEYİN TATAR / BURHANÎ
Cumhuriyet Destanı 116

(Narmanlı) HÜSEYİN YAZICI / ÂŞIK SÜMMANOĞLU
Gerçek 117

(Darendeli) İBRAHİM GÜLEÇ / ÂŞIK BEYANÎ
Cumhuriyet Şiiri 118
Cumhuriyet 120
Cumhuriyet 122

(Şavşatlı) İBRAHİM KARA / ÂŞIK KARA
Cumhuriyet Bayramında 123

(Gemerekli) İDRİS EROĞLU /MEYDANÎ
Cumhuriyet 125
Demokrasi Cumhuriyet Atatürk 127
[Kültürdür Temeli Cumhuriyetin] 129

(Şavşatlı) İMSAK KILIÇ / GÜMANÎ
Cumhuriyet Yazılır 131

(Kebanlı) İSMAİL DEHMENOĞLU / ÂŞIK NİMRÎ DEDE
Ellinci Yıl 133
Atatürk 134

(Samsunlu) KEMAL BÜLBÜL / ÂŞIK KEMALÎ BÜLBÜL
Cumhuriyet Güzellemesi 135

(Posoflu) KURŞUN SARAÇ / ÂŞIK UMMANÎ
Cumhuriyet 137

(İmranlılı) MAHMUT SAĞLAM / SAĞLAMÎ
Cumhuriyet 138
Cumhuriyetten Önce 140

(Arpaçaylı) MAKSUT KOCA / FERYADÎ
Mustafa Kemal 142

(Artovalı) MEHMET / ÂŞIK ZEFİL NECMİ
[Aziz Bayram] 144

(Sivaslı) MEHMET ANULUR / KUL MEHMET
Cumhuriyet 146

(Gürünlü) MEHMET KARGI / ÂŞIK GÜLHANÎ
Dil Sevindi 148

(Sivaslı) MEHMET KÖSE / ÂŞIK KAPTANÎ
Cumhuriyet 150

(Ceyhanlı) MEHMET SİNİGÜNÜ / KARA MEHMET
Cumhuriyet Sen Oldun 151

(Konyalı) MEHMET YAKICI / ÂŞIK MEHMET
Destan 153
[Cumhuriyetin 10. Yıl Destanı] 155
[Cumhuriyetin 12. Yıl Destanı] 158

(Erzurumlu) MEVLÜT ŞAFAK / ÂŞIK İHSANÎ
Elli Yılın Getirdiği 160

(Arguvanlı) MUHARREM YAZICIOĞLU / YAZICIOĞLU
Atatürk ve Cumhuriyet 162

(Karslı) MURAT ÇOBANOĞLU / ÂŞIK MURAT ÇOBANOĞLU
Cumhuriyet Yazıldı 165

(Şarkışlalı) MUSA MERDANOĞLU / ÂŞIK MUSA MERDANOĞLU
Cumhuriyet Bayramı 167
29 Ekim Cumhuriyetin Kuruluşu ve İlan Oluşu 168

(Yeşilhisarlı) MUSTAFA DANACIOĞLU / KUL MUSTAFA
Cumhuriyet 170

(Çayırhanlı) MUSTAFA KARTAL / ÂŞIK YETİMÎ
Demokrasi Cumhuriyet Atatürk 171

(Tomarzalı) MUSTAFA ÖNDER / ÂŞIK GÖZÜBENLİ
Atam 172

(Tortumlu) MUSTAFA TEMEL / ÂŞIK RUHANÎ
Cumhuriyet Ne Güzel 173

(Sorgunlu) NİYAZİ ERSOY / ÂŞIK NİYAZİ - ÂŞIK KÖHNELİOĞLU
Bu Bayram 175

(Hafikli) NİZAMETTİN KAYHAN / KAYHANÎ
Cumhuriyet 177
Cumhuriyet 179

(Kelkitli) NURİ UÇAR / GEDA İLHAMÎ
Cumhuriyet Destanı 180

(Ortaköylü) OSMAN APAÇIK
Ne Güzeldir Cumhuriyet 181

(Kadirlili) OSMAN TAŞKAYA / ÂŞIK FEYMANÎ
Cumhuriyet 184
Neler Oldu Gelince 185

(Karslı) SADİ DEĞER / ÂŞIK HASRETÎ
50. Yılda 187
Atatürk ve Cumhuriyet 189
Cumhuriyet Demokrasi Atatürk 190

(Göleli / Samsunlu) SEBAHATTİN DÜLGER / ÂŞIK ERDEMLİ
Cumhuriyet 192
Cumhuriyet 194

(Aksaraylı) SURURÎ BAŞER / SURURÎ
Cumhuriyet 195

(Ulaşlı) SÜLEYMAN KAYA / ÇOBAN SÜLEYMAN
Tren Destanı 197

(Bayburtlu) SÜLEYMAN RUHÎ
Cumhuriyet Destanı 199

(Emirdağlı) ŞEMSETTİN KUBAT / ÂŞIK YOKSUL DERVİŞ
Cumhuriyet Kurmuşuz 201
Cumhuriyet 202
Şanımızdır Cumhuriyet 204
Emanettir Cumhuriyet 205
Cumhuriyet 206

(Çıldırlı) ŞEREF TAŞLIOVA / ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA
Cumhuriyet Getirdi 208

(Bayburtlu) ŞEVKİ YILMAZ / ÂŞIK ESNANÎ
Cumhuriyet Destanı 211

(Kalecikli) TAKİ KOÇAK / GARİP TAKİ
Demokrasi Cumhuriyet 213

(Sivaslı) UĞUR KAYA / UĞUR, MAZLUMÎ
Cumhuriyet 216

(Balıkesirli) ÜMMET GÜLMEZ / GARİP ÜMMET
Cumhuriyet Bayramı 219

(Tortumlu) YAKUP CAN / ÂŞIK ÜMMANÎ CAN
[Ellinci Yıl İçin] 221

(Erzurumlu) YAŞAR YILMAZ / ÂŞIK YAŞAR REYHANÎ
Cumhuriyet Güzellemesi 222
Cumhuriyet Demokrasi Atatürk 224

YAZICI (?)
Cumhuriyete Maniler 226

(Sivaslı) YILMAZ ALTAY / ÂŞIK GÜLŞADÎ
Cumhuriyet 227

(Hekimhanlı) YILMAZ ÖZER / ÂŞIK MUTSUZ
Cumhuriyet Demokrasi Atatürk 229

(Posoflu / Afyonlu) YUSUF KÖKTEN / ÂŞIK ZÜLÂLÎ
Cumhuriyet Bayramı 232
Cumhuriyet Hakkında 234

(Yıldızelili) ZEYNEL SARI / ÂŞIK ZEYNELÎ
Cumhuriyet 235

(Narmanlı) ZİKRİ ALİYAR / ALİYAR
Cumhuriyet 237
Cumhuriyet ve Demokrasi 238

(Şarkışlalı) ZÜLFİKAR AÇIKALIN / ÂŞIK ZÜLFİKAR AÇIKALIN
Unutmalıyız 239

(Tekirdağlı) ZÜLFİKAR AKGÜN / DİVANÎ
Vatan İçin 240
Cumhuriyetin Sesi 241

ÂŞIKLARIN KISA HAYAT HİKÂYELERİ 243- 283

DİZİNLER 285-299
A) Âşıkların Doğum Yerlerine Göre 287
B) Âşıkların Doğum Tarihlerine Göre 291
C) Âşıkların Mahlâslarına Göre 294
Ç) Âşıkların Soyadlarına Göre 297

SUNUŞ

Cumhuriyetimizin ilânının 75. yıldönümüne, bir demet şiirle katılmak, halkın Cumhuriyete bakışının temsilcileri olan âşıklarımızın bu konudaki görüşlerini ortaya koymak, 1973'ten kalma bir arzumdu. O yıl, rahmetli kardeşim. Dr. Turgut Günay'la bir antoloji hazırlamış, Anadolu'nun söz temsilcilerinin görüşlerini sunmuştuk. Gerçi Atatürk'le ilgili pek çok şiir antolojisi vardı ama bizimki, bu konuda daha sonra son derece bilimsel bir değerlendirme yazısı kaleme alacak olan, Fevziye Abdullah Tansel'in de belirttiği gibi, alanında ilkti. İki genç Cumhuriyet çocuğu olarak, taradığımız yüzlerce kaynaktan bulup çıkardığımız iki anonim türkü ile 59 şaire ait 79 şiiri *Halk Şiirinde Atatürk* adı altında kitap haline getirmiştik. Bu antoloji, yalnız Atatürk'le ilgili şiirleri değil, onun inkılâplarıyla, onun eserleriyle de ilgiliydi. Bir Atatürk; On Dokuz Mayıs'sız, Otuz Ağustos'suz, Yirmi Üç Nisan'sız, Yirmi Dokuz Ekim'siz düşünülemezdi. Bizler de, bu tarihlerle ilgili bazı şiirlere de yer vermiştik.

1923'ten günümüze kadar Atatürk'le ilgili yüzlerce şiir yazıldı; bunların bir bölümü dergi ve gazete sayfalarında kalırken bir bölümü de değişik adlar altında kitaplaştırıldı. Bazı yıllarda düzenlenen genel konulu veya Atatürk konulu şiir şölen ve yarışmaları da onunla ilgili pek çok şiiri edebiyatımıza kazandırdı.

Sivas'ta kurulan Halk Şairleri Koruma Demeğince, 5 İkinci Teşrin (= Kasım) 1931 tarihinde başlayıp üç gün devam eden, ülkemizdeki ilk "Halk Şairleri Bayramı"ı düzenlenmişti. Bu bayrama Sivas ve çevresinden 15 âşık katılmış, çalıp söylemişlerdi. Bu bayramda söylenen bazı şiirler, dernek ve bayram hakkında bazı bilgiler âşık fotoğrafları ve halay notalarıyla birlikte 1932'de *Sivas Halk Şairleri Bayramı* adı altında yayımlanmıştı. Burada, Cumhuriyetin ülkemize getirdiği güzellikleri ve zenginlikleri anlatan şiirler de vardı. Âşık Suzânî ve Âşık Yarım Ali'nin şiirlerini bu arada sayabiliriz.

Cumhuriyetimizin 10. yılı o yıllara göre son derece büyük faaliyetlerle kutlanmıştı. Bu arada saz şairlerimizin Atatürk ve Cumhuriyet konulu şiirleri gazete ve dergilerde özel bölümler halinde yayımlanmıştı. Bunlardan en önemlisi *Halk Bilgisi Haberleri* dergisinin 29 Birinci Teşrin (= Ekim) 1933 tarihini taşıyan 29. sayısıdır. "Bu sayı, Cumhuriyetin onuncu yıl dönümü şerefine çıkarılmıştır." başlığından sonra, "Cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü İçin Destanlar" alt başlığı altında altı şiire yer verilmiştir. Burada, önce Besim Atalay ve İshak Refet [Işıtman]

gibi iki yazar - şairden sonra, Maraşlı Esad'la [Konyalı] Âşık Mehmet'in 10'ar hanelik, Saraç Hacı ile Âşık Hasan'ın 7'şer hanelik destanları yayımlanmıştır.

Aynı yıl yayımlanan, *Cumhuriyet'in 10'uncu Yılı İçin Yazılan Şiirler, Destanlar* adlı eser, Atatürk ve eserleriyle ilgili ilk ciddî antolojidir.

Beş yıl sonra yayımlanacak olan öğretmen Şerif Mikail Gürfiliz'in *Ata'ya Gözyaşları* adlı eseri, Atatürk'ün ölümünün hemen ardından yazılan ve gazetelerde yer alan, çoğunluğunu ağıtların oluşturduğu 48 şiire yer vermiştir. Acı ölümün bütün sıcaklığının görüldüğü bu antoloji de, doğrudan onu konu alan ilk derlemelerdendir.

1931'deki Sivas Halk Şairleri Bayramından sonraki en uzun süreli âşıklar toplantısı, küçük bir ilçede, bugünün Bayburt ilinde yapılmıştı. 27 Şubat'tan 5 Mart 1938 tarihine kadar devam eden "Saz Şairleri Haftası'na katılan saz şairleri, geleneğin gereği olarak şiir söyleyip atışmanın yanında; Atatürk, inkılâpları ve Cumhuriyet konularında pek çok şiir de söylemişlerdir.

Osman Atilla'nın 1946'da *Ülkü* dergisinde yayımladığı iki yazı Cumhuriyet ve Atatürk'le ilgili, bir bölümü pek tanınmayan, sonraları tanınacak olan çeşitli yaşlardaki şairlerin imzalarını taşımaktadır. Pek çoğu bugün hayatta olmayan söz ustalarının içinde, o yıllarda 19 yaşında olan Kadirlili Halil Karabulut da yer almaktaydı.

Orhan Aydemir de, 19 yıl sonra (1965) yayımladığı bir makalesiyle "halk ozanları"nın duygularını dile getirmiştir. İmzamızı taşıyan ilk değerlendirme ise 1973 tarihini taşımaktadır.

Doğrudan Atatürk ve eserleriyle ilgili şiirlere yer veren ilk saz şiiri antolojisi, yukarıda da değindiğimiz üzere, Dr. Günay ile birlikte hazırladığımız derlememizdir. Daha sonraki yıllarda benzerleri de yayımlanacak olan bu antoloji bir boşluğu doldurmanın ötesinde, Atatürk şiir antolojilerine girmeyen pek çok şiiri de ilk defa gün yüzüne çıkarmıştır.

Daha sonraki yıllarda İ. Ünver Nasrattınoğlu, âşıkların Atatürk'le ilgili şiirlerine yer veren iki antoloji yayımlamıştır.

Dr. Günay'la birlikte hazırladığımız antolojinin tanıtılması ve tenkid edilmesinden yola çıkarak, bir bölümü Atatürk'ün doğumunun 100. yılı, bazıları Cumhuriyetin çeşitli yıl dönümleri vesilesiyle olmak üzere çeşitli makaleler yazılmış, yarışma sonuçlarına yer veren antolojiler hazırlanmıştır. F. Abdullah Tansel, Saim

Sakaoğlu, Halim Yağcıoğlu, P. Naili Boratav, Aydın Oy, İhsan Kurt, İ. Ünver Nasrattınoğlu, Mehmet Yardımcı, Cemil Altınışık, Nevzat Gözaydın, Şeref Taşlıova, Fuat Özdemir, Ali Yakıcı, vb. çeşitli yayın organlarında makaleler kaleme almışlardır.

1981 yılında, "Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıldönümü" kutlama çerçevesinde açılan, halk şairleri arası bir yarışma da dikkatimizi çekmektedir. Yarışma, pek az işlenen bir konuya yer veriyordu: Türk İstiklâl Savaşı Destanları. Halil Karabulut'un birinci, Sadi Değer (Hasretî)'in ikinci, Halil İbrahim Güleç (Hasretî)'in üçüncü olduğu yarışmaya gönderilen şiirlerden bir bölümü kitap haline getirilmiştir.

Âşık Halil Karabulut, Atatürk'le ilgili bir destan kitabı hazırlamıştır. Aydın Oy da, bütün şairlerimizin eserleriyle ilgili olarak hazırladığı Atatürk kitabına âşıklarımızdan da örnekler almıştır.

İstanbul ve Ankara'nın taşrasında düzenlenen gün, şiir yarışması ve anma toplantılarında da pek çok şiir ortaya konulmuştur. Bunlardan bir tanesini anmak istiyoruz. İl sıralamasında 66 numarayı taşıyan Yozgat ilimizin Sorgun ilçesinde Cumhuriyetimizin "66. Şeref Yılı" münasebetiyle, Yozgatlı âşıklar arasında "Cumhuriyet Fazilettir" konulu yarışma açılmıştır. Dereceye giren şiirler, 1990 yılında *Cumhuriyet Koçaklaması* adı altında bir kitapçıkta toplanmıştır.

Bu arada özellikle Cumhuriyetimizin 50. yılı münasebetiyle bir çok toplantılar düzenlenmiş, saz şairleri arasında yarışmalar açılmıştır. Bunlardan en önemlisi Başbakanlık Kültür Müşteşarlığı ile Konya Kültür ve Turizm Derneğince ortaklaşa düzenlenen "En İyi Cumhuriyet Şiiri" konulu yarışmadır. Bu ilk büyük yarışmaya 81 âşık katılmıştır, birinciliği "Yenilendi" adlı şiiriyle Halil Karabulut, ikinciliği "Cumhuriyetin" redifli şiiriyle Âşık Efkârî, üçüncülüğü ise "Elli Yılın Getirdiği" adlı şiiriyle Mevlüt İhsanî (Şafak) kazanmışlardır. Bunlar ve "teşvik maksadıyla değerlendirilen" şiirlerden on tanesi ile dereceye giremeyen bir şiir, Feyzi Halıcı tarafından hazırlanan *Saz Şairlerinin Diliyle Atatürk* (1981) adlı, Cumhuriyet ve Kıbrıs konulu yarışmaların dereceye giren şiirlerine de yer veren esere alınmıştır. (Bu arada bilim dünyasını yanıltan bir noktayı yeri gelmişken düzeltmek istiyoruz. İkinciliği kazanan âşığı sayın Feyzi Halıcı, yarışmadan sekiz yıl sonra, anılan eserinde "Efkârî (Aydın Üstün)" (s. 175) olarak vermektedir. Oysa aynı adı merhum İhsan Hınçer *Türk Folklor Araştırmaları*'nda sıcağı sıcağına "Ardanuçlu Âşık Efkârî" olarak vermişti (15 (291), Ekim 1973, 6793).

Aynı yıl, Atatürk Üniversitesince düzenlenen "Âşıklar Şöleni"ne katılan pek çok âşığın Cumhuriyet konulu şiirleri, oradaki arşivde yer almaktadır.

Tıpkı Cumhuriyetimizin ilânının 50. yılı gibi, ulu önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumunun 100. yılı da göz kamaştırıcı kültür ve bilim faaliyetleriyle kutlanmıştır. Bu arada, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu da, Atatürk'ün doğumu münasebetiyle bir "Atatürk Destanı" yarışması açmıştır. Birincilik ve ikincilik derecelerinin verilmediği bu yarışmada üçüncülüğü Âşık Eminî almıştır.

Kültür Bakanlığının, 1993'te, "Cumhuriyetin 70. Yıldönümü Dolayısıyla Halk Şairleri Arası "Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasi" Konulu Şiir Yarışması", bu alandaki son büyük düzenlemedir. 277 şiirin yer aldığı yarışmada, birinciliği Musa Merdanoğlu "Dikkat Et", ikinciliği Âşık Maksut Koca (Feryadi) "Mustafa Kemal", üçüncülüğü ise Yılmaz Özer (Âşık Mutsuz) "Cumhuriyet Demokrasi Atatürk" adlı şiirleriyle kazanmışlardır. 1973'teki yarışmanın birincisi olan Karabulut ile üçüncü olan Şafak'ın şiirleri bu yarışmada "Yayımlanmaya Değer Bulunan Şiirler" arasında yer almıştır. Dereceye giren ve mansiyon alan üçer şiirle diğer 39 şiir, 1995'te yarışmanın adını taşıyan bir kitapta toplanmıştır.

"TBMM'nin 75. Açılış Yıldönümü" münasebetiyle düzenlenen "TBMM Ulusal Egemenlik'te 75 Yıl Destanı" yarışmasında da, konumuzla ilgili şiirler yer almaktadır. Bütün şairlere açık olan yarışmaya 160 şiir gönderilmiştir. Birincilik ödülünün verilmediği yarışmada ikinciliğe lâyık bulunan üç şair de yüksek öğrenim görmüştür. Üç kişiye paylaştırılan üçüncülük ödülünü alanlardan ikisi Halil Karabulut ile 1973'teki Cumhuriyet Şiiri yarışmasında "teşvik maksadıyla değerlendirilen" âşıklardan Darendeli Âşık H. İbrahim Güleç (Beyanî)'tir.

1998 yılında, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, saz şairleri arasında "Atatürk ve Devrimleri" konulu bir yarışma düzenlenmiştir.

Aynı yıl içinde, Cumhuriyetin ilânın 75. yılı münasebetiyle, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu bağlı kuruluşlarından Türk Dil Kurumu da âşıklar arasında "Cumhuriyet Şiiri" konulu bir yarışma düzenlenmiştir.

Kitabımıza 96 âşıktan 133 şiir ile üç kıtalık bir mani alınmıştır. Şiirlerin bir bölümü, belki edebî yönden zayıf olabilir; ancak bunlar Anadolu insanının samimî duygularını dile getiren şiirler oldukları için alınması uygun görülmüştür.

Âşıklarımız, öz adları esas alınarak sıralanmışlar; ancak her birinin adının önüne ( ) içinde nereli oldukları yazılmıştır. Soyadları ve / işaretinden sonra mahlâslarına yer verilmiştir. Eserimizin sonuna eklenen dört dizinde ise âşıklar; doğum yerlerine, doğum tarihlerine, mahlâslarına ve soyadlarına göre sıralanmışlardır.

Âşıklarımız doğdukları ilçenin adı ile tanıtılmaya çalışılmıştır. Elbette il merkezi ve köylerinde doğanlar illerine göre verilmiştir. Bazı âşıklar âdeta iki ayrı il veya ilçenin insanı gibi tanınmıştır. Bunları da doğdukları ve yaşadıkları yerlerin adlarını birlikte anarak vermeyi uygun bulduk. Sabahattin Dülger, Yusuf Kökten (Zülâlî), vb. gibi. 1989'dan sonra il olan ilçelerin adları ile tanınanlar, köylerinin başka ilçelere bağlanmasına karşılık eski ilçeleri ile alınmışlardır. Sumbaslı Âşık Halil Karabulut değil, Kadirlili Âşık Halil Karabulut, vb.

Bazı âşıklarımız mahlâs kullanmamakta, sadece adlarını, ad ve soyadlarını tapşırmaktadırlar: Ayşe Berk, Behçet Mahir, Osman Apaçık vb.

Bazıları ise farklı şekillerde mahlâs kullanmaktadır: Hacı Karakılçık, Niyazi Ersoy, vb.

Bu antolojideki şiirlerin önemli bir bölümü, daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış, âşıkların arşivinden alınmış veya yeniden yazılmıştır. Bu husus derlememizi değerli kılan önemli bir noktadır.

Bazı şiirlerin görülememesi, görülse bile kitaba alınmaması elbette bu derlemeyi yapanların değerlendirmelerinin sonucudur.

Ayrıca, bazı şiirler adları ve konuları açısından farklı görünürlerse de doğrudan konumuzla ilgili yönleri vardır. "Tren Destanı" elbette Cumhuriyetin sesini dile getirmesi açısından konumuzun içine girmektedir.

Şiirler dil ve imlâ konusunda çok farklılıklar göstermektedir; tiren-tren, yaptık-yapdız gibi. Biz, elimizden geldiğince aslına bağlı kalmaya çalıştık.

Âşıklarımız arasında pek az da olsa yüksek öğrenim görmüş olanları vardır. Bunlar arasında doğrudan âşık edebiyatıyla ilgilenenler, araştırıcı olanlar kitabımıza alınmamıştır.

Her âşık belirli bir sıra ile tanıtılmaya çalışılmıştır. Pek çokları ile ilgili bilgiler eski yıllara dayanmaktadır. Doğum tarihlerini bildiğimiz halde ölüp ölmediklerini, öldülerse bile yıllarını bilemediğimiz pek çok âşığımız vardı. Bu konuda bazı âşıklarımızın köyleriyle temasa geçilip bilgi edinilmiştir.

Bazılarıyla doğrudan temasa geçilmişse de hayatlarıyla ilgili son derece sınırlı bilgi göndermişlerdir. Onlara göre nüfus cüzdanındaki bilgiler yeterliydi.

Özellikle yüzyılımızın başlarında doğan âşıkların doğum tarihlerini tespit etmemiz de zor olmuştur. Kaynaklar, bu arada antoloji mahiyetinde eserler arasındaki bilgi farklılıkları da işimiz zorlaştırmıştır. Daha sonraki yıllarda basılan eserlerin daha önceki eserlerdeki kadar bile bilgi vermemesi, hacim kaygısından ziyade, araştırma eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Şiirlerimizin tamamına yakını dörtlüklerden kuruludur, pek az şiirimiz ise beyitlerle kurulmuştur (Huzurî, Hicranî, vb.). Birkaç şiirimiz ise üçer mısralı bentler ve ikişer mısralık kavuştaklardan kurulmuştur (Birsen Koca, Günaydın Kazancıkhoğlu, Hicranî). Bir şiirimizde de beş mısralık bentleri görüyoruz (İlhamî).

Şiirlerin çoğuna sahibi tarafından ad verilmiştir; eğer ad konulmamışsa, tarafımızdan [ ] içinde uygun bir ad verilmiştir.

Şiirlerin alındıkları kaynakları göstermek için bir bibliyografyaya gerek görülmemiştir; çünkü bazıları birkaç kaynakta yer almaktadır. Ayrıca bazıları da henüz basılı değildir.

Bu çalışmamızın kısa zamanda ortaya konulmasında, Sivas'tan Yrd. Doç. Dr. Doğan Kaya'nın sıcak ilgisinin önemli bir yeri vardır. Ayrıca Kayseri'den Dr. Kadir Özdamarlar ile Arş. Gör. Bayram Durbilmez, Adana'dan Doç. Dr. Erman Artun, İzmir'den Dr. Mehmet Yardımcı, Çanakkale'den Arş. Gör. Mete Taşlıova ve Kelkit'ten Ali Coşkun Hırik de ilgilerini esirgemediler. Bazı âşıklarımız ise hemen cevap vermek suretiyle yardıma katıldılar. Hepsine teşekkür ediyorum. Kitabımızın basımını gerçekleştiren Türk Dil Kurumumuzun ilgililerine de teşekkürlerimiz tabiidir.

Konya, 28 Şubat 1998 Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

SUNUŞ'umuzun sonuna küçük bir 'özel' biliyografya eklemek istiyoruz. Burada; Atatürk ve Cumhuriyet konusunda yazılmış şiirlerden oluşan kitap, antoloji ve makaleler yer almaktadır. Kaynaklar, yayın tarih sırası esas alınarak verilmiştir. Ancak şiirlerin söylendiği dönemi iyi takip edebilmek için çok geç yayımlanan birini (4. kaynak) 25 yıl gecikmeyle vermek yerine, toplantı tarihine göre vermeyi uygun bulduk.

1932 Ahmet Kudsi Tecer, *Sivas Halk Şairleri Bayramı,* Sivas 1932.

1933 "Cumhuriyetin Onuncı Yıl Dönümü İçin Destanlar", *Halk Bilgisi Haberleri,* 3 (29), 29 Birinci Teşrin (Ekim) 1933, 113-120.

1933 *Cumhuriyetin 10'uncu Yılı İçin yazılan Şiirler, Destanlar,* Ankara 1933.

1938 Şerif Mikail Gürfiliz (Muallim), *Ata'ya Gözyaşlarım,* İstanbul 1938. (48 şiirin çoğunluğu ağıttır).

1938 Mahmut Kemal Yanbeğ, "1938'de Bayburt'ta Saz Şairleri Haftası", *Türk*

1963 *Folklor Araştırmaları* ***(TFA)****,* 8 (166), Mayıs 1963, 3072-3074; 8 (167), Haziran 1963, 3101-3102. (12 yazı halinde devam eden makalenin sadece ilk üçü ile sonuncusu konumuzla ilgilidir).

1946 Osman Atilla, "Halk Şairlerinin Diliyle Cumhuriyet", *Ülkü* (II. seri), 12 (123). 1 Kasım 1946, 23-24.

1946 ---------- , "Halk Şairlerinden Atatürk'e Ağıtlar", *Ülkü* (II. seri), 12 (124), 15 Kasım 1946, 35.

1965 Orhan Aydemir, "Halk Ozanlarından Atatürk'e", *Türk Folklor Araştırmaları,* 9 (196), Kasım 1968, 3989-3900.

1973 Saim Sakaoğlu, "Halk Şairlerinin Diliyle Cumhuriyet", *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan,* Ankara 1973, 16-21.

1974 Saim Sakaoğlu-Turgut Günay (hzl.), *Halk Şiirinde Atatürk,* Erzurum 1974.

1975 Pertev Naili Boratav, "La Littérature Populaire Turqe Contemporaire", *Turcica,* 5, 1975, 47-67.

1976 İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıkların Diliyle Atatürk,* Ankara 1976.

1978 Fevziye Tansel, "Atatürk Hakkkında Ozanlarımızın Söylediği Şiirler", *Belleten,* 42 (167), Temmuz 1978, 465-494.

1981 Saim Sakaoğlu, "Halk Şairlerinin Diliyle Atatürk", *Millî Kültür,* 2 (6-7-8) Kasım-Aralık 1980-Ocak 1981, 16-23.

1981 Halim Yağcıoğlu, "Halk Şiirinde Yaşayan Mustafa Kemal Atatürk", *Varlık,* 48 (881), Şubat 1981, 7-8.

1981 Pertev Naili Boratav, "Halk Geleneğinde Atatürk ve Atatürk Devrimleri", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi / Atatürk Özel Sayısı,* 36 (1-4), Ocak- Aralık 1981, 121-140.

Oradan: *Folklor ve Edebiyat (1982) I,* İstanbul 1982, 188-208, Fransızcası için bkz. "La Guerre de Liberation et Atatürk dans la Tradition Populaire", *Turcica,* 14, 1982, 268-286.

1981 Feyzi Halıcı (hzl.), *Saz Şairlerinin Diliyle Atatürk,* Ankara 1981.

1983 Saim Sakaoğlu, "Cumhuriyet Devrinde Doğmuş Halk Şairi Halil Karabulut'un Atatürk'ü Anlayışı", *Kemalist Atılım,* 2 (19), Şubat 1983, 24-26 ve 29-30.

1983 Aydın Oy, "Halk Şiirinde Atatürk", *Yazko Edebiyat,* 27, Ocak 1983, 101-111.

1983 İhsan Kurt, "Halk Şairlerimizin Şiirlerinde Atatürk", *Millî Kültür,* 41, Ağustos 1983, 17-21.

1983 İrfan Ünver Nasrattınoğlu, "Âşıkların Diliyle Atatürk", *Halay,* 4 (35), Ekim 1983, 1-3.

1983 Mehmet Yardımcı, "Âşık Zefil Necmi ve Nurettin Seyfi'nin Atatürk Şiirleri", *Halay,* 4 (34), Ekim 1983, 1-6, 32.

1983 Cemil Altınışık, "Ozanlardan Atatürk'e", *Halay,* 4 (35), Kasım 1983, 1-3.

1984 Nevzat Gözaydın "Saz Şairlerimizin Diliyle Atatürk", *Türk Dili,* 48 (395-396), Kasım-Aralık 1984, 474-479.

1984 Şeref Taşlıova, "Âşıkların Atatürk Sevgisi", *Halay,* 4 (48), Aralık 1984, 9-10. 27.

1985 Fuat Özdemir, "Halk Şiirinde Atatürk ve Atatürk Devrimlerinin Değerlendirilmesi", *Halk Kültürü,* 1985/1, İstanbul 1985, 102-103.

1987 Ayhan İnal, "Halil Karabulut ve Atatürk Destanları", *Size,* 8 (163), Mayıs 1987, 5.

1988 Halil Karabulut (Kadirlili Âşık), *Büyük Mustafa Kemal Destanı,* Kadirli 1988.

1988 Abdurrahman Güzel, "Halk Şairlerinde Cumhuriyet Kavramı" 29 Ekim 1988'de Türk Kooperatifcilik Kurumunda yapılan konuşma. (Yayımlanıp yayımlanmadığını belirleyemedik)

1989 Aydın Oy, *Şiir Dünyamızda Atatürk,* Ankara 1989.

1990 Ali Yakıcı, "Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Atatürk", *GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6 (1), 1990, 19-65.

1990 Durali Doğan (drl.), *Cumhuriyet Koçaklaması,* İstanbul 1990.

1992 İrfan Ünver Nasrattınoğlu (drl.), *Doğumunun 100. Yıldönümü Dolayısıyle Âşıklardan Yüce Atatürk'e Deyişler / Güldeste,* Ankara 1992.

1993 Ali Yakıcı, "Halk Şairlerinin Atatürk'e Bakışı", *Halk Ozanlarının Sesi,* 2 (5), Aralık 1993, 3-12.

1995 *TBMM 75. Yıl Ulusal Egemenlik Destanı Yarışması Sonuçları,* Ankara 1995.

1995 *Cumhuriyetin 70. Yıldönümü Dolayısıyla Halk Şairleri Arası "Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasi" Konulu Şiir Yarışması",* Ankara 1995.

ŞİİRLER

Yirmi Dokuz Ekimde Kurduk Cumhuriyeti

Saldırmıştı yurduma altı azgın canavar,
Rus, İtalya, Fransa, Yunan, İngiliz, Bulgar,
İstanbul'da sarayı teslim alınca bunlar,

Tüm yurtta Kemal Paşa uyandırdı milleti
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Bir kırık tekne ile Samsun'a ayak bastı,
Sanki bir rüzgâr oldu Anadolu'ya esti,
Esmekle de kalmayıp düşman kellesi kesti.

Dünyaya ibret oldu Türk'ün yeni devleti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Erzurum'da, Sivas'ta istişare kurarak,
Bütün Anadolu'ya yayıldık bayrak, bayrak,
Türk canını verir de vermez bir karış toprak.

Yeniden zafer zafer tadarak hürriyeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

O yüce millet için çekilmezdi bu zulüm,
Gidiyordu mukaddes vatanım dilim dilim,
Tek bir çare kalmıştı : Ya istiklâl ya ölüm.

Çarpıştık, dilenmedik düşmandan merhameti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Elimizde silah ve cephanemiz yok idi,
Düşmanın gücü ise bizden kat kat çok idi,
Ama zafer İslâmın olması mutlak idi.

Kemal Paşa o akşam toplamıştı heyeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Fevzi Çakmak, İnönü ya Kâzım Karabekir,
Bunlar Kemal Paşa'yla olmuşlardı tek fikir,
Bir yanda Eskişehir, bir yanda Diyarbakır,

O yüce Yaratan'dan diliyordu saadeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Ve de hasta sanmıştı bütün düşmanlar bizi,
Vatan toprağındaydı her birisinin gözü,
İzmir'de Yunan leşi doldurunca denizi.

Temizlendi yurdumdan bu pis kokmuş illeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Eğe'de Yörük Efe, Maraş'ta Sütçü İmam,
Antep'te Şahin gibi daha nice kahraman,
Hele Kara Fatma'mız ne yamandı ne yaman.

İçeceğim diyordu bu yolda şehadeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Mehmet Akif minberde, kürsüde coşuyordu,
Dinleyen genç, ihtiyar cepheye koşuyordu,
Türk kadını sırtında top, mermi taşıyordu.

Kurtardık yurdumuzu düşmandan nihayeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Artık hep unutmuştuk üzüntüyü kederi,
En son şöyle diyordu Türk'ün büyük lideri:
"Ordular, hedefiniz Akdeniz'dir ileri!"

Şimdi hâlâ geçerli Ata'nın vasiyeti,
Yirmi Dokuz Ekimde kurduk Cumhuriyeti.

Bugün Cumhuriyetin altmış altıncı yılı,
Şanlı Türk milletinin tarihi zaferle dolu,
EROZAN destan yazar, okur mızrabı teli.

O büyük Ata'mızın bizedir emaneti,
Yine kutlamaktayız bugün Cumhuriyeti.

Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet başımızın tacıdır,
Saygıyla anarız seni Atatürk.
Dedemiz, babamız, gencimizle,
Askerine emir verdi Atatürk.

Dumlupınar, Afyon'dan soralım,
Bu vatanı kurmaktı kararın,
Gökyüzünde dalgalansın bayrağım,
Çıkın vatanımdan dedi Atatürk.

Bilemedi, geldi girdi yurduma,
Kaçmaya başladı, bakmaz ardına,
Düşünmedi ne gelecekti başına,
Döktün mü denize dedi Atatürk.

Gece gündüz durmaksızın kaçtılar,
Gittiği yerlere mikrop saçtılar,
Alaşehir camisini yaktılar,
Birisi kalmasın dedi Atatürk.

Toplandı paşalar, karar aldılar,
Düşman uyudu, çemberini yardılar,
Mağlup olduğunu orda bildiler,
Bir daha gelmesin dedi Atatürk.

ABDULLAH da Atatürk'ün izinde,
Dünya malı yoktur benim gözümde,
Paşam seni görüyorum düşümde,
Türkiye'ye selâm dedi Atatürk.

Cumhuriyet Destanı

Aziz dostlar, bayramınız kutl'olsun;
Ne güzel, ne mutlu bayramınız var.
Kalplere neşeler, sevinçler dolsun,
Bugün ne keder var, ne gamınız var.

Bu bayram Ata'dan bize yadigâr,
Türkler bunu kutlar hep diyar diyar,
Bugün neşelidir genç ve ihtiyar,
Mevlâmıza bol bol şükranınız var.

Ruhunu analım aziz Ata'nın,
O kahraman Türk kalbinde yatanın,
Bize emaneti güzel vatanın,
Sınır bekçileri arslanımız var.

Bugün tazelendi yeni bir hayat,
Ey Türk oğlu, çalış, yüksel sen kat kat,
Bayrak gölgesinde pervasızca yat,
Bu toprakta nice kurbanımız var.

Türk ölse de asla Türklük ölemez,
Arslan yatağına çakal gelemez,
Türk milleti bir bütündür bölünmez
Ata'mızdan elde fermanımız var.

Kırk dördüncü yılı Cumhuriyetin;
Bize bahşedilen o hürriyetin,
Bugün bayramıdır asil milletin,
Dünyada binlerce hayranımız var.

Sanki ölmüş iken geri var olduk,
Vatan bize biz vatana yar olduk,
Bugün neşelendik, bahtiyar olduk,
Ay-yıldızlı ala seyranımız var.

Kendimiz kazanır, kendimiz yeriz,
Kumaşlar dokuruz, bezler giyeriz,
Elin yağı, balı nemize deriz,
Millî aşımızla ayranımız var.

Esirlik yakışmaz Türk'ün şanına,
Bize ölmek şeref vatan namına,
Döğüşmek isteyen er meydanına,
Buyursunlar, işte meydanımız var.

Bekçisi var subayından erinden,
Türk coşarsa dünya oynar yerinden,
Cephelerde düşman kellelerinden,
Her düzlükte birer harmanımız var.

Ey Türk oğlu, vatan sana emanet,
Aramızda yaşamasın hiyanet,
Vur emri aldık mı kopar kıyamet,
Elde kılıç, kolda dermanımız var.

ABDÜLVAHAP, de ki Türk'e maşallah!
Bizim yardımcımız Hazreti Allah,
Dünyada kimseye etmek eyvallah,
Damarlarda asil kanlarımız var.

Cumhuriyet Destanı

Tam elli yıl evvel ilân edildi,
Bugünkü devleti Cumhuriyetin.
Her gün biraz ileriye gidildi,
Sonsuz bu gayreti Cumhuriyetin.

Şayanıhayrettir hastahaneler,
Sosyal sigorta, sağlık, binalar,
Evlâdını memur gördü anneler,
Güzel saadeti Cumhuriyetin.

Anadolu'muzda yapılan yollar,
Köprülleri yapan o nurlu eller,
Köylerde çalışan biçerdöverler,
Vatana hizmeti Cumhuriyetin.

Toplar, teyyareler, ordu kuvveti,
Korudu, koymadı çok felâketi
Orman işletmesi, su teşkilatı,
Yurda şefaati Cumhuriyetin.

Kuyular açtı, petroller çıkardı,
Her zaman çok sağlam kararlar aldı,
Bir de ikinci bir senato kurdu,
Teşrii kudreti Cumhuriyetin.

Bakır, lif, şeker fabrikaları,
Tıbbî tahsil yerler, İzmir Fuarı,
İşte Trabzon, Samsun Limanı,
Ne büyük hizmeti Cumhuriyetin.

Baştakilerinde hep nurlu inanı,
Kötü, suçlulara vermedi amanı,
Eşkıya, anarşit yok etti hemen,
İcrayı kuvveti Cumhuriyetin.

Cumhuriyetimiz büyük çabası,
Her köyde kuruldu ilim yuvası,
Dünya takdirinde Boğaz Köprüsü,
Çok azim serveti Cumhuriyetin.

Bugün vesaitler asvaltta gezer,
Yüzde doksan oldu okuyup yazar,
Zirai Donatım veriyor düzen,
Çiftçiye hizmeti Cumhuriyetin.

Olgun operatör, doktor, tabipler,
İşte dispanserler, hem adli tıplar,
Kur'an okur kurslar, imam hatipler,
Halkın selâmeti Cumhuriyetin.

Dünyaca tanındı Türk işçileri,
Memur, mühendisler, Türk aydınları,
Pancar tarlaları, çay bahçeleri,
Size bir cenneti Cumhuriyetin.

Hem elektirikler, teleferikler,
Hele tırafikler hayatı bekler,
Hava yolculuğu arslan yürekler,
Bu bir metaneti Cumhuriyetin.

Türkiye'yi gören bir cennet sandı,
Dikildi direkler teller uzandı,
Eski vatan gelin gibi bezendi,
Bir eser sanatı Cumhuriyetin.

Semaya dayandı apartumanlar,
Temeli atılan resmî binalar,
Spor kulüpleri doldu meydanlar,
Azmi azamati Cumhuriyetin.

Parklar, bahçeler gelişir yine,
Kuru vatan yeşil, bakın rengine,
Seçemezsin, herkes döndü zengine,
İşte cemaati Cumhuriyetin.

Aklıselim hiçbir zafa takılmaz,
Çalışmamış yükseklere çıkılmaz,
Allah'ı tanımış asla yıkılmaz,
Asıl adaleti Cumhuriyetin.

Hakikat böyledir, doğru sözümüz,
Yaşa Cumhuriyet aktır yüzümüz,
Konya'da çalınıyor sazımız,
Bu bir muhabbeti Cumhuriyetin.

Çamlıkla süslendi hep bozkırları,
Suya kavuşturdu susuz yerleri,
Devlet eliyledir hac seferleri,
Bu bir nezaketi Cumhuriyetin.

Cumhuriyetimiz payidar yaşar,
Vatana hizmette gösterir başar,
Komşu devletlerin bir kardeş yaşar,
Olmaz adaveti Cumhuriyetin.

Büyük Atatürk'ün bir yadigârı,
Kalır kıyamete işbu eseri,
Eski başbuğların nurlanısın yeri,
Bize bu vatanı koymuşlar geri,
Hakikati söyler ***ÂŞIK EFKÂRÎ,***
Bu şanı şöhreti Cumhuriyetin.

[Kurtarıcı Kahramanı Severim]

Ben âşığım, maşuğumu sorarsan:
Ana yurdu, öz vatanı severim.
Cumhuriyet temelini kuranlar,
Kurtarıcı kahramanı severim.

Sefer zamanında hazır olanlar,
Yurdu sevip vatanını bilenler,
Ana yurtlarında şehit yatanlar,
Kurban giden ben o canı severim.

EFKÂRÎ'yim, yad eylerim onları,
Hiç unutulur mu Türk hakanları,
Ebedî bakîdir yüce şanları,
Atamızdan şöhret, şanı severim.

(Şarkışlalı) AHMET GÜNBULUT / ÂŞIK SEFİL SELİMÎ

Bugün Atatürk

Cumhuriyetin 50. Yılı Dolayısıyla

Tarihler yaşlandı, kocadı günler,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.
Canlandı haykırır, duy dinle dünler,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Meşrutiyet ile mutlak monarşi,
Devrimlere aykırıdır anarşi,
İlkeler Hitabe, İstiklâl Marşı,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Kanunsuz bir devlet tabuda kondu,
Hürriyet isimli meş'ale yandı,
Türk ulusu dimdik, millet uyandı,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Dünya kan ağlayıp kan kokarkene,
Yunduk, ak pak olduk dün kokarkene,
Temizlendik, dört yön kin kokarkene,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Çarşaflar söküldü, inkılâp oldu,
Kadın-erkek aynı hakları buldu,
Padişahlık devri ebedî öldü,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Ergen kız, genç oğlan bir tek sırada,
Irkçılık kalmadı, hep bir arada,
Halkın idaresi millî irade,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

İstiklâl ufkında doğan güneştir,
Cihanın üstüne değen güneştir,
Kara taassubu boğan güneştir,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

İktisaden çok imkânlar var etti,
Sosyal adaleti buldu, yâr etti,
Sanayiler kurdu, hadsiz kâr etti,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Cesetlerden köprü yaptı, su geçti,
Ekmek yoktu, çarık yedi, kan içti,
"Demokrasi" adlı idare seçti,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Gök kadar açıktır, yerden güçlüdür,
Ateşten kuvvetli, kordan güçlüdür,
İstikbalden parlak, nurdan güçlüdür,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Elli yıl savaştık, dünden bu güne,
Yürü ileriye, dönme ha düne,
Ülkünüz seslenir sana ve bana,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Size lâyık olmak bizdeki çaba,
Vatan için ölen ey şehit baba,
Et, kemik, kan ile yaptığın oba,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Bu devlet, bu millet, bu vatan, bu yer,
Türk'ün Türkiyesi; duy ve haber ver,
Bu ***SEFİL SELİMÎ***, bu halk böyle der,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Cumhuriyet

Vatana eyleriz hizmet,
Mektebe eyleriz hürmet,
Hep efendi oldu millet,
Ağ üstünde karamız var.

Kalbimizde vardı işkil,
Derdik, yurt kurtarmak müşkül,
Millî kuvvet oldu teşkil,
Yaşasın kongıramız var.

Pavlikeler kumaş dokur,
Adalete erdik şükür,
Sanat mektebinde okur
Çokca sanatkârımız var.

Çoğaldı başhekim, lokman,
Mekteplerde etti idman,
Gazi'miz var iken korkunan,
Her derde bir çaremiz var.

Beyim, bunda var mı suçum?
Evvel böyl'olmamış, niçin?
Millete menfaat için,
Bankalarda çok paramız var.

Âleme duyuld'ünleri,
Şükür yükseldi şanları,
Verdik fitre, kurbanları,
Havada tayyaremiz var.

Bin yaşasın şanlı Gazi,
Düşmandan kurtardı bizi,
Vapurla doldurdu denizi,
Her yanda iskelemiz var.

Canın kurban olsun dosta,
Yol yaptırdı bir kayasta,
Reisicumhura şayeste
Çok şanlı Ankara'mız var.

Başladık zengin olmaya,
Kazanıp banker olmaya,
Gazi'm cihangir olmaya,
Hemen az bir sıramız var.

Adaletçe yapar işi,
Çalıştı düşmana karşı,
Türkiye'nin ay, güneşi,
Gazi'yle İsmet Paşa'mız var

Yurdun aşkın ırmağında,
Yanlış koyman örneğinde,
Halk Şâirleri Derneği'nde,
Ayrı ayrı töremiz var.

ALİ'nin bunu böyle demiş,
Bilmem kıymeti ne değmiş,
Türkiye'ye ay, gün doğmuş,
Şule verir çıramız var.

[Cumhuriyet]

Yirminci yıl dönümü bugün Cumhuriyetin,
Sevimli bayram geldi işte şanlı milletin.

Bugün Türk inkılâbının başlangıcı olmuştur,
Saltanatın o yaldızlı çiçekleri solmuştur.

Türk halkını kavuşturdu sarsılmaz hürriyete,
Bugün Türk'ün her yerini benzetmiştir cennete.

Yenilikler çalışmalar hayret eder görenler,
Bugünden meydana geldi fabrikalar trenler.

Yükseldi fenler, bilgiler, öğretmenler, okullar,
Dikenden eser kalmadı, ne yana baksan güller.

Ey Türk genci, şu ebedî Atatürk'ü unutma,
Gösterdiği yol ile git, aykırı bir yol tutma.

Şanlı ordu, yılmaz asker hazırlansın sefere,
Pek yakında seni azmin kavuşturur zafere.

Pek muhtemel bu zaferin tarihte yoktur eşi,
Zafer yıldızlarının bu olacaktır güneşi.

Gönlümüzü canlandıran geleceğin emeli,
Bu bayramdan gözetilen yüksek zafer tekeli.

Derin saygılarımızla kutlarız bugünü,
Yaşasın milli şefimiz İsmet İnönü.

Yaşasın Türk yavruları Mehmetçikler yaşasın,
Çelik bazulu teğmenler, bütün asker yaşasın.

Cumhuriyet

Milletçe el ele verdik,
Karanlıkları yok ettik,
Sayısız kale fethettik,
Senin için Cumhuriyet.

Kadın, erkek yola düştük,
Ölümsüze kefen biçtik,
Gazi olduk, şehit düştük,
Tek yaşa sen Cumhuriyet.

Koç yiğitler, beyler saldık,
Tarihlerden ibret aldık,
Kimsesiz dul, yetim, kaldık,
Feda kanım Cumhuriyet.

Payidarsın ilelebet,
Bekleşiriz nöbet nöbet,
Kalsa dahi biricik fert,
Yaşayacak Cumhuriyet.

Tarihime altın yazı,
Düşmanlara kazdık kazı,
Düğün, bayram, çaldık sazı
Senin için Cumhuriyet.

Rahmet olsun ölenlere,
Emanettir gelenlere,
Kadir kıymet bilenlere,
Teslim oldu Cumhuriyet.

ÂŞIK ÇATAK iyi niyet,
Çoğaldı sende zürriyet,
Türkü söyler, hep hürriyet,
Yadigârdır Cumhuriyet.
23.4.1965

Cumhuriyet

Işığın var gözünüzde,
Sevgin yaşar özünüzde,
Her anında sözünüzde,
İsmin başta Cumhuriyet.

Kara günler geçip gitti,
Elem, acı tünü bitti,
Millet güldü, bayram etti,
Altmış yaşta Cumhuriyet.

Bak Atamın hitabında,
Okulların kitabında,
Bayram oldukça yanında,
Çalar marşta Cumhuriyet.

ÂŞIK ÇATAK aşka yanar,
Banisin rahmetle anar,
Çağlar ırmak, akan pınar,
Dağda taşta Cumhuriyet.

(Erzurumlu) ALİ ÇIRÇIR / ALİ RAHMANÎ

Cumhuriyet

Yirmi Dokuz Ekimde,
Kuruldu Cumhuriyet,
Şanlı Türk'ün askeri,
Yetirdi bana kuvvet.

Atatürk önder oldu,
Cumhuriyet kuruldu,
Yaşasın şanlı ordu,
Kavuşturdu hürriyet.

Düşman yurttan kovuldu,
herkes feralın buldu.,
Bize hürriyet verdi,
Yetmez mi ki kâfiyet.

Ulu Önder Atatürk

Cumhuriyet denen velinimeti,
Kuran sensin ulu önder Atatürk!
Boz atlar üstünde kılıç sallayıp,
Vuran sensin ulu önder Atatürk!

Yurt için çalıştın, açtın savaşı,
Korkma, sönmez diyen İstiklâl Marşı,
Tuttun parmağını düşmana karşı,
Duran sensin ulu önder Atatürk!

Tarihler durdukça Atasın bize,
Sanki güneş doğdu Türkiye'mize,
Hain düşmanları döktün denize,
Seren sensin ulu önder Atatürk!

Sen dalgalandırdın Türk bayrağını,
Parlattın üstünde yıldız, ayını,.
Zalim düşmanların bel kemiğini,
Kıran sensin ulu önder Atatürk!

Emir verdin açtın ilkokulları,
Okula yolladık biz çocukları,
Vatan kovanından halka balları,
Veren sensin ulu önder Atatürk!

Ata'mın yüzüncü yıl dönümünü,
Unutmam ülkemin mutlu gününü,
Sensin bu yıl milletimin düğünü,
Tören sensin ulu önder Atatürk!

Nur olsun Atam'ın yattığı yeri,
İnsanlığa örnek oldu eseri,
Her gerçeği açık sürdün ileri,
Gören sensin ulu önder Atatürk!

Sen ulu öndersin Türk kalıramanı,
Ne mutlu ülkenin tükenmez şanı,
Yurdumdaki o işgalci düşmanı,
Süren sensin ulu önder Atatürk!

Bizden eksik etme Ata'm elini,
ALİ DADAŞOĞLU izler yolunu,
Her törende vatandaşın hâlini,
Soran sensiz ulu önder Atatürk!

Ellinci Yıl Şiiri

Kararlı Samsun'a çıktın,
Nasıl unuturuz Ata'm.
Saltanatı kökten yıktın,
Nasıl unuturuz Ata'ın.

Haksızı getirdin dize,
Düşmanı döktün denize,
Her eserin bir mucize,
Nasıl unuturuz Ata'ın.

Amasya'dan sonra Sivas,
Dadaşlarla yaptın temas,
Senin için ne yazsak az,
Nasıl unuturuz Ata'ın.

Önderlik yaptın millete,
Kavuşturdun hürriyete,
Yurdu çevirdin cennete,
Nasıl unuturuz Ata'ın.

Dünyaya duyurdun adın,
Eşit oldu erkek, kadın,
Gerçek mürşit, ilim dedin,
Nasıl unuturuz Ata'ın.

Şehir de bir oldu köyle,
Kölelik lâğv oldu böyle,
Geldi neşe, bitti gayle,
Nasıl unuturuz Ata'mı.

Cumhuriyet elli yıllık,
Hilâfet görmedi dirlik,
Olmaz dedin kula kulluk,
Nasıl unuturuz Ata'mı.

Kurdurdun bir çok sanayi,
Şenlendirdin çok haneyi,
Sana yaparık duayı,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Git gide ilerledi tarım,
Başlı iş kalır mı yarım,
Her şey açık, belli durum,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Dedin göklerde yarışın,
Siz de sıraya karışın,
Önderi oldun barışın,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Orman yaptırdın dağları,
Şenlendirdin ovaları,
Güldürdün kalan sağları,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Küs olanları barıştırdın,
İşsizleri çalıştırdın,
İnsanlığa alıştırdın,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Beslen dedin davar sığır,
Gelişmeye açtın çığır,
Kalkınmanız ağır ağır,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Kurdun çiftlikler, haralar,
Güç kazandı fukaralar,
Kapandı açık yaralar,
Nasıl unuturuz Ata'm.

İlân ettin Cumhuriyet,
Lozan'a gönderdin heyet,
Böyle kurtuldu memleket,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Cihanda sulh, yurtta barış,
Avrupa'yla ettin barış,
Sizde vardı başka görüş,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Türk'e Türkçe okul açtın,
Cehalet ile savaştın,
Halka ilim, irfan saçtın,
Nasıl unuturuz Ata'm.

Burdan geçmeyelim öte,
Sözüm yoktur art niyete,
Hepimize oldun Ata,
Nasıl unuturuz Ata'm.

ALİ GÜRBÜZ sinin elli,
Cumhuriyet yaşıt belli,
Sana bağlıyım temelli,
Nasıl unuturuz Ata'm.

İşareti Var

Şehitler kanıdır Türk'ün bayrağı,
Bezinde Cumhuriyet işareti var.
Bunun örneğidir Erciyes dağı,
Özünde Cumhuriyet işareti var.

Yerdeki çiçeğin nakışlarında,
Suların berrakça akışlarında,
Ata'nın göklere bakışlarında,
Gözünde Cumhuriyet işareti var.

Bu vatanın toprağında, taşında,
Ayağında, bedeninde, başında,
Gamzesinde, kipriğinde, kaşında,
Yüzünde Cumhuriyet işareti var.

Vatanının bahçesinde, gülünde,
AL' RIZA'nın nefesinde, dilinde,
Mızrabında, perdesinde, telinde,
Sazında Cumhuriyet işareti var.

Ellinci Yıl Cumhuriyet Merhaba

Sana mimettardır bu güzel yurdum,
Ellinci yıl, Cumhuriyet merhaba,
Hazır oldu, bekler ileri ordum,
Ellinci yıl, Cumhuriyet merhaba.

Senin Kemal'in var, cemalin de var,
Türklerin gönlünde temellerin var,
Yüzyıllara gitmek niyetlerin var,
Ellinci yıl, Cumhuriyet merhaba.

DERYA Cumhuriyet baki kalacak,
Düşman göz dikerse dersin alacak,
Daha da nice yüzyıllar geçecek,
Ellinci yıl, Cumhuriyet merhaba.

Ellinci Yıl Hoş Geldin

Hür gezeriz, söz bizim,
Ellinci yıl hoş geldin,
Dağlar aştık, düz bizim,
Ellinci yıl hoş geldin.

Çok sivridir oklarım,
Seni özde saklarım,
Nice yıldır beklerim,
Ellinci yıl hoş geldin.

Filizlendi dalların,
Şad oldu bülbüllerin,
Açık olsun yolların,
Ellinci yıl hoş geldin.

DERDİ DERYA çal sazın,
Sene elli, aç gözün,
Çağ füze, zafer bizim,
Ellinci yıl hoş geldin.

Atatürk

Aziz milletimin yiğit önderi,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.
Adil adaletin yılmayan eri,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Felsefesi aydın, gerçekti işi,
Kim görmüş yurdunda böyle güneşi,
Arasan dünyada bulunmaz eşi,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

En büyük komutan o idi başta,
Yılmadan savaştı boranda kışta,
Bağımsızlık ilân etti yirm'üçte,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Cihanda sulh, yurtta barış isterdi,
İnsanca yaşamak idi tek derdi,
Uygarlığını tüm dünyaya gösterdi,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Araştırdı, çare buldu her derde,
Yendi güçlükleri gittiği yerde,
Demokrasi rejim getirdi yurda,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Ne var özgürlükte bilinmeyecek,
Kurduğun bu devlet bölünmeyecek,
Asla tarihlerden silinmeyerek,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Sarıldı halkına hem delisine,
Çeki düzen verdi o polisine,
Yenilik getirdi Türk ulusuna,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Türkiye'yi imar etti, özendi,
O bir başöğretmen okur yazandı,
Zaferler üstüne zafer kazandı,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Demokrasi tek bir ilkemiz, aşımız,
Eşitliktir hayalimiz, düşünüz,
Çağdaş, lâik düzen yiğit başımız,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

Seni seven yürek elbette coşar,
Denize, ırmağa, ummana taşar,
Dünya var oldukça kalplerde yaşar,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

ARABÎ'yim bir gün duyulur ünüm,
Barış, sevgi ile geçerse günüm,
Kültürüm, düşüncem, yarınım, dünüm,
Cumhuriyet ile Kemal Atatürk.

(Şarkışlalı) AYŞE BERK

[Tren Destanı]

- Trenin Şarkışla'ya gelmesi üzerine

Bütün millet hükümete vardılar,
Erkek kadın sana irey verdiler,
Senin gününde tireni gördüler,
Yaşasın Atatürk, binler yaşasın.

Tirenin âleti hep bütün demir,
İçinde yanıyor bir kara kömür,
Mevlâm sana versin tükenmez ömür,
Yaşasın Atatürk, binler yaşasın.

Mevlâm nasip etse binsem tirene,
Ömür bereketi versin sürene,
Müjde olsun bugünleri görene,
Yaşasın Atatürk, binler yaşasın.

Sultan Hamit gibi demini sürmez,
Her tarafa koşar, bir yanda durmaz,
Yalandan kavg'edip milleti kırmaz,
Yaşasın Atatürk, binler yaşasın.

Cumhuriyetin 50 Yılı Şeref Destanı

Elli yıl devretti, geçti aradan,
Eller de alkışlar Cumhuriyeti,
Atatürk'ü yetiştirdi Yaratan,
Diller de alkışlar Cumhuriyeti.

Reisicumhur, başbakanımız,
Bu uğura kurban olsun canımız,
Şehitlik rütbemiz, yemin andımız,
İller de alkışlar Cumhuriyeti.

Doçent, profesör, dekanlarımız,
Sağ olsun vatanda bakanlarımız,
Karanlığa ışık yakanlarımız,
Seller de alkışlar Cumhuriyeti.

Vali, asistanlar, bütün hocalar,
Durmadan çalışır gündüz, geceler,
Fazilet Türklerin, durmaz inceler,
Göller de alkışlar Cumhuriyeti.

29 Ekim vatanda bayram,
Cihanda sevenler olmuştur hayran,
Ata'nın şöhretine durmadan imren,
BAYRAM da alkışlar Cumhuriyeti.

(Erzurumlu) BEHÇET MAHİR

Atatürk ve Cumhuriyet

Akıl ermez Ata'm senin işine,
Ne güzel yakıştın Türk'ün başına,
Girdi Cumhuriyet elli yaşına,

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

Akdeniz hedefin, görünüz izin,
Söylenir dillerde ne güzel sözün,
Saldırdı düşmana, çarpıştı özün.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

Evvelâ İzmir'e diktin sancağı,
Kurtardın düşmandan hastayı, sağı,
Asıldı şerefli Türk'ün bayrağı.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

Cemettin başına atlı ile yayanı,
Severdin gönülden "Türk'üm" diyeni,
Saldırdın düşmana, vurdun her yanı.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

Sarmıştı her yanı düşman ordusu,
Yok idi Ata'nın asla korkusu,
Bindirdi düşmana Türk'ün süngüsü.

Ne kadar medhedsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

İçinden düşmanı sürüp atana,
Dikkat et sözüme, bak şu yatana,
Uyuma Türk oğlu! Sarıl vatana.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

Aşk ile var idi vatan sevgisi,
Aşkından gelmezdi onun uykusu,
Bezetti vatanı Türk'ün ordusu.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

Nur olsun ey Ata'ın, doğuran ana,
Saldırdın düşmana, vurdun dört yana,
İsbatın gazilik, yakıştı sana.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

MAHİR'em, her yanda söylenir adım,
Doğumum Erzurum; vatanım, yurdum,
Âşıkam vatana, vatandır derdim.

Ne kadar medhetsem yakışır medhin,
Ebedî yaşasın Cumhuriyetin.

(Sorgunlu) BİRSEN KOCA / KAZANCIKLIOĞLU

Cumhuriyet

Ustam sağlam başlamış; adı Cumhuriyettir,
Türk evladı yenilmez, çatallaşmış yürektir,
Milyonlarca asil Türk hepsi birden direktir.

Türklüğün semboldür ne güzeldir hürriyet,
Altmış altı yıl değil asırlık Cumhuriyet.

Bunu yaşatmak için and içmişiz biz Türkler,
Ufacık gölge düşse acun yerinden kükrer,
Ölümsüz korucunuz hayırlı haber bekler.

İmanın sembolüdür ne güzeldir hürriyet,
Bunu dünya bilmeli, asırlık Cumhuriyet.

Yazacak şey öyle çok, hiçbir yerlere sığmaz,
Damarlarda asil kan, düşmanda öcün koymaz,
Ölümsüz Cumhuriyet başka şekil tanımaz.

Türklüğün sembolüdür ilelebet hürriyet,
Altmış altı yıl değil, asırlık Cumhuriyet.

Ata'm ruhun şad olsun, koyduğun düzeydeyiz.
Asla köle olmayız, efendiyiz ve beyiz,
Gelinlik kız gibidir bize koyduğu çeyiz.

Türklüğün sembolüdür ne güzeldir hürriyet,
Altmış altı yıl değil, asırlık Cumhuriyet

Sen Atam

İzmirlin işgalde ağlarken yasta,
Samsun'dan başladm güne sen Ata'm.
Amasya, Erzurum, sonra Sivas'ta,
Hiç korkmadan geçtin öne sen Ata'm.

Kuvayı milliye düşmanı yordu,
Peşi sıra kurdun düzenli ordu,
Ya istiklâl ya da öl diye yurdu,
Çevirdin en doğru yöne sen Ata'm.

İnönü Zaferi artırdı şanı,
Sakarya Savaşı çok aldı canı,
Büyük Taarruz ile yenip düşmanı,
Kavuştun en büyük üne sen Ata'm.

Muhtaç olduğu güç mevcuttu kanda,
Umutsuz olmadm en kötü anda,
Sevr anlaşmasını sildin Lozan'da,
Zalimleri yene yene sen Ata'm.

Hilâfet, saltanat yorarak bizi,
Her yönden sömürmüş sorarak bizi,
Lâik Cumhuriyet kurarak bizi,
Geri götürmedin düne sen Ata'm.

Her sene yaparken zafer şenliği,
Biz kazandık dedin atıp benliği,
Ulusuna verdin egemenliği,
Ne sultana, ne de hana sen Ata'm.

Çoğu gafil gibi doğrudur sanıp,
Uymadın şeylilere, şılılara kanıp,
En hakiki mürşit dedin inanıp,
Yalnız ilim ile fene sen Ata'm.

Karşında çok isyan edenler buldun,
Şükür, onları da ot gibi yoldun,
Asıl lâikliklc korumuş oldun,
Asla dokunmadın dine sen Ata'm.

Varsın anlamasın birkaç ufku dar,
Gayemiz etmektir ulusu uygar,
Anayasamızda ilkelerin var
Sahip çıkın dedin ona sen Ata'm.

Bu sevilmek sana fazlasıyla hak,
Her konuda alnın açık, yüzün ak,
Kadın erkekle eşit sayarak,
Solmadın çarşafa yine sen Ata'm.

Hiç kimse diyemez uyuyup yattın,
Çalışıp geceyi gündüze kattın.
Arap harflerini kaldırıp attın,
Oldun öz Türkçeden yana sen Ata'm.

Her şeyi düşünmek inceden ince,
Her insanın işi olamaz bence,
Sanata çok önem vererek önce,
Tattırdın o hazzı bana sen Ata'm.

Hâlâ yolumuzdur gösterdiğin yol,
Mezarında rahat uyu, rahat ol,
Şimdi fabrikamız, her şeyimiz bol,
Görsen sevinirdin buna sen Ata'm.

GÖNÜLLÜ COŞKUN'un sendeki huyu,
Alan hiç kazar mı vatana kuyu,
Sayende okunur asırlar boyu,
Bir destan yazdırdın bana sen Ata'm.

Bu Cumhuriyet

Yurdu işgal edip göz dikenleri,
Sararak kuruldu bu Cumhuriyet.
Hunharca saldırıp can yakanları,
Vurarak kuruldu bu Cumhuriyet.

Mustafa Kemal'in sesi duyuldu,
Her taraftan bu çağrıya uyuldu,
Kongıreler yapıp işe koyuldu,
Sorarak kuruldu bu Cumhuriyet.

Her yörede milis kuvvet kuruldu,
Vatansever silahına sarıldı,
Kars'ta ve Maraş'ta savaş verildi,
Kırarak kuruldu bu Cumhuriyet.

Hasanlar, Veliler, bir gör Alımeti,
Aç, susuz, uykusuz aslan Mehmeti,
Azimle, inançla çekip zahmeti,
Kırarak kuruldu bu Cumhuriyet.

Yılmadan savaştı komutan ve er,
Şehit kanlarıyla sulandı her yer,
Etten ve kemikten göğsünü siper,
Gererek kuruldu bu Cumhuriyet.

Şahlanan ordumuz durmaz bir yerde,
Sakarya, İnönü, Dumlupınar'da,
Düşmana darbeler indirdi burda,
Yararak kuruldu bu Cumhuriyet.

Otuz Ağustos'ta sel gibi akıp,
Düşman çemberini kökünden söküp,
Dokuz Eylül günü denize döküp,
Sürerek kuruldu bu Cumhuriyet.

Genci, ihtiyarı, kadını, kızı,
İmandan, inançtan aldılar hızı,
Semalarda al bayrağı, yıldızı,
Görerek kuruldu bu Cumhuriyet.

Acı günler geçti, oldu bir mazi,
Nice şehit verdik, kalanlar gazi,
Yirmi Dokuz Ekim güldürdü bizi,
Ererek kuruldu bu Cumhuriyet.

Atatürk sağladı Türk'e birliği,
Geniş düşünceler koydu varlığı,
Yasalar çıkartıp halka dirliği,
Vererek kuruldu bu Cumhuriyet.

OLGUN der gelmesin o günler yine,
Her zaman olmuşuz barıştan yana,.
Bir fazilet olan bu mutlu güne,
Girerek kuruldu bu Cumhuriyet.

Cumhuriyetim

Her gün yeni baştan doğan Türkiye,
Türklüğün zaferi Cumhuriyetim.
Seninle ulaştık bunca mevkiye,
Türklüğün hüneri Cumhuriyetim.

Kaderin ufkunda dal veren çiçek,
Tarihlere yazdık adını gerçek,
Edirne'den Kars'a açılan kucak,
Ata yadigârı Cumhuriyetim,

En büyük ulusun cennet vatanı,
Unutma ey gençlik Kemal Ata'nı,
Cehalete karşı ışık tutanı,
Öğretmen mimarı Cumhuriyetim.

İstiklâl Savaşı gider mi gözden,
Kurtuluşu silmek mümkün mü özden,
Kanıyla, canıyla oğulu kızdan,
Ödenen inanı Cumhuriyetim.

Gözünü üstüne dikmiş uluslar,
Çünkü laskanılan Türkiyemiz var,
Kadrini çok iyi bilmeyiz bizler,
Boy veren çınarı Cumhuriyetim,

Türküz, yüce mülke sahip milletiz,
Ve mutlu, kuvvetli, güçlü devletiz,
Bir daha üstüne yok memleketiz,
Dört mevsim baharı Cumhuriyetim.

Beşikten mezara sözünü buldu,
Pek çok yenilikler yerini aldı,
İlkokul sekiz yıl eğitim oldu,
Gençliğin mimarı Cmhuriyetim.

Anaların telli tacı başında,
Sevdası, türküsü akan yaşında,
Mehmetçiği, dağ, taş, kurdu kuşunda,
Ölümsüz seferi Cumhuriyetim.

Düşünene yeter bayrağın rengi,
Moderin yaşamın bugünkü cengi,
Havada, karada, denizde bengü,
Çağlayan pınarı Cumhuriyetim.

Durdukça şu dünya tek hevesimiz,
Kalplerde çarpacak son nefesimiz,
Dostlukta, barışta vicdan sesimiz,
Olacak siperi Cumhuriyetim.

NURŞAH kızı çalar, söyler sazında,
Hür milletiz daim dünya yüzünde,
Namusu, şerefi, şanı sözünde,
Geleceğin yâri Cumhuriyetim.

Kemal Gazi

Bir güneş misali bu yurda doğan
O Kemal Gazi'dir hür Cumhuriyet.
Vatanı kurtaran, millet koruyan
O Kemal Gazi'dir hür Cumhuriyet.

Padişahı, hilâfeti kaldıran,
Yunan askerini denizde kıran,
Düşmanı yurdundan süren, çıkaran,
O Kemal Gazi'dir hür Cumhuriyet.

Ellinci yıl Cumhuriyet Kemalim,
Sen söyledin ya istiklâl, ya ölüm,
Bağımsızlık kuran gerçek bir devrim,
O Kemal Gazi'dir hür Cumhuriyet.

Şanlı ordumuzla savaş kazanan,
Al bayrak elinde hep dalgalanan,
Cihanda sulh, yurtta barış sağlayan,
O Kemal Gazi'dir hür Cumhuriyet.

EMİNÎ'yim, izindeyiz halkının,
Tarih boyu Türk'ten çıkar kahramanı,
Milletine ışık tutan her zaman,
O Kemal Gazi'dir hür Cumhuriyet.

Cumhuriyet Evlâdıyız Hepimiz

Cumhuriyet kurdu yüce Atatürk,
Bu yıl Cumhuriyet yılıdır gençlik
Cumhuriyet altmış yaşına girdi,
Bu yol Cumhuriyet yoludur gençlik.

Kurtuluş emrini vermişti paşa,
Topyekün ulusça girdik savaşa,
Her zaman kükreyip gelmemiz coşa,
Bu sel Cumhuriyet selidir gençlik.

Kin, nefreti bir kazanda haşladık,
Kalkınmaya ta temelden başladık,
Fabrikalar kurduk, maden işledik,
Bu mal Cumhuriyet malıdır gençlik.

Uygarlığın deryasında yüzmüşüz,
Bin bir türlü muammayı çözmüşüz,
Tarihlere Cumhuriyet yazmışız,
Bu el Cumhuriyet elidir gençlik.

Cihanda sulh, yurtta sulhun eseri,
Daima ileri, kalmadık geri,
Yurdumuz bir petek, halkımız arı,
Bu bal Cumhuriyet balıdır gençlik.

Gönül kuyusuna vicdan akıtan,
İlim tezgâhında barış dokutan,
Harf devrimi, alfabeyi okutan,
Bu dil Cumhuriyet dilidir gençlik.

Bilim, teknik, buluş bizim çağımız,
Medenî insanlık son durağımız,
Bülbüller ötüşen bizim bağımız,
Bu gül Cumhuriyet gülüdür gençlik.

Hak ve adalettir her işin başı,
Çünkü bunun için verdik savaşı,
Gerçekleşti halkın hayali, düşü,
Bu hâl Cumhuriyet hâlidir gençlik.

EMİNÎ'yim budur ahım, avazım,
Bu ulu dergâha aşkım, niyazım,
Dilimde kelâmım, elimde sazım,
Bu tel Cumhuriyet telidir gençlik.

Atatürk ve Cumhuriyet

Silip karanlığın fırtınasını
Yollarıyle Cumhuriyet kurdular.
Mustafa Kemal'in önderliğinde
Elleriyle Cumhuriyet kurdular.

Medeniyet dolu zamanımızın,
Gönülden fışkıran imanımızın,
Nesilden nesile ecdadımızın,
Dölleriyle Cumhuriyet kurdular.

Vatan için düşman ile vuruşan,
Şehit düşüp toz toprağa karışan,
Çoluk çocuk düzde kaldı perişan,
Çölleriyle Cumhuriyet kurdular.

Merıni sardı Kara Fatma sırtına,
Bağrı yanık hiç bakmadı ardına,
Annelerin simgesidir yurduna,
Dullarıyla Cumhuriyet kurdular.

Hiç Anadolu'm etmedi kusur,
Tabanları yarık, elleri nasır,
Evinde bulunan bir iki hasır,
Çullarıyla Cumhuriyet kurdular.

İnsanlığa lâyık eserler ölmez,
Mustafa Kemal'ler geride kalmaz,
Ulusun gücünün sınırı olmaz,
Kollarıyla Cumhuriyet kurdular.

Tarihlere bir istiklâl yazıldı,
Zaferimiz ard ardına dizildi,
Yurdun haritası kanla çizildi,
Selleriyle Cumhuriyet kurdular.

Bayrağımın rengi kırmızı kandır,
Ortası ay-yıldız şöhrettir, şandır,
Sancağımın rengi cümle cihandır,
Allarıyla Cumhuriyet kurdular.

Haykırışlar kükreyişler celâli,
Akın akın, dalga dalga halk seli,
Yurdumuz bir petek, arı misali,
Ballarıyla Cumhuriyet kurdular.

Zaferler dur dedi karanlıklara,
Ulusça yüründü aydınlıklara,
Çekildi al bayrak sonsuzluklara,
Yıllarıyla Cumhuriyet kurdular.

Gece saatimiz öten horozlar,
Pusulamız oldu gökte yıldızlar,
Burnunda çiçeği gelinler, kızlar,
Gülleriyle Cumhuriyet kurdular.

Çağdaş uygarlığın sonsuz güneşi,
Dünyaya şan verdi Türk'ün savaşı,
İnandığı yoldan dönmez er kişi,
Yollarıyla Cumhuriyet kurdular.

O eski yaralar böyle sarıldı,
İstenilen hedeflere varıldı,
Yurda lâyık fabrikalar kuruldu,
Mallarıyla Cumhuriyet kurdular.

Yepyeni bir dünya bıraktı bize,
Her yerde düşmanı getirdik dize,
Selâm olsun hür şehitlerimize,
Sallarıyla Cumhuriyet kurdular.

İlelebet özgürlüğe getiren,
İlimi, bilimi bize yetiren,
Gönüllerde anıtlaşıp oturan,
Hallarıyla Cumhuriyet kurdular.

Vicdanlar tertemiz hak divanında,
Binlerce can yatar şehit kanında,
Tarih şahit olsun Allah yanında,
Kullarıyla Cumhuriyet kurdular.

Mustafa Kemal'in öz sıfatını,
Bütün dünya söyler onun, methini
Çekti çizmesini, sürdü atını,
Nallarıyla Cumhuriyet kurdular.

Ulusu var etmek ulusça olur,
Dünyada yapılan eserler kalır,
Binlerce maşallah yine az gelir,
Dilleriyle Cumhuriyet kurdular.

EMİNÎ'yim gerçeklerin övgüsü,
Birlik beraberlik insan sevgisi,
Dillerinde özgürlüğün türküsü,
Telleriyle Cumhuriyet kurdular.

Cumhuriyet ve Demokrasi

Hiçbirisi birbirinden ayrılmaz,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.
Hak ve adaletin teminatıdır,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

İyiyi, doğruyu, güzeli seçen,
Nifak tohumunu kökünden biçen,
Bilim, teknik, buluş çağını açan,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Alfabeye Türk diliyle başladık,
Arapça'yı sildik, devrim aşladık,
Fabrikalar kurduk, maden işledik,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Abideler diktik bir baştan başa,
Hürriyet getirdik gökteki kuşa,
Bunca tarihleri getiren coşa,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Devran olgunlaştı, kalmadı, hamı,
Huzura kavuştu ülkenin tamı,
Aydın düşüncenin lâik kavramı,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Birlik, beraberlik olunca vatan,
Geleceğe bayrak dikti şühedan,
Vatan kudretini ayakta tutan,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Hiç uçsuz, bucaksız bir yoldan geldim,
Bunca ilhamımı sevgiden aldım,
Ben kendimi onun içinde buldum,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Kırdığımız asırların putudur,
Rejim insanlığın Cumhuriyetidir,
Çağdaş düşüncenin öz sıfatıdır,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Yetmişinci yıl dönümü hak bize,
Çiçeği burnunda tazeden taze,
Her zaman benziyor bahara, yaza,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Özgürlük, eşitlik, insan hakları,
Bunu yok etmeğe kalktı çokları,
Katı bağnazlığa çaktı okları,
Cumhuriyet Demokrasi, Atatürk.

Cumhuriyet rejim, Atatürk öncü,
Hep ona borçludur yaşlısı, genci,
Düşünce altındır, uygarlık inci,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

EMİNÎ'yim şöhretimdir, şanımdır,
Damarında cevlân eden kanımdır,
Bedenimde nefesimdir, canımdır,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Koru Cumhuriyeti

Bu ulusun eseri,
Koru Cumhuriyeti.
Atatürk'tür önderi,
Koru Cumhuriyeti.

Vatan için can verdik,
Şehit verdik, kan verdik,
Tarihlere şan verdik,
Koru Cumhuriyeti.

Süngülerin sesinden,
Oynadı yer yerinden,
Bir alı çekip derinden,
Koru Cumhuriyeti.

Tüm ulusça el ele,
Bağlı gönül gönüle,
Son nefesinde bile,
Koru Cumhuriyeti.

Uygarlık denizinde,
Bir parıltı yüzünde,
Atatürk'ün izinde,
Koru Cumhuriyeti.

Özgürlüğü kucakla,
Canından aziz sakla,
Emanettir o sana,
Koru Cumhuriyeti.

Biz bir yüce milletiz,
Çağdaş medeniyetiz,
Sonsuz ebediyetiz,
Koru Cumhuriyeti.

Var oluştur sancağın,
Sembolündür bayrağın,
Bedelidir cihanın,
Koru Cumhuriyeti.

Yurtta, dünyada barış,
İlim, irfanla yarış
Tüm ulusça haykırış,
Koru Cumhuriyeti.

Meşalemiz istiklâl,
Erişmesin bir zeval,
Boynumuzda bu vebal,
Koru Cumhuriyeti.

Çağdaşlık düşüncemiz,
Biz barışı severiz,
EMİNÎ'yim söyleriz,
Koru Cumhuriyeti.

(Konyalı) EMİNE HANIM / ŞEM'Î'NİN KIZI

Destan

Kolum yok kanadım, bir garip kuşum,
Cenab-ı Kibriya, gör benim işim.
Ne talihsiz imiş şu benim başım,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Semada melekler arzıhal eyler,
Algın koyun gibi içerim dokur,
Yaradana ısmarladı bu fakir,
Efendim mülkünde canın sağ olsun.

Konya'ya geldiği gün Kemal Paşa,
Şanı yürüdü dağlar ile taşa,
Allah ömür versin, sen binler yaşa,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Seherde uyandım yağıyor rahmet,
Seni doğuran ana çekti zahmet,
Bari millete sen eyle merhamet,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Şu fani dünyaya geldim, gülmedim,
Ağlayıp da gözüm yaşı silmedim,
Senin gibi sahavetli görmedim,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Allah, Kemal Paşa'ya ömür versin,
Tavladan atları gemini gütsün,
Sana kötü sanı sananlar bulsun,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Kemal Paşa iskeleden yürüdü,
İngiliz, Fransız yağı eridi,
Senin gibi bir kumandan yok idi,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Kâşki Kemal Paşa'yı göre idim,
O yiğide ziyarete vara idim,
Armağan isterse canım vereydim,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Bu destanı düzen *ŞEM'Î'NİN KIZI,*
Devşirin bahçeden gülü, nergisi,
Allah'ım, Paşa'ya kavuştur bizi,
Efendim, mülkünde canın sağ olsun.

Biz Kimiz?

Elli yıldır Cumhuriyet nurunda,
Öleceğiz gerekirse uğrunda,
Ben de varım asil ordum çağrında,
Ata'mızdan emanettir bize hey...

Bol bereket toprağımda ürünüm,
Pervasızca yazar, söyler, özgürüm,
Büyük Ata'm hep izinden yürürüm,
Yan bakanı getiririm dize hey...

Cumhuriyet hükümetim, yasam var,
Ne korkum var, ne kaygum var, tasam var,
Ahmet gider, Mehmet gelir, Hasan var,
Ben çıkmışım viraneden düze hey...

Aynı kandan şerefli bir ordum var,
Okşayacak bayrağım var, yurdum var,
Ben öleyim, oğlum, kızım, ardım var,
Duman çöker, yan bakacak göze hey...

Çeşit çeşit fabrikam var, bacam var,
Okulum var, öğrencim var, hocam var,
Ter dökecek gençliğim var, kocam var,
Dikkat eyle insan gibi söze hey...

Yüz elli yıl, bin elli yıl geçse de,
Dünya dönüp bizi düşman seçse de,
Yer yarılıp gök üstüne çökse de,
Ulu Allah sahip çıkar bize hey...

Biz Ahi'yiz, Mevlâna'yız, Caca'yız,
Biz Yunus'uz, Âşık Paşa, yüceyiz,
Tarih oku, bizi öğren, niceyiz,
Örnek millet Türk dediler bize hey...

Alparslan'ız, Yıldırım'ız, Fatih'iz,
Üç kıt'ada atanızdan vardır iz,
Namık Kemal, sonra Mehmet Akif'iz,
Vatan aşkı gerekidir bize hey...

Türk oğluyuz, Atatürk'üz her zaman,
Hakimiyet milletindir, yok aman,
Hep askeriz, hep şerefli kumandan,
Mana çıkar, dikkat kesil söze hey...

Der *BOYACI* çare budur derdime,
Ellinci yıl kutlu olsun yurduma,
Selâm benden, milletime, ordumа,
Dünya handır, kilit derler bize hey...

Cumhuriyet 61 Yaşında

Altmış bir yılını idrak ederken,
Ben de yetmiş birim Cumhuriyet.
Bu yıl yine şevkle bayram ederken,
Mutlu ve gururlu benim milletim.

Daha içindeyken korkunç savaşın,
Özünde sen vardın o yüce başın,
Ata'nız dediği kavim, kardaşın,
O Ata izinde benim milletim.

Hürriyetten gelir bir adın senin,
Millî bir ruhumsun, bedenim benim,
Hasletim, şiarım, bütün güvencim,
İletir ebede benim milletim.

Şerefli ordumun himayesinde,
Ulu Türklüğümün tüm bünyesinde,
Tazenin, gençliğin şu gür sesinde,
Binlerce yıllara Cumhuriyetim.

Baş koyduk, can verdik her ulu yola,
İstiklâl uğrunda vermeden mola,
Seslendik cihana, haberin ola,
Türktür, bütündür büyük milletim.

Bu Gerekiyordu

Türkiye'min şerefini yücelten,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.
Adalet, istikbal, hürriyet veren,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Sevgi kaynağınız duygunuz gibi,
Tarihler yazdık bir runuz gibi,
Kalbimiz, beyninniz, ruhunuz gibi,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Cehalete uygar mührü vur diyen,
Esarete, yobazlığa dur diyen,
İlim denen mürşidimiz var diyen
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Hemi yüzden, hemi sözden peçeyi,
Kaldırdı ruhlardan kara geceyi,
Kolayca belletti yazı, heceyi,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk,

Uçak, vapur, oto tramvay, tiren,
Uygar bir sahaya teknikle giren,
Yurda çağdaş yenilikler getiren,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

İlim, irfan asaletin senedi,
FATMA bunu töresinden belledi,
Eseriyle yaşayacak ebedî,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Cumhuriyet

Bin dokuz yüz yirmi üçte kuruldu,
Yolun Cumhuriyet düze yakışır.
Uğrunda milletim çokça yoruldu,
Gülün Cumhuriyet naza yakışır.

Asil millet öz canından bıkmıştı,
Zor günlerde Ata'm yola çıkmıştı,
Cephelerden kanlı köpük akmıştı,
Selin Cumhuriyet köze yakışır.

Dünya "Koca Türk"ü eyledi takdir,
Çanakkale, Dumlupınar örnektir,
Lozan'da imzalar düğün dernektir.
Elin Cumhuriyet yaza yakışır.

Talısin'ler, Fatma'lar, Sütçü İmam'lar,
Cumhuriyet için o kahramanlar,
Neler çekti, anlatılsın o anlar,
Dilin Cumhuriyet söze yakışır.

Sonucunda bahar oldu, yaz oldu,
Milletime gelin oldu, kız oldu,
Cümbüş oldu, keman oldu, saz oldu.
Telin Cumhuriyet saza yakışır.

Devrimler yapıldı, kanun değişti,
Cumhuriyet türkülerde deyişti,
Yüzü güldü, kızanların sevişti,
Tülün Cumhuriyet kıza yakışır.

Bu düzeni, bu birliği bozmayın,
Tarihime kara yazı yazmayın,
Mustafa Kemal'den miras, kızmayın,
Bilin Cumhuriyet bize yakışır.

Kim Cumhuriyeti yıkmak istiyor,
Başlarına yüz bin tokmak istiyor,
Her hâl Türkiye'den çıkmak istiyor,
Çulun Cumhuriyet yoza yakışır.

Hürriyetsiz ciğerlerim kavrulur,
Birleş, içte dışta düşman devrilir,
Emelleri duman olur, savrulur,
Yelin Cumhuriyet toza yakışır.

Ezelden âşıkın ben hürriyete,
KUL GAZİ'ın kurban Cumhuriyete,
Billalı toz kondurmam hâkimiyete,
Dalın Cumhuriyet öze yakışır.

(Sorgunlu) GÜNAYDIN KAZANCIKLIOĞLU

Cumhuriyetimiz Altmış Altı Yaşında

Altmış altı yaşında hâlen tıflı civanısın,
Bedenimdeki ruhsun, damarında kansın,
En büyük varlığımsın, ahiretimsin dünyamsın.

Demokrasi gereği lâiklik ve hürriyet,
Faziletin kendisi bin yaşa Cumhuriyet.

Emanet etti Ata'm seni Türk gençliğine,
Yerleşti kutsiyetin her Türk'ün benliğine,
Nutkunda önem verdi halkın esenliğine.

Su gibi, hava gibi gereklidir hürriyet,
En güzel yönetimdir evrende Cumhuriyet.

Öyle bir vatandır ki bu canım Anadolu,
Her avuç toprağında bin şehit kanı dolu,
Zafer için can atar her kahraman Türk oğlu.

Ta Kore'de yazıldı Türk'e zafer, hürriyet,
Ata'mdan armağandır bu aziz Cumhuriyet.

Topluma yüksek değer, insan hakkına saygı,
Bu yönetim mensubu duymaz hayatta kaygı,
Devlet ile bütünlük içinde olur hallı.

Parolası refahtır, eşitlik ve hürriyet,
Yönetimler içinde en yüce Cumhuriyet.

Bu canın feda olsun rejim ile vatana,
Türk'ün bekası için şehit olup yatana,
Ölsem de affım yoktur, sana bir yan bakana.

Nasıl ki bir genç kızın en aziz şeyi iffet,
İşte benim namusun, iffetim Cumhuriyet.

Samsun'dan doğan güneş tüm yurdu aydınlattı,
Sivas'tan Erzurum'a bu davayı uzattı,
Altmış altı yıl önce Ankara'ya canı kattı.

İşte o zaman doğdu, böyle görkemli devlet,
Yurda dirlik getirdi, yaşasın Cumhuriyet.

Egemenlik kayıtsız şartsız milletin demek,
Hür parlâmenter rejim bunlara isbat demek,
Bağımsız yargı dalı başlıca bir hak demek.

Bakın el ele vermiş devlet, millet, hükümet,
İşte böylece yaşar tertemiz Cumhuriyet.

(Bünyanlı) HABİP KARAASLAN

Cumhuriyet Bayramı

Bütün düşmanlara karşı yönümüz,
Dünyayı tutuyor bizim ünümüz,
En büyük bayramdır, ulu günümüz,
Bu sönmez ışığı Atatürk yaktı.

Ağlardı bayanlar, bir dem gülemez,
Sultanlar çalışıp bir iş bilemez,
Askerler uzakta, yayan gelemez,
Şimdi demirağlar her yana çektik.

Ben bir Türk oğluyum, hem okur yazar,
İnönü düşmanın düzenin bozar,
Cumhuriyet benim kalbimde gezer,
Bugünü Atatürk bize bıraktı.

Bir düşman yan gözle bize bakamaz,
Bizi bu dünyada biri yıkamaz,
Bizim dengimize kimse çıkamaz,
Balkanın başbuğu Türkiye çıktı

Der ***HABİP KARASLAN*** ateş üstümüz,
Bütün düşmanlara kastımız,
Şimdi anlaşıldı bizim dostumuz,
Bugün dostlarımız meydana çıktı.

Cumhuriyet Var

Atamız aradan gitti,
İzinde Cumhuriyet var.
Gençliğe emanet etti,
Sözünde Cumhuriyet var.

Her idarenin başında,
Genç, ihtiyar, her yaşında,
Türk ulusunun kaşında,
Gözünde Cumhuriyet var.

Bin dokuz yüz yirmi üçte,
O zaman kuruldu işte,
Her sene baharda, kışta,
Yazında Cumhuriyet var.

İdaresi yurdumuzun,
Dermanıdır derdimizin,
Türk gençliği ordumuzun,
Özünde Cumhuriyet var.

Özgürlüğü anladılar,
Hak'tan geri kalmadılar,
Seçti, seçildi kadınlar,
Kızında Cumhuriyet var.

Eski kıyafetler değişti,
Demokrasimiz gelişti,
Kurt, kuzu ile sevişti,
Tozunda Cumhuriyet var.

Ateşidir ocağımın,
Işığı yakın çağının,
Yücede al sancağımın,
Bezinde Cumhuriyet var.

HACIM der ki nizamlarını,
Bozulmasını düzenlerim,
Milliyetçi ozanlarını,
Sazında Cumhuriyet var.

Cumhuriyet

Yüce Atatürk'ten hatıra kaldın,
Yıl dönümün kutlu olsun bizlere.
Nur olsun Ata'mın yattığı yerler,
Hasret perdesini çekmiş gözlere.

Ölmedin, kalplerde yer aldı şanın,
Ümüdün kesmedin nice insanın,
Büyük Türk milletine adadın canın,
Ülkemizi çıkarttınız düzlere.

Sonsuz eserlerin şad etti bizi,
Yüce Cumhuriyet güldürdü yüzü,
Yediden yetmişe unutmaz sizi,
Türk ulusu selâm saldı sizlere

Başında Atatürk, peşinde ordu,
Düşmandan kurtardı vatanı, yurdu,
Meclisler, kanunlar temelin kurdu,
Türk ulusu sürüp gider izlere.

Eserler biter mi hiç yaza yaza,
İlk hedef ordular tarihî söze,
Düşmanı tamamen döktü denize,
Şaşkınları getirmiştir dizlere.

Şükranlar borçluyuz efendim size,
Hürriyet bahşettin sen ülkemize,
Vatanı sapasağlam devrettin bize,
MAZİ'ANI son veriyor sözlere.

Elli Yıl Evveli

Vatanda aslan türedi,
Bundan elli yıl evveli.
Düşmana doğru yürüdü,
Bundan elli yıl evveli.

Düşmanlara savaş açtı,
Onu gören düşman kaçtı,
Yurdu temizledi, açtı,
Bundan elli yıl evveli.

Kuvvet geldi ona Hak'tan,
Halk eyledi onu yoktan,
Yurt kurtuldu hastalıktan,
Bundan elli yıl evveli.

Nice Türk canını verdi,
Pençesin düşmana vurdu,
Yurdundan düşmanı kovdu,
Bundan elli yıl evveli.

Yurdu bırakmadı yasta,
Erzurum, Samsun, Sivas'ta,
Kalktı yatağından hasta,
Bundan elli yıl evveli.

Çanakkale, Dumlupınar,
Her anı için Türk'ü arar,
Zafer çıra ınisal yanar,
Bundan elli yıl evveli.

PÜRYANÎ anlattı size,
Yurdu çıkardık temize,
Düşmanı döktük denize,
Bundan elli yıl evveli.

(Bayburtlu) HACI TAŞTAN / ÂŞIK HİCRANÎ

Cumhuriyet Destanı

Yıkılmış serviyi dikti, bezetti,
Bitti çiçek barı Cumhuriyetin,
Kondu budağında bülbül arz etti,
Yükseldi ikbali Cumhuriyetin.

Erbabı hünerler yurtta bulunur,
Fennî fabrikalar tesis olunur,
Muntazam hatlarla dağlar delinir,
Yükselmiştir kârı Cumhuriyetin.

Çalışmalı, kazanmalı, yemeli,
Uyanmalı, oynamalı, gülmeli,
Her saat, her dakka şükrün bilmeli,
Artmaktadır şanı Cumhuriyetin.

Güzel okulların gülü solmadı,
Türk olanlar yeni hünere daldı,
Okuyup yazmayan bir canı kalmadı,
Yükselir şerefi Cumhuriyetin.

Vatanperverleri bizi uyarttı,
Büyüttü, besledi, kahraman etti,
Ağrı Dağı gibi cebeller tarttı,
Altından kantarı Cumhuriyetin.

Durma Türk yavrusu, oku okulda,
Çalışıp mahir ol her bir hesapta,
HİCRANÎ metheder sancağı yurtta,
Yüceldi eseri Cumhuriyetin.

[Ortaokul Öğrencilerine]

Hoş gelmişsiz budağıma,
Öz vatanın bülbülleri,
Methiz sığmaz dudağıma.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Mektebiniz oldu tamir,
Sınıfınız tahrir tahrir,
Bileğiniz taş ve demir.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Mislinizde Yusuf Kenan,
Zihninizde vardır ferman,
Ana yurduna kahraman.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Şems ü kamer yüzüzdedir,
Şanlı sancak özüzdedir,
Güzelliği yıldızdadır.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Öğretmenleriz bağbanıdır,
Siz dallarında rummandır,
Türk oğluyuz, temiz kandır.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Biraz edeyim nasihat,
Yurdunuza edin gayret,
Parmağınız kalem kudret.

Türkiye'nin bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Türk oğlunun âli hâlin,
Kalp üstüne gevher kurun,
Al sancağa dayak olun.

Bu öz yurdun bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Vatansever olmalısız,
Her duyguyu duymalısız,
Her meydana dalmalısız.

Ana yurdun bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Doğuş vatanınız Bayburt,
Şereflisin aslın Bozkurt,
Memleketin temiz bir yurt.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Atatürk'ün zuhurusuz,
Bence yurdun huzurusuz,
HİCRANÎ'nin göz nurusuz.

Öz vatanın bülbülleri,
Cumhuriyet sümbülleri.

Cumhuriyet

Bütün dünya arzun çeker,
Fen aldı bu Cumhuriyet.
Çin polattan temel dizer,
Ön aldı bu Cumhuriyet.

Zulümeti aydınlattı,
Bir güldür dünyada bitti,
Milleti çok hür yaşattı,
Fen aldı bu Cumhuriyet.

Kemal Ata'nın değeri,
Bu dünyanın cihangiri,
Düşmanından kanı damarı,
Kan aldı bu Cumhuriyet.

HAFIZ İKRAM, Türk ünümüz,
Şerefli, şanlı günümüz,
Ebedî, bakî dinimiz,
Gün aldı bu Cumhuriyet.

(Afyonlu) HAKVERDİ

Cumhuriyet Bayramı Destanı

Hükumetten bize gelen emire,
İtaat eyledik, imanımız var.
Müdür bey bize tebliğ eyledi,
Dedi: "Pazar günü bayramımız var!"

Emir karakoldan geldi, okundu,
Kutlu olsun, bayrağımız dikildi,
Herkes "Bayram" dedi, kına yakıldı,
Dediler: "Gâzi"den fermanımız var."

Birleşin komşular, bayram edelim,
Bazı bize, bazı size gidelim,
Bir çok koyun, kuzu kurban edelim,
Cumhuriyet meydanında seyranımız var.

İkinci bayram günü güleş ettiler,
Atlı, yayan hep yarışa gittiler,
Pehlivanlar birbirini tarttılar,
Halimize göre devranımız var.

Yenilendi*

Dokuz yüz yirmi üç, bir güneş doğdu,
Hayat yenilendi, hâl yenilendi.
Elli yıldır yurdu nurlara boğdu,
Ülke yenilendi, el yenilendi.

Zafer kazanıldı, sulha erildi,
Cumhuriyet ilân oldu, kurıldu,
Yeni baştan saza düzen verildi,
Perde yenilendi, tel yenilendi.

Bitti saltanatın devri zamanı,
Silindi göklerin kara dumanı,
Kendi elimizle tuttuk dümeni,
Gemi yenilendi, göl yenilendi.

Yoğunluk, yoksulluk, esaret, zillet,
Kalktı yavaş yavaş her türlü illet,
Fikirde, sanatta uyandı millet,
Kafa yenilendi, kol yenilendi.

Değiştik her yönden tekmil biz Türkler,
Atıldı başlardan külâhlar, börkler,
Soyuldu sırtlardan abalar, kürkler,
Şapka yenilendi, şal yenilendi.

* 50. Yıl yarışmasında birinciliği almıştır.

Bildik ki, her gönül hürriyet özler,
Kaldırdık peçeyi, açıldı yüzler,
Erdi sosyal hakka kadınlar, kızlar,
Miras yenilendi, mal yenilendi.

Kasabada, köyde okullar kurduk,
Yediden yetmişe tahsile girdik,
Hürafeye çoktan nihayet verdik,
Elif yenilendi, dal yenilendi.

Medeniyet köşe köşe uzandı,
Güzel eserlerle her yer bezendi,
Türklük benliğini tekrar kazandı,
Takvim yenilendi, dil yenilendi.

Der ***HALİL***, anılsın Ata'nın adı,
Sayesinde geldi vatanın tadı.
Hâlâ[illegible]ime terketti yerini kadı,
Kanun yenilendi, yol yenilendi.

Ellinci Yıl Destanı

Dinle elli yılın hikâyesini,
Neler yaptık, neler gördük efendim.
Hürriyet uğruna, vatan uğruna,
Savaştan savaş girdik efendim.

Hem düşmanla, hem de kötü kaderle,
Yıllarca uğraştık kanla, kederle,
Nihayet alnı açık çıktık zaferle,
Düşmanı denize sürdük efendim.

Önder Kemal Paşa geçince başa,
Zaman kaybetmedik bir saat boşa,
Evvelâ rejimden başladık işe,
Türk Cumhuriyetin kurduk efendim.

Yirmi Dokuz Ekim bir dönüm günü,
Oldu devlet yeni, siyaset yeni,
Doğu'dan Batı'ya çevirdik yönü,
Medenî âleme girdik efendim.

Cumhuriyet ile geldi hürriyet,
Velâkin var idi her mahrumiyet,
Asayişi temin oldu ilk nihayet,
Milletin hâlini sorduk efendim.

Gördük ki bu halkın dertleri çoktur,
Hekimi, ilâcı, bakanı yoktur,
Olduk kendimize kendimiz doktur,
Müzmin yaraları sardık efendim.

Yılların birikmiş ihmallikleri,
Koymuş idi bizi herkesten geri,
Kapattırmak için mesafeleri,
Başı her çareyi vurduk efendim.

Eskiden yeniye yaptık bir hamle,
Köhne zihniyetler silindi cümle,
Dolu genç kafalar müsbet ilimle,
Eski defterleri dürdük efendim.

Elele vererek sivil ve asker,
Düzene konuldu düzensiz işler,
Millî eğitimde olduk seferber,
Milletçe tahsile girdik efendim.

Yenilikler yaptık yazıda, cüzde,
Tarımda, sanatta, kanunda, sözde,
Yürüdük Ata'nın çizdiği izde,
Tenbellik zincirin kırdık efendim.

Farsi'den kurtardık Türk'ün dilini,
Fabrikalar kurduk, yaptık yolunu,
Tez günde vatanın sağı solunu,
Demir ağlar ile ördük efendim.

Gül açmazken yurdun viran bağında,
Bir cennet kuruldu her bucağında,
Teknoloji devri, feza çağında,
Çağdaş seviyeye vardık efendim.

Adalet, müsavat hâkim kılındı,
İçte, dışta barış esas alındı,
Yirmi üçten yetmiş üçe gelindi;
Bu mutlu günlere erdik efendim.

Çok şeyler borçluyuz Cumhuriyete
Onunla kavuştuk bunca nimete
HALİL der ki biz onun ebediyete
Yaşatmaya karar verdik efendim.

Cumhuriyet

Nasıl anlatayım bilemiyorum,
Rejimler içinde bir Cumhuriyet.
Ona başka tarif bulamıyorum,
Hürriyet güneşidir Cumhuriyet.

Nice devlet şekli, nice millet var,
Her birinde başka başka illet var,
Bunda ne esaret, ne de zillet var,
Karanlığı boğan nur Cumhuriyet.

Özgürlük arzusu bunun anası,
Demokrasi ile aynı manası,
İnsan fıtratında mevcut mayası,
Beşere doğuştan yâr Cumhuriyet.

Ne şahlığa rağbet, ne saltanata,
Esirlik, kölelik girmez hayata,
İmtiyaz tanınmaz zümreye zata,
Vermez ayrılığa yer Cumhuriyet.

Bir tutar düşkünü, beyi, paşayı,
Herkeste aynıdır eşitlik payı,
İşçiyi, patronu, yoksulu, bayı,
Aynı teraziye kor Cumhuriyet.

Ulu Atatürk'ten armağan bize,
Elli yıldır saçtı nur ülkemize,
ÂŞIK HALİL der ki Türkiyemize,
Neler kazandırdı gör Cumhuriyet.

Cumhuriyet Bayramı

Ey milletim kutlu olsun bayramın,
Bu bayram Ata'dan armağan bize.
Onunla taçlandı güzel vatanın,
Bu bayram Ata'dan armağan bize.

Kaldırarak esareti, zilleti,
İstibdattan o kurtardı milleti,
Bizim için kurdu Cumhuriyeti,
Bu bayram Ata'dan armağan bize.

Cumhuriyet demek bir fazilettir,
İnsanca yaşamak ve hürriyettir,
Ondan en kıymetli bir emanettir,
Bu bayram Ata'dan armağan bize.

Ata'nın izinde yürümeliyiz,
Ne durmalı, ne de farımalıyız,
Onu yaşatmalı, korumalıyız,
Bu bayram Ata'dan armağan bize.

Cumhuriyet Devri*

Mustafa Kemal niçin Cumhuriyet kurmuştu?
Niçin istibdada karşı durmuştu?
En iyi idare onu görmüştü,
Çünkü Cumhuriyet fazilet oğul.

Gördü ki dünyada saygın idare,
İnsanca yaşama uygun idare,
İşte bugün en çok yaygın idare,
İstibdatla dikta rezalet oğul.

Cumhuriyette bak siyaset serbest,
Mal mülk, alım satım, ticaret serbest,
İnsan inançta hür, ibadet serbest,
Baskıda değil din diyanet oğul.

Türk milleti alışkın hürriyete,
Boyun eğmemişti hiç bir kuvvete,
Böyle hürriyet âşığı millete,
Cumhuriyet gerekli elbet oğul.

* "TBMM 75. Yıl Ulusal Egemenlik Destanı Yarışması"na, dört bölüm ve toplam 184 dörtlükten oluşan **Ulusal Egemenlik Destanı**'yla katılan Karabulut'un, 43 dörtlükten kurulu ve "Cumhuriyet Devri" adını taşıyan sonuncu bölümünün seçme dörtlükleri alınmıştır. Âşığımız bu şiiriyle üçüncülüğü, bir âşık (Beyânî) ve bir şair (M. Yardımcı) ile paylaşmıştır.

Cumhuriyet istibdada karşıttır,
Hürriyetse insanlıkla yaşıttır,
Onda kadın, erkek herkes eşittir,
İstibdatta yoktur şahsiyet oğul.

Eski zor yazıdan müşkül idi hâl,
Yeni alfabeye geçildi derhâl,
Başöğretmen oldu Mustafa Kemal,
Tahsile girişti bu millet oğul.

Soyadı Kanunu kabul edildi,
Herkes bir soyadı alacak dendi,
Meclis Gazi'ye ATATÜRK dedi,
Vardı bu kararda isabet oğul.

Ölçü, tartı bütün hep yenilendi,
Kalktı ağa, paşa, bey, şeyh dendi,
Ulusun her biri eşittir dendi,
Silindi geçersiz şan, şöhret oğul.

O dâhi Atatürk uzağı gören,
Toptan kalkınmaya işaret veren,
Yaptırdı yol, liman; işletti tren,
İmara başlandı her cihet oğul.

Bayındırlık, ekonomi, ticaret,
Savunma, ziraat, sağlık, sel, âfet,
El attı hepsine, etti delâlet,
Kalksın diye gayrı sefalet oğul.

Atatürk "Gelecek göklerde." dedi,
Havacılığı çok teşvik eyledi,
Madeni, ormanı ihmal etmedi,
Sulara bent kurdu, çekti set oğul.

Devlet temeline koydu altı taş,
Bunlar birer ilke, altı arkadaş,
İstersen sayayım bak yavaş yavaş,
Buların üstünde bu devlet oğul.

Kemal Paşa düşünerek milleti,
Armağan etti bu Cumhuriyeti,
Korunmalı, bilinmeli kıymeti,
Cumhuriyet bulunmaz nimet oğul.
. . . .
Kemal Paşa bu yüce milleti,
Yaptı bir Cumhuriyet devleti,
Yıl■p eski köhne her zihniyeti,
Etti birçok yeni hareket oğul.

Her şey yeni baştan yerleştirildi,
Eğitim öğretim birleştirildi,
Muhalefet hayli geliştirildi,
Partiler kuruldu üç adet oğul.

İlki Cumhuriyet Halk Fırkası,
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası,
Biri Serbest Cumhuriyet Fırkası,
Adları iyiye alâmet oğul.

Erkânı Harbiye Vekâletiyle,
Şer'iye ve Evkaf her üçü bile,
Kaldırıldı hemen bir kanun ile,
Böyle icap etti siyaset oğul.
. . . .
Kabul oldu Türk Medenî Kanunu,
Kapandı tekkeler, türbeler hanu,
Yeni takvim, saat izledi bunu,
Değişti şapka ve kıyafet oğul.

Kemal Paşa kadınlara hak verdi,
Seçti ve seçildi, her işe girdi,
Çarşaf, peçe kalktı; açtı yüzleri,
Değişti halk, hukuk, veraset oğul.

Lâiklik, Halkçılık ve Devletçilik,
Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik,
Bir de yenilikçi İnkılâpçılık,
Bunlar birer ışık, işaret oğul.

Çalıştıkça böyle Atatürk faal,
Etkilemiş idi dünyayı derhal,
Onun dostluğu için çok han, çok kral
Etti Türkiye'yi ziyaret oğul.

O eşi bulunmaz büyük önderdi,
Kara bahtımızı aka dönderdi,
Bütün varlığını ulusa verdi,
Tutmadı ne mal mülk, ne servet oğul.

Sağladı ulusal hâkimiyeti,
Yeniden diriltti o bu milleti,
En büyük eseri Cumhuriyeti,
Eyledi gençliğe emanet oğul.

Dünyaya gelse de birçok yiğitler,
Yapamazdı böyle faaliyetler,
Esarette birçok zayıf milletler,
Aldı Atatürk'ten çok ibret oğul.

Türk siyasetini tayin eyledi,
"Yurtta barış, dünyada barış" dedi,
"En hakiki mürşit ilim" söyledi,
Etti birçok öğüt, nasihat oğul.

. . . .
Biriz, beraberiz sevinçte, tasada,
İlkeler kayıtlı anayasada,
Kalmamıştır öyle sözde, masada,
Anayasa demek bir senet oğul.

Nüfusumuz altmış milyonu buldu,
Halk yüzde doksan okur yazar oldu,
Ülke baraj ile göllerle doldu,
Her şeyde var bolluk, bereket oğul.

İlk Cihan Harbi'nden söze başladık,
Bin dokuz yüz doksan beşe işledik,
Neler oldu hatırladık, düşledik
Eyledik bir uzun hikâyet oğul.

(Arpaçaylı) HAMİT DEMİR / ÂŞIK İLHAMÎ

Türklük Yolu

Türküm, hürriyetim Cumhuriyettir,
Cumhuriyet bize büyük nimettir,
Zaferi yaratan aziz millettir.

Tarihe mal olan istiklâlinden,
Türk milleti yürür Türklük yolundan.

Ecdadım Asya'dan boşa gelmedi,
Savaş savaş usanmadı, yılmadı,
Asla bir düşmana mağlup olmadı.

Sardı vatanımı ana belinden,
Arş dedi, yürüdü Türklük yolundan.

Yeni bir gün doğdu, meclis kuruldu,
İncelendi eşit haklar soruldu,
Herkese hürriyet hakkı verildi.

Ata'm sordu Kara Fatma gelinden,
Dedi, top taşırın Türklük yolundan.

Elli yıl boyunca her şey düzeldi,
Gençlik ilerledi, bugüne geldi,
Göklere yükseldi, dağları deldi.

Doğudan, batıdan Anadolu'dan
Öylece yürüyoruz Türklük yolundan.

Gökte uçak, yerde trenlerimiz,
Kendi servetimiz, kendi varımız,
Elimiz emeği, alın terimiz.

Kulak ver başkente, sor Kemal'inden,
Sözü anayası, Türklük yolundan.

Aç ve susuz kaldık, ne günler çektik,
Bu nazlı toprağa kan, tohum ektik,
Hudutlar kesildi, direkler diktik.

Akyaka'nın Kızıltaş'ın çölünden,
Türk bekler nöbetin Türklük yolundan

Daim var olsun yüce Atatürk,
Bize mesken oldu sayende bu mülk,
Bir destan bıraktın bize çok büyük.

Bir destan ki al bayrağın alından,
Gururla yürürüz Türklük yolundan.

Destan

Gayri derdimizin çoğu kalmadı,
Büyük ağızlarda köylünün adı.
Cumhuriyet bizi saydı, kolladı,
Bilirlik kadrini, değilik nankör.

Ferman padişahın, dağlar bizimdi,
Ferman da, vatan da bizimdir şimdi,
Ata'dan her günle bir ışık indi,
Gözlerimiz nasıl açıldı bir gör.

Ferman milletindir, çıkmazık dağa,
Biziz sahip olan gayri toprağa,
Bizim sırtımızdan geçinen ağa
Sen kendi başına gayri çorap ör.

Bize gök perdesiz, perdelisi yer,
İnanın ariftir görürden körler,
Adıma *DADAYLI KÖR HASAN* derler,
Körüm ya, çok şükür değilim nankör.

Sultanlıktan kara perde gözümde,
Cumhuriyet nurı yandı özümde,
Billahi riya yok benim sözümde,
Gönül gözüm açık, beden gözüm yok.

Cumhuriyet

İçimize sinmiş, içten kutlanır,
Özlem Cumhuriyet, öz Cumhuriyet.
Uygarlıkla özdeş olur tatlanır,
Gözlem Cumhuriyet, göz Cumhuriyet.

Türk halkının istediği seçilir,
Atatürk ekilir, barış biçilir,
Şiirler okunup geçit geçilir,
Söylev Cumhuriyet, söz Cumhuriyet.

Donatılmış demokrasi ne güzel,
Ardınca yürüdük, olduk evrensel,
Son derece sağlam atılmış temel,
Vatan Cumhuriyet, biz Cumhuriyet.

Coşuyor yaşlı, genç, öğrenci, asker,
Bu görkemi herkes alkışlar, sever,
Bayrağı kız, erkek birlikte çeker,
Bezek Cumhuriyet, bez Cumhuriyet.

Ne mutlu bu olgunluğa erene,
Kıvanç dolu bu günleri görene,
Selâm bize böyle bir gün verene,
İzlem Cumhuriyet, iz Cumhuriyet.

İster oralı ol, ister buralı,
Yollar aldık özbirliği kuralı,
Özgürlükte karar kılıp duralı,
Karar Cumhuriyet, tez Cumhuriyet.

Cumhuriyet önce Atatürk'ündür,
Sonra gençliğindir, yüce Türk'ündür,
Yirmi Dokuz Ekim en büyük gündür,
Bahar Cumhuriyet, güz Cumhuriyet.

Söyler *AKIN* durma, çalış arkadaş,
Atatürk yolunda erdeme ulaş,
Yol, baraj olmakta, akarsu, dağ, taş,
Düzey Cumhuriyet, düz Cumhuriyet.

Her Şeyim

Ben bir Türk'üm yeryüzünde ünüm var,
Övünç dolu bayramını var, günüm var,
Bende üç şey birbirini tamamlar,
Türk ulusu, Cumhuriyet, Atatürk.

Atatürk yolunda kardeşim, bacım,
Her Türk gibi ben o yola muhtacım,
Toz kondurmam, yaşamınca baş tacım,
Türk ulusu, Cumhuriyet, Atatürk.

Her ne zaman duyulsa gür sesi,
Coşku tutar büyük, küçük herkesi,
Uygarlığın özü, çağın simgesi,
Türk ulusu, Cumhuriyet, Atatürk.

Aşklar vardır gönüllerden silinmez,
Türk'e özgü her ulusca bilinmez,
Bir bütündür kesinlikle bölünmez,
Türk ulusu, Cumhuriyet Atatürk.

Anadolu'm sana değer biçemem,
Erdemsiz, ereksiz konup göçemem,
Üç ülküm var, ölürüm de geçemem,
Türk ulusu, Cumhuriyet Atatürk.

Biri milyonlarca Türk'ün sarmaşı,
Biri ölümsüzdür, bitmez uğraşı,
Hele biri tarihlerle atbaşı,
Türk ulusu, Cumhuriyet, Atatürk.

Söyler *AKIN* ordumla da öndeyim,
Yolum açık, yüceliğe gideyim,
Mutluluğum, esenliğim, her şeyim,
Türk ulusu, Cumhuriyet, Atatürk.

Güzel Demokrasi

Asırlar boyunca özleyip durduk,
Cumhuriyet ile demokrasiyi.
Çok emek çekerek çileyle kurduk,
Cumhuriyet ile demokrasiyi.

Mustafa Kemal'i kılavuz aldık,
Çürük gemilerle denize daldık,
Medenî dünyaya biz barış saldık,
Cumhuriyet ile demokrasiyi.

Bağımsızlık için çok şehit verdik,
En son kurtuluşu birlikte gördük,
Vatan kalesini taş gibi ördük,
Cumhuriyet ile demokrasiyi.

Cumhuriyet meyve verdi, gelişti,
Demokrasi dallarında oluştu,
Türk milleti yüceltmeye çalıştı,
Cumhuriyet ile demokrasiyi.

ÇALIŞKAN'ın birlik olmak zamanı,
Atatürk aşkıyla dolmak zamanı,
Daha da sağlama almak zamanı,
Cumhuriyet ile demokrasiyi.

(Manavgatlı) HASAN ŞİMŞEK / DERTLİ ŞİMŞEK

29 Ekim Ulusal Kurtuluş Bayramının 71. Yılı Nedeniyle

Yirmi Dokuz Ekim kurtuluş günü,
Bu bayrama karşı olanlar susmalı.
O günü düşün de hatırla dünü,
Bu bayrama karşı olan susmalı.

Yurdumuzun haritası silindi,
Düşmanlarca birçok yerler bölündü,
Türk'e düşman olan bize gülündü,
Lâikliğe karşı olan susmalı.

Ata'mızdan ulusuna uyarı,
Kesin emir ile verdi kararı,
"Hedefiniz Akdenizdir ileri,"
Bu bayrama karşı olan susmalı.

Düşmanları Akdeniz'de bitirdi,
O hainler kıçın üstün oturdu,
Cumhuriyeti, lâikliği getirdi,
Lâikliğe karşı olan susmalı.

Tarihi oku, ondan sonra bir düşün,
Ata'mızın ilkesinde birleşin,
Al bayrağın gölgesinde dirleşin,
Bu bayrama karşı olan susmalı.

Ulu Önder başarmasa n'olurdu?
Cami biter, kiliseler gelirdi,
Güzel vatan düşmanlarını olurdu,
Lâildiğe karşı olan susmalı.

Bu vatan, bu ulus elbette bizim,
Ata'mdan emanet hem ilki gözüm,
Be gafil hortlaklar, sizlere sözüm,
Lâildiğe karşı olan susmalı.

DERTLİ ŞİMŞEK Kemalist bir ozanım,
İlkesini sever, çalarım sazını,
Vatanım aşkına çıkar avazım,
Bu bayrama karşı olan susmalı.

Cumhuriyet

Canısızı cana getiren,
Cumhuriyet, Cumhuriyet.
Bizi varlığa yetiren,
Cumhuriyet, Cumhuriyet.

Bir arslan çıktı köşeden,
Düşmanı yurttan boşadan,
Milletini hür yaşadan,
Cumhuriyet, Cumhuriyet.

Ata'mdır çizmeyi çeken,
Düşmanı denize döken,
Yurda al bayrağı diken,
Cumhuriyet, Cumhuriyet.

Yeni yazı icat etti,
Alıraz idik, dil öğretti,
Hainleri tahttan attı
Cumhuriyet, Cumhuriyet.

MİHMANÎ okuyor ferman,
O oldu dertlere derman,
Bir canım var sana kurban,
Cumhuriyet, Cumhuriyet.

Kutlu Cumhuriyet

Padişalın saltanatı,
Yıprandırdı bu milleti.
Atatürk'ün son gayreti,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Atatürk'ün çağrısıyla,
Çoban, çiftçi mesesiyle,
Malı mülkü kesesiyle,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Dumlupınar, Tınaztepe,
Afyon'da biz girdik harbe,
Sarıdıklı'da Kocatepe,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Kanlı çizme, yağız atı,
Kovaladık yurttan iti,
Size müjde Türk milleti,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Vatanın güzel havası,
Cumhuriyetin meyvası,
Her yerde fabrika sesi,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Atatürk'tür önderimiz,
Al bayraktır yorganımız,
HAYDAR ASLAN ünvanımız,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Cumhuriyet

Bin dokuz yüz yirmi üçte,
Cumhuriyet kutlu olsun.
Düğün, bayram bütün yurtta,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Atatürk'tür benim Ata'm,
Anadolu şimdi anam,
İsmini Cumhuriyet koyan,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Evvel dedem şehit düştü,
Babam cephede çarpıştı,
Anam mermi alıp koştu,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Ebem gitti çarığına,
Elindeki sarığına,
Ayran verdi yayığına,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Bacım çekti kağıt başın,
Sar'öküz bozmaz gevişin,
Mehmetçik'e tez ulaşın,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Akar sütü memesinde,
Gözü yoktur yavrusunda,
Top mermisi omuzunda,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Türkiyemde Cumhuriyet

Anadolu'm tümden verdi el ele,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.
Milletim Ata'yla erdi menzile,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.

Birlik aşkı Türkiye'mi sardıkça,
Dalgalanan bayrağımı gördükçe,
Ay yıldızm gölgesinde durdukça,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.

Düşüncede fikir ile akılda,
Demokrasi ışık olur bu yolda,
Seni okur çocuklarım okulda,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.

Özgürlük var ekmeğinde, aşmda,
Egemenlik toprağmda taşmda,
Cumhuriyet yetmişinci yaşmda,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.

Birlik olsun, insanlarım bir olsun,
Milletime hor bakanlar kör olsun,
İlelebet vatanımda var olsun,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.

HİKMETİ der işte böyle bilelim,
Bilelim de hep ayakta kalalım,
Gerekirse biz bu yolda ölelim,
Türkiye'mde Cumhuriyet ne güzel.

[Cumhuriyet]

Ben bir Türk'üm; kurbanıyın vatanın,
Göğsüm siperidir Cumhuriyetin.
Yedi kudretiyle saklasın Mevlâ,
Haşre dek bayrağın Cumhuriyetin.

Sev(i)r ağusunu katarken aşa,
Yetiştin Türklere sen Kemal Paşa,
Mevlâ'm ömür versin, yüz binler yaşa,
Adalet tahtında Cmlıuriyetin.

Yaşasın vatanın kahramanları,
Mareşal, general, komutanları,
İlbay, ilçebayla mebusanları,
O yüksek erleri Cumhuriyetin.

Tanıttın varlığın şaha, sultana,
İngiliz, Fransız, Alman, Yunan'a,
Çin'e, Japonya'ya, Rus'a, İran'a,
Dağıldı şöhreti Cumhuriyetin.

Çekildi düşmanlar, yurdumdan kaçtı,
Bütün dünya senin çarkına şaştı,
Semada melekler kanadın açtı,
Kurtardı Hatay'ı Cumhuriyetin.

Yaşasın, var olsun kahraman ordu,
Düşmandan bekliyor bu güzel yurdu,
Böyle bir adalet hangi Türk kurdu?
Var olsun kanunu Cumhuriyetin.

Her taraf fabrika, açılmış işi,
Henüz on beştedir Cumhurun yaşı,
Millet vücududur, Atatürk başı,
Mektepler kalbidir Cumhuriyetin.

Yıkıldı taassuþ, lıaholluk geçti
Bayanlar çarşafı, peçeyi açtı
Azmetti milletim fenne ulaştı,
HİLMİ kurbanıdır Cumhuriyetin

Cumhuriyet Demokrasi Atatürk

İyi oku senin ülkün bu yavrum,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.
Yurtta sulh, cihanda sulh istersen
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Çağdaş uygarlığa erişmek için,
Adilce paylaşıp bölüşmek için,
Ulusca ağlaşıp gülüşmek için,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Kurtuluş savaşı sana bir anı,
Tarihini öğren, çok iyi tanı,
Ecdat bunlar için akıttı kanı,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Esnafsan yetiştir bilgili çırak,
Uzayı fetheyle deme ki ırak.
Gelecek nesline üç miras bırak,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Çevrene ağaç dik, ateşle yakma,
Vatan için çalış, salın ha bıkma,
Atanın ilkesi izinden çıkma,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Seç ve seçil, yönet ülkeni, koru,
Senin karakterin başarmak zoru,
Bunlar emanetin ey Türk'ün oğlu,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Ufkunda bayrağın ay ile yıldız,
Eşitliğe özen, deme erkek, kız,
ÇOBAN HÜSEYİN'im düşüncemde hız
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

(Bayburtlu) HÜSEYİN TATAR / BURHANİ

Cumhuriyet Destanı

Katreden uyarttı Bahrimuhit'i,
Elvan elvan bağı Cumhuriyetin.
Hükmünü yeterdi Kûhi Kafkaf'a,
Taze bülbülleri Cumhuriyetin.

Bülbüller çağrışıp eylerler gayret,
Kahraman evlatları her yanda sohbet,
Hükmüne bağlanmış hem yedi millet,
Günbegün bayrağı Cumhuriyetin.

Bayrağı düşmandan intikam alır,
Mert oğlu merttir, Türkler dolanır,
KUL BURHANÎ methiyesin tam verir,
Çarkıdevran demde Cumhuriyetin.

Gerçek

Cumhuriyet ilân olduktan sonra,
Sorun bizim köye neler getirdi,
Sefalet müddeti dolduktan sonra,
Çile koltuğuna refah oturdu.

Köyümü sararken çıranın isi,
Löküs lamba yaktı yüzde ellisi,
Köylü dedi yurdumun efendisi,
Köyümüze elektrik getirdi.

Kara saban koşan pulluk koşuyor,
Ürününü traktörle taşıyor,
Türlü türlü yemeğimiz pişiyor,
Tezek satan sermayesin bitirdi.

Keten bulamazken giydirdi kumaş,
Sırım, çarık unutuldu arkadaş,
Gebe idi tandan doğan yakuttaş,
Mavi boncuk yapan kayık batırdı.

Minnettarız yurda ışık tutana,
SÜMMANOĞLU rahmet oku Ata'na,
Hürriyet güneşi doğdu vatana,
Derebeyler forslarını yitirdi.

Cumhuriyet Şiiri

Cumhuriyet ilânından bu yana,
Bütün engelleri kırarak geldik.
Ünümüzü duyurduk duymayana,
Düşmanı denize sürerek geldik.

Temelini derin eştik yapının,
Kilidini sağlam vurduk kapının,
Bir taraftan düşmanların hepsinin,
Derslerini tekmil vererek geldik.

Mehmetçikler hazır oldu, kuşandı,
O gün bugün refah ile yaşandı,
Anayurda demir yolu döşendi,
Dağları taşları yararak geldik.

Fikirlerin doğrusunda buluştuk,
Uygarlığa yaşayarak alıştık,
Diğer yandan sanayide geliştik,
Yüzlerce fabrika kurarak geldik.

Aslanın ağzından ilim kapıldı,
Her bir adım isabetli atıldı,
Bir taraftan hastaneler yapıldı,
Azgın yaraları sararak geldik.

Baraj yapıp sulu ettik kırları,
Ağaç dikip orman ettik yerleri,
Diğer yandan müşkül olan sırları,
Bilim deryasından sorarak geldik.

Ellinci yılında Cumhuriyeti,
Anlatmak zor, tarihlerde kıymeti,
Yaşlıdan en gence bu emaneti,
Bir armağan gibi vererek geldik.

Ey *İBRAHİM*, millet sadık sözünde,
İtibar çoğaltıp dünya yüzünde,
Bin aşk ile Atatürk'ün izinde,
Daim ileriyi görerek geldik.

Cumhuriyet

Cumhuriyet ne demektir sorarsan,
Hür sistemin kurulması demektir.
Yaşamanın en iyisin ararsan,
Hakkın halka verilmesi demektir.

Fazilet pistinde hiç kin gütmeden,
Birliğe sahip çık elden çıkmadan,
Zengini, fakiri ayırt etmeden,
Yarasının sarılması demektir.

Bu toprağın kan akıttık harcına,
Almak için canlar verdik borcuna,
Vatan diye kalesinin burcuna,
Bayrağımın gerilmesi demektir.

Saygı duyup hürmet eder her sese,
Hür alış verişe, açık her kese,
Mekân demokrasi açık herkese,
Bu kapıya girilmesi demektir.

Fikrimiz hür, işte elimde listem,
İrade bendedir iyi düşünsem,
Seçip seçiliriz, ortada sistem,
Bu gerçeğin görülmesi demektir.

Medenî çığırda, yolda iz açmak,
İlimin, sanatın iyisin seçmek,
Çalışarak çağın önüne geçmek,
Madenlerin yarılması demektir.

Bu gerçek dinimin bir güvencesi
Bu lâik devletin işte gür sesi,
Bu bir erdem, ferdin ferdi sevmesi,
Dost bağının örülmesi demektir.

Bu bir istiklâldir, bu bir hürriyet,
Bu bir egemenlik, bir hakimiyet
Bu bir kadın hakkı, bu bir adalet,
Bunu ektik, derilmesi demektir.

Millî mücadele açtı Türk'e iz,
BEYANÎ dönmek yok, milletin bu söz,
Atatürk kurmuştur, yaşatırız biz,
Şu genç neslin dirilmesi demektir.

Cumhuriyet

Bin dokuz yüz yirmi üçte bizlere,
Mustafa Kemal'in hatıraları,
Yirmi Dokuz Ekim güldü yüzlere,
Mustafa Kemal'in hatıraları.

Atatürk'ün şerefinden, şanından,
Pay umanlar geçti tatlı canından,
Bayrak yaptık şehitlerin kanından,
Mustafa Kemal'in hatıraları.

İstiklâl mülküne atıldı temel,
Yıkılmaz bir bina kumaktı emel,
Bir ordu yarattı Mustafa Kemal,
Mustafa Kemal'in hatıraları.

Çarşambayı bırakmadık salıya,
Tamim yazdık kaymakama, valiye,
Kültür bağı diktik Anadolu'ya,
Mustafa Kemal'in hatıraları.

"Yurtta sulh, cihanda sulh" sözü deyip,
Lâikiz, lâiklik ilân eyleyip,
Kadın erkek aynı haklara sahip,
Mustafa Kemal'in hatırıları.

Cumhuriyet Bayramında

Vatanım yürekten coşar,
Cumhuriyet Bayramında,
Hürriyet altında yaşar,
Cumhuriyet Bayramında,

Ulu Ata'nın buluşu,
Çocuklarının gülüşü,
Sefaletten kurtuluşu,
Cumhuriyet Bayramında.

Bağımsız ata bindiler,
Kadına hak tanıdılar,
Ata'ın ruhunu andılar,
Cumhuriyet Bayramında.

Kara günler gelip geçti,
İlim kanatlanıp uçtu,
Kuru ağaç yaprak açtı,
Cumhuriyet Bayramında.

Ordumuz şahlanıp kalkar,
Kükreyip dünyayı yıkar,
Barış şimşekleri çakar,
Cumhuriyet Bayramında.

Güller açılmış kokuyor,
Güzeller ciğer yakıyor,
Âşıklar meydan okuyor,
Cumhuriyet Bayramında.

ÂŞIK KARA her divana,
Büyük küçük bacı, ana,
Selâmı, saygı tüm vatana,
Cumhuriyet Bayramında.

Cumhuriyet

Yirmi üçten seksen üçe altmış yıl,
Sözlerinde Cumhuriyet ne güzel.
Okulda çocuklar hep pırıl pırıl,
Yüzlerinde Cumhuriyet ne güzel.

Barajlar bağlandı umman hâlinde,
Kalkınmamız bütün dünya dilinde,
Büyük Atatürk'ün gerçek yolunda,
İzlerinde Cumhuriyet ne güzel.

Kara toprak traktörle sürüldü,
Biçer ile harman hasıl derildi,
Annelere eşit haklar verildi,
Kızlarında Cumhuriyet ne güzel.

Emanet edemem aziz vatanı,
Sancağın, bayrağın rengini tanı,
Toprağın zerresi dedemin kanı,
Tozlarında Cumhuriyet ne güzel.

Edirne'den Kars'a kadar uzandı,
Cennet yurdum nakış nakış bezendi,
Denizlerde benliğini kazandı,
Tuzlarında Cumhuriyet ne güzel.

Savaşta, barışta yazmıştık destan,
Teknik ile sanayi gelişti her an,
Beş yıla bağlandı kalkınma plân,
Hızlarmda Cumhuriyet ne güzel.

Avukat, mühendis, bir çok tabipler,
İşçisi, memuru, olgun katipler,
Hocası, müftüsü, imam, hatipler,
Özlerinde Cumhuriyet ne güzel.

Göklerde istikbal, budur meralım,
Bilimle yaklaştı yakın ırağın,
Uyduya dikilen kutsal bayrağın,
Bezlerinde Cumhuriyet ne güzel.

Beş vakit semaya yükselen ezan,
Çok şükür yüzde yüz okuyup yazan,
MEYDANÎ, yurduna âşık bir ozan,
Sazlarında Cumhuriyet ne güzel.

Demokrasi Cumhuriyet Atatürk

Karanlık dünyama üç ışık doğdu:
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.
Bu cennet vatandan düşmanı kovdu,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Milis kuvvetinden düzenli ordu,
Savaşa savaşa kurtardı yurdu,
İnkılâplar yaptı, dağı devirdi,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Samsun'dan başkente yürüyen kervan,
Düşmanlara korku, vatana derman,
Damarında mevcut bulunan o kan,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Cennet vatan nakış nakış bezendi,
Kadınlar da benliğini kazandı,
Çin Seddi'nden Avrupa'ya uzandı,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Dört bir yana medeniyet götüren,
Taşta elsin, çalıda gül bitiren,
Milletine adaleti getiren,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Demokrasi hürriyetin ilâcı,
Atatürk milletten aldı bu gücü,
MEYDANÎ üç temel başımın tacı,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

(Gemerekli) İDRİS EROĞLU / MEYDANİ VE
(Yeşilhisarlı) MUSTAFA DANACIOĞLU /KUL MUSTAFA

[Kültürdür Temeli Cumhuriyetin]

Meydanî:
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.
Öğün, çalış, güven derdi o büyük Türk,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.

Kul Mustafa:
Bilenle bilmeyen bir olur mu hiç,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.
Okumadan ilim olmaz inan, güç,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.

Meydanî:
O büyük Atatürk millete sordu,
Şöyle bir düşündü, istikbali göklerde gördü,
Kadınlara seçme hakkını verdi,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.

Kul Mustafa:
Yurdu karış karış gezen soruyor,
Âşıklar söylüyor, ozan söylüyor,
İstiklâl Marşı'nı yazan söylüyor,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.

Meydanî:

Demokrasi, Cumhuriyet onun dilinden,
Ayrılmaz Türk milleti asla yolundan,
MEYDANÎ'nın mızrabının telinden,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.

Kul Mustafa:

Vatandan, milletten ilham alırdı,
Böylelikle doğru yolu bulurdu,
KUL MUSTAFA okur, âlim olurdu,
Kültürdür temeli Cumhuriyetin.

Cumhuriyet Yazılır

Anadolu'ın, benim öz vatanım,
İllerinde Cumhuriyet yazılır,
Okuyan yazanın, kalem tutanın,
Ellerinde Cumhuriyet yazılır.

Vatanın bölünmez haritasında,
Yağmurlu bulutta, rüzgâr sesinde,
Okuyun tarihin her sayfasında,
Yıllarında Cumhuriyet yazılır.

Birlik bütünlükte, şanda, şerefte,
Silinmeyen gerçek budur tarihte,
Sakarya, Kızılırmak, Çoruh'ta,
Sellerinde Cumhuriyet yazılır.

Uçan kuş dost olur gökte bayrağa,
Karıncalar söyler yerde toprağa,
Çiçekler anlatır yeşil yaprağa,
Dallarında Cumhuriyet yazılır.

Denizde ayrılan, gökte buluşan,
Karış karış Türkiye'mi dolaşan,
Edirne, İzmir'den Van'a ulaşan,
Yollarımda Cumhuriyet yazılır.

Her ferdim bu aşkı kalbinde saklar,
Nehirlerim çağlar, tüter ocaklar,
Ben vatanı, vatan beni kucaklar,
Kollarında Cumhuriyet yazılır.

Tüm milleti daim tek vücut, bir can,
Ayrılmaz milletim, bölünmez vatan,
GÜMANÎ sazına dokunduğu an,
Tellerinde Cumhuriyet yazılır.

Ellinci Yıl

Ey bağrı zaferle dolu al sancak,
Ellinci yıl sana selâmı sunacak,
Yüksel ki bu şeref senindir ancak,
Ellinci yıl sana selâm sunacak.

Yüksel ki milletin göğsü kabarsın,
Ay yıldız aşkıyla sineler yansın,
Yüksel, dalgaların arşa dayansın,
Ellinci yıl sana selâm sunacak.

Yüksel, dalgaların inletsin arşı,
Yiğitler saf dursun, hep karşı karşı,
Yüksel ki çalınsın İstiklâl Marşı,
Ellinci yıl sana selâm sunacak.

Yüksel ki anılsın hep kahramanlar,
Atatürk'le Fatih, Yıldırım Hanlar,
Yüksel ki eğilsin bütün düşmanlar,
Ellinci yıl sana selâm sunacak.

Yüksel, ***NİMRİ*** seni kalbine alsın,
Sönmez aşkın onda ebedî kalsın,
Yüksel ki al rengin göklere dalsın,
Ellinci yıl sana selâm sunacak.

Atatürk

Sana öldün diye mezar kazmadık,
Her kudretin Türk'ün kanında Ata'm.
Kabrini dikmeye taş da yazmadık,
Çünkü al sancak var yanında Ata'm.

İzinde oldukça yurdumuz hürdür,
İmanımız kavi, aşkımız gürdür,
İstiklâl uğrunda sözümüz birdir,
Böyle ahdeyledik gününde Ata'm.

Hep şulende yürür bu asil millet,
"Ben Türküm" diyene ne büyük devlet,
Cihan tarihine ün saldın elbet,
Gör, neler yazılır şanında Ata'm.

Tam ellinci yıl oldu Cumhuriyetin,
Hep seni yâd eyler asil milletin,
Kırk milyon Türk'le yavuz İsmet'in,
Hürmetle eğilir önünde Ata'm.

Cumhuriyet Güzellemesi

Ata'nın attığı sağlam temelde,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.
Dünyanın gözünde büyüyen belde,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Günleri devirip atmış seneyi,
Birbiri üstüne katmış seneyi,
Başına baş tacı etmiş seneyi,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Kıvançta, tasada, düşüncede bir,
Tarih kitabında yaprağı çevir,
Dünyada tek Türk'le yaşar bu devir,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Toprağı verimli, insanı cömert,
Bilekler bükülmez, çelikten de sert,
Eşit halda yaşar burada her fert,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Beyinler makina, göğüsler kale,
Örneği göstermiş yedi düvele,
Gereğinde derhal verir el ele,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Bugünkü nüfusu tam kırk beş milyon,
Gayretle verildi fakirliğe son,
Millî Mücadele destanlaşan fon,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'ın güzel.

Yeşil yaylaların zengin ovası,
Kendi toprağında derdi devası,
Her taşın altı bir şehit yuvası,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Sınırını bekler cesur ordusu,
Burada yaşayanın olmaz korkusu,
Kanıyla yazılmış vatan tapusu,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Şehirde fabrika, köyde fabrika,
İrili ufaklı boyda fabrika,
Baraja yardımcı çayda fabrika,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'm güzel.

Asil millet onu tac etti başa,
Yirmi Dokuz Ekim erdi altmışa,
Şiire işlenip konuldu marşa,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'nı güzel.

KEMALÎ BÜLBÜL'üm canım ciğerim,
Doğduğum vatanı elbet severim,
Mukaddes toprağı kabirlik yerim,
Cumhuriyet güzel, Türkiye'ın güzel.

Cumhuriyet

Güneş gibi ışık olduk,
Var olasın Cumhuriyet.
Her işine âşık olduk,
Var olasın Cumhuriyet.

Vücuttaki kanımızı,
Kutsal olan dinimizi,
Şen eyledin canımızı,
Var olasın Cumhuriyet.

Güneş oldun başımıza,
Toprak ile taşımıza,
Erdik elmek aşımıza,
Var olasın Cumhuriyet.

Atamızdan armağansın,
Seviyoruz, yadigârsın,
Halkımıza vefakârsın,
Var olasın Cumhuriyet.

Der ***UMMANÎ***, geldik coşa,
Türkiye'miz baştan başa,
Bayrağınla sonsuz yaşa,
Var olasın Cumhuriyet.

Cumhuriyet

Güzel yurdumuza düşmanı dolmuştu,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti?
Saray bu gidişe şaşmış kalmıştı,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Gazi gemi ile vardı Samsun'a,
Dedi, "Bu işkâller erecek sona",
Vatandaş kükredi "Bağlıyız sana",
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti,

Vardı Erzurumu'a kongreler kurdu,
Seslendi millete halkı uyardı,
Silahı, top, tüfek yok, dağılmış ordu,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Yediden yetmişe bir oldu millet,
İşkâllere karşı oluştu bir set,
Yokluklar içinde kuruldu devlet,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Coştu millet, feda etti canını,
Her karış toprağa döktü kanını,
Düşmandan kurtardı öz vatanını,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Hedef Akdeniz'dir, ordular hücum,
Önder oldular aydın, hocam, hacım,
Sırtıyla cephane taşıdı hacım,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Sonunda düşmanı vurarak ezdik,
Unutulmaz yüce destanlar yazdık,
Kanımızla yine harita çizdik
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

İmzalanan kahpe düşman Sevr'ini,
Yırtarak başlattık harf devrimini,
Yeniledik tabiat evrimini,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Dinde, düşüncede hoş görüldü farklar,
Bir vücut oluştu yurttaki ırklar,
Fabrikalar kurduk, işledi çarklar,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Parola yurtta sulh, cihanda barış,
Rehberimiz oldu bu aydın görüş,
SAĞLAMÎ yurduma kurbandır bu baş,
Kolay mı kazandık Cumhuriyeti.

Cumhuriyetten Önce

Saatimiz güneşin doğuşuydu,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.
Takvimimiz gölgenin dönüşüydü,
Türkiye Cumhuriyet'inden önce.

Ne köprü, ne yol, ne vesait vardı,
Martta yollarınız kapalı, kardı,
Bütün vatandaşın durumu dardı,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

Harabe, perişan, yoksul her taraf,
Ne telefon vardı, ne de telgraf,
Tefeci olmuştu en büyük sarraf,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

Korkulu rüyaydı saycı, tahsildar,
Biri vergi alır, biri mal sayar,
Saycılardan saklanırdı mal, davar,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

Kim bilirdi ortaokul, liseyi,
Renk renk, ütülü takım elbiseyi,
Duymamıştık asfalt yol, düz şoseyi,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

İlim adamımız hoca, hacıydı,
Cahillere önder devlet tacıydı,
Tabibimiz cerrah Türkmen bacıydı,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

Okulumuz vardı alırdan bozma,
Hoca öğretirdi okuma yazma,
Baştan başa eski yazıdan düzme,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

İş var derlerdi başkent Ankara'dan,
Alır yorganı çıkardık Zara'dan,
Varırdık on üç günlük bir aradan,
Türkiye Cmhuriyeti'nden önce,

Yoktu kimsenin okuma, yazması,
Sanaat olmuştu mühür kazması,
Baş parmaktı vatandaşın imzası,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

Giyim kara çarşaf, takke sarıktı,
Ayağımızdan sirimli çarıktı,
SAĞLAMÎ'nin topukları yarıktı,
Türkiye Cumhuriyeti'nden önce.

Mustafa Kemal

Cumhuriyet insanca hür yaşayış,
Temelini kuran Mustafa Kemal.
Demokrasi karşılıklı anlayış,
Mührünü vuran Mustafa Kemal.

Cumhuriyet güneş, demokrasi tan,
Birleşince karanlığı ağartan,
Cumhuriyet kalptir, demokrasi kan,
Ona hayat veren Mustafa Kemal.

Sahip olmak yiğitliktir, erliktir,
Cumhuriyet özgürlüktür, hürlüktür,
Demokrasi bütünlüktür, birliktir,
Bize lâyık gören Mustafa Kemal.

Cumhuriyet adalettir, gerçektir,
Cumhuriyet dalda açan çiçektir,
Demokrasi tüm insanı sevmektir,
Kucak açıp saran Mustafa Kemal.

Cumhuriyet aydın, berrak görüştür,
Cumhuriyet istikbale varıştır,
Demokrasi kardeşliktir, barıştır,
Barış bağı ören Mustafa Kemal.

Yetmiş sene evvel bu millet güldü,
Demokrasi fidanları dikildi,
Bu toprağa Cumhuriyet ekildi,
Tohum atıp süren Mustafa Kemal.

Halk bir bağdır, Cumhuriyet güldür,
MAKSUT'um bu bağda öten bülbüldür,
Demokrasi sevgi dolu gönüldür,
Talıtında oturan Mustafa Kemal.

[Aziz Bayram]

Dünyaya şan verdi bu aziz bayram,
Bin yaşasın Cumhuriyet bayları,
Bizler kanuna olmuşuz hayran,
Soyunduk karayı, giydik ağları.

Şuleyi güneşten bayrak açıldı,
Affedilip nice borçtan geçildi,
Şad oldu millet, şerbet içildi,
Abad etti bahçeleri, bağları.

Okuyup yazmak kolaya bindi,
Hamd olsun devrimiz iyiye döndü,
Düşman mağlup oldu, sindi, söyündü,
Çifte çifte takanalım tuğları.

Cumhuriyet milleti binler yaşatır,
Başkumandanımız Gazi Paşa'dır,
Büyük nutku şu ülkeyi kuşatır,
Halledip pişirdik bunca çiğleri.

Bu vatan bir zaman arada kaldı,
Gazi Paşa sanki gayıptan geldi,
Ülkemiz dünyada baş serdar oldu,
Sadakatla bulduk biz bu çağları.

Vatan için çalışanlar mert oldu,
Eski kanun bu devirde mürt oldu,
Türk'e karşı direnişler alt oldu,
Toplarımız iniletti dağları.

Artık düşmandan korkumuz yoktur,
Adil hükümete şükrümüz çoktur,
Kanunda, nizamda emriniz haktır,
Defettik yokluğu, bulduk varları.

Her tarafa tren yolu kuruldu,
Millet muhtaç idi, nasip verildi,
Kırk saatlik yere hemen varıldı,
Nüfuzumuz deldi geçti dağları.

Vilayetim Tokat, yerimse Tuzla,
Bundan geri her an ederim dua,
Düşman için daim çıkarım ava,
Hazır ettik tüfek ile tığları.

ZEFİL NECMİ'm artık yoktur kederim,
Sayenizde böyle gayret güderim,
Atatürk'e her an dua ederim,
Şad etmiştir nutku ile gökleri.

(Sivaslı) MEHMET ANULUR /KUL MEHMET

Cumhuriyet

Sönmez bu bayrakta nazlanan hilâlimiz,
Bu tahtına hürriyet oturdu, Cumhuriyet.
Konuşmamız, susmamız, hızlanan melâlimiz,
Onu büyük Atatürk getirdi, Cumhuriyet.

Samsunlardan ötede o koymuştu adım,
Bıralanıyor hiç kimse, alsın bir kez tadını,
Eşit olur milletin hem erkeği, kadını,
Onu büyük Atatürk getirdi, Cumhuriyet.

Yürümek için olsun, vatan için borcumuz,
Adil dağıtılacak elbette ki harcımız,
Bir dünyaya seslendi Amasya'dan burcumuz,
Onu büyük Atatürk getirdi, Cumhuriyet.

Sivas'ta temel atıp mutlu yaşam sürmeye,
Dalga dalga yayılıp yurda nişanı vermeye,
Doğruldu yüce millet çağdaşlığı görmeye,
Soy, sülâle fikrini batırdı Cumhuriyet.

Seçim temel esası, budur yönetim hası,
Yok kimsenin kimseden korku ve de tasası,
Adaleti, kanunu koruyacak yasası,
Ufku geniş deryaya götürdü Cumhuriyet.

Dokuz yüz yirmi üçte ilân edildi yurda,
KUL MEHMET'im de hazır, işte şenlik de burda.
Özgürce bir katılım, hem obada, hem şarda,
Tatlı ama keskince satırdı Cumhuriyet.

Dil Sevindi

Cumhuriyet kurulunca,
Yüzler güldü, kul sevindi.
Düşmana ders verilince,
Kılıç çalan kol sevindi.

Sağa koştuk, sola koştuk,
Gazi olduk, şehit düştük,
Düşmanın bağrını deştik,
Kazma vurdu, bel sevindi.

Düşmanın kökünü kurdık,
Öz vatana önem verdik,
Her yana fabrika kurduk,
Çarklar döndü, mil sevindi.

Belâsını buldu azan,
Sona erdi eski düzen,
Çoğaldı okuyup yazan,
Kalem tutan el sevindi.

Aydınlığa çıktı yolun,
Cumhuriyet için ölün,
Kutlarız ellinci yılın,
Sazlar çaldı, tel sevindi.

Düştük Ata'nın izine,
Kanat açtık gökyüzüne
ÂŞIK GÜLHANÎ sözüne
Dudak oynar, dil sevindi

(Sivaslı) MEHMET KÖSE / ÂŞIK KAPTANÎ

Cumhuriyet

Büyük meclis karar verdi,
Sözümüzdür Cumhuriyet.
Halkın yarasını sardı,
Özümüzdür Cumhuriyet.

Kışlık erzak torbamızda,
Yamalıklı urbamızda,
O sıcacık çorbamızda,
Tuzumuzdur Cumhuriyet.

Türk'ün çelik kollarında,
Maharetli ellerinde,
Teknoloji yollarında,
Hızımızdır Cumhuriyet.

Meşaleyle yanan külde,
Yanık türkülerle dilde,
Aydınlığa giden yolda,
İzimizdir Cumhuriyet.

Atatürk'ün hitabında,
Öğrencilik etabında,
Defterinde, kitabında,
Yazımızdır Cumhuriyet.

Cumhuriyet Sen Oldun

Bin dokuz yüz yirmi üçtür doğumun,
Bu yıl yetmişine giren sen oldun.
Bize bilgi verir her geçen günün,
Düşmanın belini kıran sen oldun

Atatürk'ten seni armağan aldık,
Bu yeni düzene sevindik, güldük,
Darmadağın idik, hep birlik olduk,
Bizim hâlimizi gören sen oldun.

Taze bir fidansın, meyvan alındı,
Sana çatanların bağrı delindi,
İçte, dışta çok düşmanın bulundu,
İkisine karşı duran sen oldun.

Gayet mahrum idik okuldan, yoldan,
Ağlardık, inlerdik, ne gelir gelden,
Şifa bekler idik üfrükten, faldan,
Bizim yaramızı saran sen oldun.

Kulluktan kurtardın sen kulu kula,
Hepimiz neşeli, bakın şu hala,
Millet hükümetle verdi elele,
Bize muhabbetli yâran sen oldun.

Çiğnetemem ele bu güzel yurdu,
Çünkü Ata'ın bana böyle buyurdu,
Temelini atan çok sağlam kurdu,
Bir taşı düşmeden duran sen oldun.

Gösterilen yolda durmadan koştuk,
Düşman ile cehaletle savaştık,
Çağdaş ülke sevyesine ulaştık.
Bize bu bilgiyi veren sen oldun.

KARA MEHMET der de âşığız sana,
Sana yan bakanı boyarız kana,
Bizler evladınız, sen de bir ana,
Üstümüze kanat geren sen oldun.

(Konyalı) MEHMET YAKICI / ÂŞIK MEHMET

Destan

Onuncu yılı bu Cumhuriyetin,
Kutlu olsun yurdun büyük bayramı.
Gülüyor on yıldır yüzü milletin,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Ne yaptılar kahpe düşmanlar bize?
Pek çoğunu döktük onun denize,
Şimdi bir bir anlatayım ben ize,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Biz Türkleriz her şeylere özenen,
İstiklâlin şerefini kazanan,
Hiçbir düşman uğraşamaz bizinen,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Cumhuriyet hallan hakimiyeti,
Hep Türklerin böyle idi niyeti,
Anlaşıldı Cumhuriyet kıymeti,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Türkiye'dir vatanımız, elimiz,
Cumhuriyet açtı bizim gülümüz,
İlerlesin bizim güzel dilimiz,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Eski kanun kadınları boşadan,
Yeni kanun hanımı hür yaşadan,
Bu fikirler gelir Gazi Paşa'dan,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Muallimlik için yetişen gençler,
Bütün halka bilgi vermeğe başlar,
Lâik hükümeti kuran kardeşler,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Hükümeti biz yürekten severiz,
Hangi düşman karşı dursa döveriz,
Türk milleti kahramandır, överiz,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Millet Meclis ile verip başbaşa,
Yaşa Cumhuriyet Reisim yaşa!
Yapalım bayramı biz koşa koşa,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

Budur onuncu yıl dönüm devranı,
Gezip Ankara'yı etsem seyranı,
ÂŞIK MEHMET yazar bayram destanı,
Kutlu olsun Cumhuriyet Bayramı.

[Cumhuriyetin 10. Yıl Destanı]*

Yaşa Gazi Paşa'm yaşa,
Hükmün geçer dağa, taşa,
Cumhuriyet ilerledi,
Şen olasın Gazi Paşa.

Hep milleti yaşatansın,
Türkiye'de büyük şansın,
Şen olasın İsmet Paşa,
Kahramanlık kazanasın.

Gelir milletin keyfine,
Hürriyetin hürmetine,
Bu bayramı kutlayalım,
Cumhuriyet şerefine.

Biz Türkleriz, devrilmeyiz,
Ülkümüzden ayrılmayız,
Düşmanlara karşı duruz,
Hiç birine dövülmeyiz.

Bu bayram gitti ileri,
Toplayalım hep köyleri,
Bu bayrama şarkı yazdım,
Uyandırdım hep Türkleri.

* 1933 yılında, Cumhuriyet'in onuncu yıl dönümü hakkında Âşık Mehmet'in söylediği şarkı.

Cumhuriyet tunçtan kale,
Nazar edin, bakın hele,
Bayram için toplandılar,
Hep şairler benim ile.

Türk kahramanlıkta gezer,
Düşmanların başın ezer,
Yeni mektep ilerledi,
Küçük, büyük okur yazar.

Türk yücelir hep şanlara,
Yardım eder insanlara,
Hepimiz de toplanalım,
Saldıralım düşmanlara.

Her düvelde var ünümüz,
Türkiye'de var şanımız,
Esirliğe katlanmayız,
Korkun bizden düşmanımız.

Askerlikteki seferler,
Ateşe daldı neferler,
Cumhuriyette toplanır,
Kazandığımız zaferler.

Top atınca artar şanı,
Ağzından çıkar dumanı,
Yaşa Fahreddin Paşa'mız,
Orduların kumandanı.

Bir gün bayram oldu sandık,
Halk Fırkası'na toplandık,
Bu bayramın şerefine,
üç ay evvel hazırlandık.

Toplarımız tunçtan demir,
Getirelim buna zamir,
Halk Fırkası'nda okundu,
Ankara'dan gelen emir.

Halk Fırkası aldı gitti,
Toplantımız orda bitti,
Yaşasın vali beyimiz,
Komisyonlar tayin etti.

Ne bayramdır, ne şereftir,
Hep insanlar müşerreftir,
Üç ay evvel hazırlandık,
Hep Türklere bir hedeftir.

Yaşa Cumhuriyet, yaşa,
Bunu yazdım koşa koşa,
ÂŞIK MEHMET çalışıyor,
Emekleri gitmez boşa.

[Cumhuriyetin 12. Yıl Destanı]*

Birinci teşrin yiğirmi dokuzda,
İkinci güne erdik otuz'da
Birer bayrak var oğlanda, kızda,
Bugündür hep Türklerin şanlı günü.

Cumhuriyet bugün ilân olundu,
Her tarafa telgraflar vuruldu,
Karanlıklar bütün nurunan doldu,
Bugündür Türklerin hem parlak günü.

On ikinci yıldönümü devranı,
İşte budur o bayramın destanı,
Gördünüz mü Gazi gibi arslanı,
İşte odur nurlandıran bugünü.

Dörder sıra ilk mektepler geldiler,
Ellerine birer bayrak aldılar,
Cumhuriyet Meydanı'nda kaldılar,
Çocukların o gün sevinçli günü.

Topçu, süvari, piyade cizdiler,
Dörder ile bir sıraya cizdiler,
Paşa, vali, reis birlik gezdiler,
Selâm alıp onlar aldılar ünü.

* 1935 yılında Âşık Mehmet'in Cumhuriyet'in 12. yıl dönümü bayramında yapılan şenlikler için söylediği destan.

Ondan sonra resmigeçit yaptılar,
Arkasına çizildiler, gittiler,
Ekinciler orda ekmek yaptılar,
Yoğurdular, hamur yaptılar unu.

Arkasına cemiyetler yürüdü,
Her sanattan bu nalbantlık zor idi,
At nallayıp nala makas vuruldu,
Buna derler Cumhuriyet düğünü,

Tellâl mallarını satarak geçer,
Terzi kumaşını biçerek geçer,
Lokantacı hamur açarak geçer,
Kasaplar da kesip satar koyunu.

Berberler meccanen tıraş ediyor,
Attar, tüccar arkasından gidiyor,
Keçeci yorulmuş, işi bitiyor,
Bu geceye yapmasınlar oyunu.

Dericiler de asmışlar postalı,
Fabrikalar, kumaşları okkalı,
Seni gidi ıspanakçı bakkalı,
Çok dökmüşsün ıspanağın suyunu.

On kız gördüm kanadı var dalında,
Gezer otomobil kendi hâlinde,
Bu bayram da bütün halkın dilinde,
Pek severiz her senede bu günü.

ÂŞIK MEHMET mekteplerin işinde,
Durmaz koşar talebenin başında,
Sorarsanız hem elli beş yaşında,
Sizin gözetmeniz lâzımdır bunu.

Elli Yılın Getirdiği

Cennete çevirdi yurdu,
Elli yılın getirdiği.
Irmaklara köprü kurdu,
Elli yılın getirdiği.

Yenilendi eski çağlar,
Gül açtı virane bağlar,
Önünde eğildi dağlar,
Elli yılın getirdiği.

Çalıştı genci, kocası,
Bir oldu gündüz gecesi,
Her yer fabrika bacası,
Elli yılın getirdiği.

Bir mektup yazan yoğudu,
Yüzde altmışı okudu,
Kendi eğirdi, dokudu,
Elli yılın getirdiği.

Açıldı bağlanan kollar,
Her tarafı vurdu yollar,
Nice tesisler, okullar,
Elli yılın getirdiği.

Düşmanı vatandan attı,
Vatanına toprak kattı,
Kurdu koyunla otlattı,
Elli yılın getirdiği.

Her divanda yüzümüz ak,
Aynı oldu yakın, uzak,
Yerde tren, gökte uçak,
Elli yılın getirdiği.

Her sanat kapısın açtı,
Nimetler fışkırıp taştı,
Her köşe makinalaştı,
Elli yılın getirdiği.

MEVLÜT İHSAN yoktur tasa,
Hürriyet en büyük masa,
Eşit haklar, anayasa,
Elli yılın getirdiği.

(Arguvanlı) MUHARREM YAZICIOĞLU / YAZICIOĞLU

Atatürk ve Cumhuriyet

Bu koca milletin ölüm anında,
Doktordu, ilâcı buldu Atatürk.
Vatan bölünürken padişah kaçar,
Gizli plânıyla sırdı Atatürk.

Cepheden cepheye asker koşturan,
Paslı kalmış yürekleri coşturan,
Dağları düz edip yollar açtıran,
Coşarak çağlayan seldi Atatürk.

Dahilî, haricî düşman perişan,
Mehmetçik bekçidir, alıyor nişan,
Yunandır Ege'de denize düşen,
Akdeniz'e hücum derdi Atatürk.

Doğudan batıya duyuldu sesi,
Silkindik birlikte, attık o yası,
Cihanda bir doğmuş insanın hası,
Olanca gücünü serdi Atatürk.

Erzurum, Samsun'la Sivas illeri,
Ata ayak basar, açar gülleri,
Perişan günlerde çetin yolları,
Padişah emrini kırdı Atatürk.

Bugün Ankara'da Cumhuriyeti,
Meclis kurdu, tanıdı hürriyeti,
Aldığı kararda bütün heybeti,
Düşman saflarını yardı Atatürk.

Meclisi toplayıp kanunlar yazar,
Her yanda düşmanı etmiştik bezar,
Artık toprağımda milletim gezer,
Bugünü o zaman gördü Atatürk.

Ahlâk, ilim, irfan çoğudu onda,
Bak, adalet, yürek çoğudu onda,
Şahsî menfaatler yok idi onda,
Vatan sevgisine yeldi Atatürk.

Her yılın her günü eseri dolu,
Kimse kirletemez çizdiği yolu,
İşte Cumhuriyet bunun temeli,
Yurdun imarında güldü Atatürk.

Âşıklar, şairler methini yazar,
Türk aslan kesilmiş kazıyor mezar,
Gelini, kızları sevinir gezer,
Kadın-erkek eşit bildi Atatürk.

Din ile devleti hemen ayırdı,
Tarımı anlattı, acı doyurdu,
Kurduğu yurtlarda yoksul giydirdi,
Yetişen mahsulü derdi Atatürk.

Medenî âlemde kıyafetimiz,
İnsan haklarıdır siyasetimiz,
Gençliğe Hitap'ın ölmez tertemiz,
Ölmedi, bizimle geldi Atatürk.

Arabî lisanı sildi dilimden,
Onun için bal akıyor gülümden,
Artık kimse ayıramaz yolumdan,
Zararlı otları yoldu Atatürk

Altmış yıldır Cumhuriyet'i bugün,
Altmış kerre yurtta eyledik düğün,
Artık önümüzde kalmadı düğüm,
Bayrağı ellere aldı Atatürk.

Özledikçe özlemiştim dilinden,
Vatan çekti hainlerin elinden,
Ölümlerin, yoklukların selinden,
Kalmış sorunlara daldı Atatürk.

Kuru toprak, susuz yerler yeşerdi,
Vatan için ne gerekse başardı,
Bu büyük insanı duyan şaşırdı,
Dünya tarihinde kaldı Atatürk.

YAZICIOĞLU noksanım var sözümde,
Atatürk'ten ateş kaldı özümde,
Tüm dünyada yerimiz var bizim de,
Bütün derdinizi sildi Atatürk.

Cumhuriyet Yazıldı

Vatanımın şenlik, şölen dört yam,
Dillerine Cumhuriyet yazıldı.
Elli yaşın kutlu olsun nişanı,
Yıllarına Cumhuriyet yazıldı.

Başkomutan verdi büyük bir komut,
Ecdadımdan gelen ulu yolu tut.
Doğdu güneş gibi bizde bu umut,
Kollarına Cumhuriyet yazıldı.

Kadın, erkek bu vatanı koruduk,
Nice nice zaferlere yürüdük,
Yüksek dağlar gibi dumanı bürüdük,
Yellerine Cumhuriyet yazıldı.

Kabul oldu dilek dilek muratlar,
İstiklâli nakışladı beratlar,
Zafer müjdeleyen küheylan atlar,
Nallarına Cumhuriyet yazıldı.

Kınalı gelinler, yetişen kızlar,
Dedemin dilinde tarihî sözler,
Göründü hürriyet, açıldı izler,
Yollarına Cumhuriyet yazıldı.

Koçyiğitler yurdu tekmil buralar,
Vatan vatan diye akar dereler,
Coş'verir ırınaklar, kükrer dereler,
Sellerine Cumhuriyet yazıldı.

On Dokuz Mayısla Yirmi Üç Nisan,
İlk ışığı aldı bunlardan vatan,
Ata'nın gençliğe verdiği ferman,
Ellerine Cumhuriyet yazıldı.

ÇOBANOĞLU, elli yıla destanım,
Nice elli yılı görsün vatanım,
Ben sazımla toprağıma kurbanım,
Tellerine Cumhuriyet yazıldı.

Cumhuriyet Bayramı

Tarihe şan veren büyük milletim,
Bugün senin Cumhuriyet Bayramın.
Bize önder olan aziz Ata'mız,
Bugün senin Cumhuriyet Bayramın.

Dalgalan bayrağım, selâmlar sana,
Seni gören düşman kaçar her yana,
Her an için şan verirsin vatana,
Bugün senin Cumhuriyet Bayramın.

Bugün milletimi sevinçli gördüm,
Bir baştan bir başa süslenmiş yurdum,
Hazır ol selâma, kahraman ordum,
Bugün senin Cumhuriyet Bayramın.

İstiklâl yolunda savaşan bacım,
Demedin kimseye yorgunum, acım,
İlelebet sensin başında tacım,
Bugün senin Cumhuriyet Bayramın.

Okunsun marşımız hoş avaz ile,
Ata'mın eseri bitmez söz ile,
MERDANOĞLU, coşmalısın saz ile,
Bugün senin Cumhuriyet Bayramın.

29 Ekim 1923 Cumhuriyet'in Kuruluşu ve İlân Oluşu*

Cumhuriyet kurdun hürriyet verdin,
Bütün zorluklara göğsünü gerdin,
Türk halkı her zaman özgürdün, dedin,
Hürmetle sunarım şükranı Ata'm.

Eski kanunları yeniden yaptın,
Demokrasi temelini sen attın,
Tekkeleri, türbeleri kapattın,
Hurafe sarmıştı her yanı Ata'm.

İlim deryasından aktın, çağladın,
Kadın, erkek eşit haklar sağladın,
Türk halkını bir kimliğe bağladın,
Sensin gönlümüzün sultanı Ata'm.

Fes yerine şapka giydirdin başa,
Seni inkâr eden Türk dersem hâşâ,
Konferansa gitti İnönü Paşa,
Beraber hâlletin Lozan'ı Ata'm.

Başöğretmen oldun, bizi okuttun,
Yolları yaptırdın, sular akıttın,
Dini siyasetten hep ayrı tuttun,
Çok iyi anlardın Kuran'ı Ata'm.

* "TBMM 75 Yıl Ulusal Egemenlik Destanı Yarışması"nda mansiyon alan destanın ilgili bölümüdür.

Hakikî mürşidi ilimde gördün,
Uygarlık yolunda çok dersler verdin,
Cehalet her zaman kötüdür derdin,
Sizden aldık ilmi, irfanı Ata'm.

Düşündün mü halkın sorunlarını,
Gençlere bıraktın yarınlarını,
Sen kurdun Dil, Tarih Kurumlarını,
Öğrettin öz Türkçe lisanı Ata'm.

Cihanda ve yurtta sulhu önerdin,
İnsanlık adına çok hizmet verdin,
İstikbal göklerde, arayın derdin,
Sevmezdin tenbelce yatanı Ata'm.

Cumhuriyet

Türk milleti Atatürk'ün yanında,
Büyük Cumhuriyet böyle kuruldu.
Gururluyuz bütün dünya önünde,
Büyük Cumhuriyet böyle kuruldu.

Asaletimizle başı biz çektik,
Söz verdik vatana can verecektik,
Yunan askerini denize döktük,
Büyük Cumhuriyet böyle kuruldu.

Tarihlere şeref verdik, şan verdik,
Kanımızdan al bayrağa kan verdik,
Vatan için şehit verdik, can verdik,
Büyük Cumhuriyet böyle kuruldu.

KUL MUSTAFA gelmez kelâma, dile,
Hürriyet, özgürlük istiklâl dile,
Ordum, yurdum, Ata'mı verdik elele,
Büyük Cumhuriyet böyle kuruldu.

Demokrasi Cumhuriyet Atatürk

Üç şey vardır yurtta gurur duyduğum,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.
Serimi uğruna feda koyduğum,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Cihanda sulh, yurtta barış bizde var,
İleriyi daim görüş bizde var,
Özgürlüğe doğru yarış bizde var,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

İstiklâlin meşalesin yaktık biz,
Cehaletin ocağını yıktık biz,
Barış için nice kanlar döktük biz,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Yürüyoruz Ata'mızın yolunda,
Özgürlük var açan gonca gülünde,
Türkiye'min yetmiş altı ilinde,
Demokrasi, Cumhuriyet, Atatürk.

Bu *YETİMÎ* menziline varacak,
Söner sanma yaktığımız bu ocak,
Vatanımda sonsuza dek duracak,
Demokrasi, Cumhuriyet Atatürk.

Atam

İradenle düşman kuvvetin çelip,
Zafer yolu açtın, düşmanı silip,
Ay yıldızlı al bayrağa kanı verip,
Cumhuriyet bizim, ne mutlu Türk'üm.

Anadolu'm coşup aktı peşinden,
Yumruğu gürz oldu, süngü dişinden,
Ses geldi vatanın toprak taşından,
Cumhuriyet bizim, ne mutlu Türk'üm.

Türk'ün asil kanı sönmez damarda,
Sönmez kalbin nuru, güneş söner de,
Ben izinden dönmem, devir döner de,
Cumhuriyet bizim ne mutlu Türk'üm.

Yaşar Cumhuriyet dünya durdukça,
Bu vatan, bu ordu bizim oldukça,
Bu iman, bu nabız böyle vurdukça,
Cumhuriyet bizim, ne mutlu Türk'üm.

Kuvvet, kudret ülkü dolu bu kitap,
Atam rahat uyu, nur içinde yat,
GÖZÜBENLİ'm hür dünyaya hür kitap,
Cumhuriyet bizim, ne mutlu Türk'üm.

Cumhuriyet Ne Güzel

Cumhuriyet ile dilim seslendi,
Diller diyor, Cumhuriyet ne güzel.
Türk milleti bayramı etti, süslendi,
Tüller diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Bu ses Atatürk'ün öz sesi idi,
Mustafa Kemal'in kendisi idi,
Lâiklik, hürriyet ilkesi idi,
Hâller diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Sulh deyince yurtta kuruldu yasa,
Cihanda barış var, kalmadı tasa,
Sihirler bozuldu, çıkınca asa,
Dallar diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Hürriyet yağmuru yağınca tek tek,
Gök kuşağı doğuverdi rengârenk,
Dillendi her yaprak, her türlü çiçek,
Güller diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Doğdu hürriyetin güneşi, şaşmaz,
Türk nesline esaret hiç yaraşmaz,
Aylar, günler geçer; fikir değişmez,
Yıllar diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Kemal Atatürk'ün zekâsına bak,
Türk'e Cumhuriyet diyordu, mutlak,
Ay yıldızlı hilâl, elvanlı bayrak,
Şallar diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Hukukun hâkimi, tıbbın ilâcı,
Bunlar insanlığa oldu aracı,
Mazluma avukat, suçluya savcı,
Kullar diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Eşit hak kazandı bayanlar, baylar,
Şehirler kazalar, yaylalar, köyler,
İşçiler, çobanlar, ağalar, beyler,
Eller diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Yeni yazı çıktı, dil Türkçeleşti,
Okullar açıldı, giyim değişti,
Çağdaş uygarlığa hedef ulaştı,
İller diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Devlet hizmetleri, kalkınma, plân,
Teknikle sanayi gelişti bu an,
Küçük zarf üstünde büyük bir destan,
Pullar diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Avrupa'ya geçit, Boğaz Köprüsü,
Burda çınlar Türk'ün en yanık sesi,
ÂŞIK RUHANÎ'nin sazı, bestesi,
Teller diyor, Cumhuriyet ne güzel.

Bu Bayram

Düşüncede birlik, davada birlik,
Bu bayram ar, namus, iffet bayramı.
Alnı açık, fikri hür, başı dimdik,
Bu bayram diktasız devlet bayramı.

Bu bayram gayguyu, gafleti, atan,
Bu bayram sevgiyi sevgiye katan,
Bu bayram ay üstü füze fırlatan,
Yıldızlardan aş işaret bayramı.

Bu bayram kalplerden kalplere sızmak,
Bu bayram yılları günlerden sezmek,
Bu bayram yaşamak, okumak, yazmak,
Bu bayram kültüre gayret bayramı.

Bu bayramda duysun dost gibi duran,
Düşman gibi bizi arkadan vuran,
Bu bayram sinsice tuzak, fak kuran,
İki yüzlü dostu terket bayramı.

Bu bayramda malûm şerrin fıs fısı,
Sözde soy kırımı, ses kırıntısı,
Bizim temennimiz en hayırlısı,
Şiddete dönmesin hiddet bayramı.

Bu bayram engine daldıkça derin,
Sırrı, mucizesi büyük zaferin,
Kara Kâzımların, İnönülerin,
Mehmet Akiflerin hikmet bayramı.

Bu bayramda bize aziz Atatürk,
"Çalış, güven, övün" dedi, övündük,
Bu bayram vatandan sonra en büyük,
İbadetten önce gâmet bayramı.

Bu bayramın ruhu, ruhsatı Rahman,
Altı bin altı yüz altmış altıdan,
Bu bayram Amasya, Edirne, Muş, Van,
Elli beş milyondan rağbet bayramı.

Bu bayramı yadlar anlamazlar pek,
Muanması gerçek, manası gerçek,
Bu bayram tarihi ters döndüren tek
İlahî gücüyle kudret bayramı.

Bu bayramda asıl, bir bambaşka hâl,
Çıhla şehit kanı bayraktaki al,
Bu bayram en mutlu hâl ve en kutsal,
En güzel şan, şeref, şöhret bayramı.

Bu bayram destanıdır dillerden dile,
Altmış altı yıllık hoş ismi bile,
NİYAZİ dahil terk ferdi ile,
Fil kadar heybetli millet bayramı.

Cumhuriyet

Doyduğum bunca yerde, doğduğum topraklarda,
İlelebet benimle olacak Cumhuriyet.
Semaların ufkunda, yeşeren topraklarda,
İlelebet payidar kalacak Cumhuriyet.

Irmak oldu, sel oldu uğruna akan kanlar,
Şehit olur aşk ile nice canlar, cananlar,
Sayende hür yaşıyor Edirne, Ardahanlar,
İlelebet şanını salacak Cumhuriyet.

Cumhuriyet yazıyor üzerinde kürkünün,
Özündesin, özdesin şarkım ile türkünün,
Bana yadigârısın büyük Atatürk'ümün,
İlelebet emsalin bulacak Cumhuriyet.

Sivas'ımda atıldı senin yüce temelin,
Erzurum'da işlendi irfan ile emelin,
Gençliğe emaneti ulu önder Kemal'in
İlelebet kıymetin bilecek Cumhriyet.

Yurdumun üzerinde parlayan bir güneşsin,
Sen ki gazi, değeri şehit kanına eşsin,
Milletime hayatsın, millet için nefessin,
İlelebet gönüle dolacak Cumhuriyet.

Kars, Trabzon, Antalya, Ankara, Afyon, Van'ım,
Sayende bir bütündür benim cennet vatanım,
KAYHANÎ'nin sevdası, sevdasısın Ata'mın,
İlelebet hazzım alacak Cumhuriyet.

Cumhuriyet

Canım kadar seviyorum,
Cumuriyet seni seni.
Düşmanıma övüyorum,
Cumhuriyet seni seni.

Vatanıma oldun ışık,
Türlü ilme oldun kaşık,
Ecnebiler sana âşık,
Cumhuriyet seni seni.

Yetmiş iki yıldan beri,
Hedefimiz hep ileri,
Sever sivil ve askeri,
Cumhuriyet seni seni.

Sensiz garip kalır toprak,
Sensiz dalda açmaz yaprak,
Başımız dik, alnımız ak,
Cumhuriyet seni seni.

Cumhuriyet Destanı

Dinleyin baylarım, methin edeyim,
Arttı günden güne şanı Cumhuriyetin.
Her yana dağıldı anın şanları,
Yüceldi etrafa namı Cumhuriyetin.

Bu olmuş mesavî gülşene döndü,
Adalet cüppesin Türkiye giydi,
Yetim mürimleri hep yüzü güldü,
Adalet bahşetti Cumhuriyetin.

Hoşça millet bunda buldu rahını,
Adalet gösterdi bak onun zatı,
Herkesin gönle gönül yüceldi şanı,
Ziynet coş eyledi Cumhuriyetin.

GEDA İLHAMÎ der edemem methi,
Yeni rahat buldu şimdi milleti,
Arttı Türkiye'nin pek çok kudreti,
Şad etti gönlümü şanı Cumhuriyetin.

(Ortaköylü) OSMAN APAÇIK

Ne Güzeldir Cumhuriyet

Cumhuriyet toplum hayat,
Ne güzeldir Cumhuriyet.
Yok oldu gitti istibdat,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Millet güzel yaşamakta,
Herkes hür, serbest hayatta,
Açılmış güzel bir cadde,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Lâyıklık verdi herkese,
Herkes inancı ne ise,
Zorlanamaz hiç bir kimse,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Dinde zaten zorluk yoktur,
İslâm dini kolaylıktır,
Hiç kimseye engel yoktur,
Ne güzeldir Cumhuriyet.
. . . .
Toplu birleşmiş devletler,
İnsanlığa hizmet eder,
Hep birlik yoluna gider
Ne güzeldir Cumhuriyet

Dinin gayesi de budur,
Yurtta sulh, cihanda sulhtur,
Toplum hayattır, birliktir,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Atatürk en büyük lider,
Bütün dünya takdir eder,
O yol açtı öyle gider,
Ne güzeldir Cumhuriyet

Biz bilelim Ata'mızı,
Kurtardı düşmandan bizi,
Şu cennet vatanımızı,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Bölücüye kanmayalım,
Hakikatı arayalım,
Vicdan edip düşünelim,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Allah ne emrettiyse bil,
İnsanlara o fayda bil,
Kendisi hiç muhtaç değil,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Hep Allah'ın yasakları,
İnsanlığa çok zararlı,
Allah her zarardan beri,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

İnsanlığa huzur veren,
Toplumа yararlı olan,
Her şey güzel dini bilen,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Cumhuriyet toplum demek,
Birlik halinde yaşamak,
Herkese tanır eşit hak,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Düşünelim her solukta,
Hakk'ın eli toplulukta,
Kalalım dersek ayakta,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Farzdır biz uyanalım,
Düşmanlara kanmayalım,
Toplanıp bölünmeyelim,
Ne güzeldir Cumhuriyet.

Cumhuriyet

Altmış dört seneden beri,
Yılınızdır Cumhuriyet.
Bize Ata'nın eseri,
Yolumuzdur Cumhuriyet.

Cehalete mezar kazdık,
İlmin ışığında gezdik,
Alfabeyi tekrar yazdık,
Dilimizdir Cumhuriyet.

Medeniyetin çağında,
Hürriyetin şafağında,
Milletimin bayrağında,
Alımızdır Cumhuriyet.

Her devirde hükmünü geçen,
İnsanlığa değer biçen,
Sevgi bağlarında açan,
Gülümüzdür Cumhuriyet.

Dağımızda, düzümüzde,
Oğlumuzda, kızımızda,
FEYMÂNÎ'yim sazımızda,
Telimizdir Cumhuriyet.

Neler Oldu Gelince

Lâik Cumhuriyet, hür demokrasi,
Gelince hâlimiz hâle benzedi.
Anayasa Atatürk'ün mirası,
Yurdum cennet, elim ele benzedi.

Yıktı bağnazlığı ılımlı fikir,
Aynı hakka sahip zenginle fakir,
Hiç kimse kimseyi göremez hakir,
Eşitlik meyveli dala benzedi.

Hurafeyi dine lâyık görmedi,
Batıl inaçlara fırsat vermedi,
Bölücülük aramıza girmedi,
Uygarlık petekli bala benzedi.

En kutsal değeri kazandı kadın,
Yakışanı giydi, bezendi kadın,
Aydın yaşantıya özendi kadın,
Sevgi bahçesinde güle benzedi.

Hür düşündük, kalktı bütün gaygumuz,
İlim, teknik, sanat yüce duygumuz,
Milletin gönlünde bu üçlü rumuz,
Ufukta rehberli yola benzedi.

Bunlar eşsiz ihtilâlsiz inkılâp,
Aydın görüşlerle eyledi hitap,
Millet cehaletten düşmüşken bîtap,
Vatan azat olmuş kula benzedi.

Yetmiş yıldır döner adalet çarkı,
Asaletle doldu fazilet arkı,
Kalkınan milletle kapattık farkı,
Bu çağdaş yılımız yıla benzedi.

Bölmüşlerken bizi ırk ayrımıyla,
FEYMANÎ uygarız söz kavramıyla,
Terakki eyledik harf devrimiyle,
Şu güzel dilimiz dile benzedi.

50. Yılda

Hele dinle elli yılın feyzini,
İlk hamlede Cumhuriyet getirdi.
Yirmi Dokuz Ekim saat on birde,
Milliyetçi bir hürriyet getirdi.

Tarih bin dokuz yüz on dokuz idi,
Ata "Ya istiklâl, ya ölüm!" dedi,
Pilân, pirojeler o gün kaydoldu,
Hak, adalet, medeniyet getirdi.

Esaretin düymeleri çözüldü,
Devrimler yapıldı, vatan düzeldi,
Altın sayfalı bir kitap yazıldı,
İnsanlığa hakimiyet getirdi.

Şarktan garba ana yollar açıldı,
Tunç kanatla gök yüzüne uçuldu,
Günden güne ileriye geçildi,
Kültür tahsil çok meziyet getirdi.

Yavaş yavaş şehir şenlik başladı,
Fabrikalar motor ile işledi,
Köyler petrol lambasını boşladı,
Aydın günle zevki ziynet getirdi.

Anadolu'm sanayiye kavuştu,
Aşılmaz sanılan engeli aştı,
Türkçe yazı yazdı, Türkçe konuştu,
Tam şuur, irade, kayret getirdi.

Irmaklar yol oldu köylerden köye,
Vatandaş el çırptı cennetim diye,
Köylü yaya gitmez oldu tarlaya,
Ambarıma bol bereket getirdi.

Nur ol Kemal Ata'm, haykıran sensin,
Beni seslendiren ses senin sesin,
Nizam, kanun sen bir anayasasın,
Fikrim, zikrim tam kanaat getirdi.

Ellinci yıl nimetlerin uludur,
Verimin çok büyük hizmet doludur,
Vatan bir gül, ***HASRETÎ*** bülbülüdür,
Yepyeni bir kuvvet kudret getirdi.

Atatürk ve Cumhuriyet

Bir kalıraman gelir diye,
Duruyorum gamlı gamlı.
Elde kılıç boz atlıyı,
Soruyorum gamlı gamlı.

Yüreğimde var bir sızı,
Kimi şehit, kimi gazi,
Bin dokuz yüz on dokuzu,
Arıyorum gamlı gamlı.

Açın bir tarihi alın,
Sorma bana neyi, niçin,
Ben Cumhuriyetim için,
Eriyorum gamlı gamlı.

Ata'm ne öğetti bize,
Yiğit gerek bunu yaza,
Vatan, bayrak diye saza,
Vuruyorum gamlı gamlı.

HASRETÎ'nin gayesinde,
Bir tarih var payesinde,
Cumhuriyet sayesinde,
Yürüyorum seve seve.

Cumhuriyet Demokrasi Atatürk

Ulus olmamızın yüce onuru,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.
Türk'ün Türklüğünün ebedî varı,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Büyük bir milletiz, temiz simalı,
Adalettir zihnimizin emeli,
İnsanca yaşamanın köklü temeli,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Göz önünde tutmalıyız muhakkak,
Asla bitmez Türk'e maksatlı nifak,
En büyük fazilet sönmeyen şafak,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Aslında bizdedir ilim pınarı,
Biz kurduk tüm inancı, dinleri,
Özgür yaşam, eşit insan hakları,
Cumhuriyet, Demokrasi, Atatürk.

Önce kendimize güvenmeliyiz,
Biz Türk'üz gururla övünmeliyiz,
Hiç ödün vermeden savunmalıyız,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Mutlak adalettir mülkün temeli,
Değişmeyiz al bayrağı, hilâli,
Medenî bir millet olmanın yolu,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

İyi bilmek lâzım bu hürriyeti,
Türk'ün kanında var Türk cesareti,
Bu cennet vatanın tadı, lezzeti,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Lâik Cumhuriyet, tam demokrasi,
İnsanca yaşamın budur binası,
İnsan haklarının anayasası,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Asla dinimizde yoktur hürafe,
Hele batıl inanç, olur mu çare?
Tek bir yol var iyi düşün bin kere,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

HASRETİ' yem vatan iki gözümdür,
Bunca şehit, bunca gazi bizimdir,
Senindir, benimdir, hepimizindir,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

(Göleli / Samsunlu) SEBAHATTİN DÜLGER / ÂŞIK ERDEMLİ

Cumhuriyet

Selâm olsun halkıma, ulusuma, yurduma,
Hürriyetin temeli Cumhuriyet yazdırdık.
Yurda güvenlik veren selâm selâm ordumа,
Coşmuştu al bayrağım başımızda gezdirdik.

Baba, oğul, ana, kız bir oldu uğraşımız,
Bundan böyle elli yıl, hep dik oldu başımız.
Birlik, dirlik içindir, tatlı suyla aşımız
Kötülüğün başını birlik ile ezdirdik.

Ata'mızdan hız aldık, ülkem devrimler yeri,
Hukukta eşitliğim Cumhuriyet eseri,
Gör, giyimde ve dilde her şeyde seri seri,
Türk'e hizmet diyerek fabrikalar dizdirdik.

Milletçe eleleyiz, tek amaç ilerlemek,
Türklüğü yüceltmektir, bütün çaba, tüm emek,
Günden güne ileri, geri kalmak ne demek,
İlim, bilim, teknikten gerçek bilgi süzdürdük.

Hür yaşıyor yurttaşım, tüter durur ocağı,
Işık oldu, yol oldu köyü, kenti, bucağı,
Fikir veren, nur saçan, nice okul kucağı,
Cehalet zincirini düğüm düğüm çözdürdük.

Çağdaş uygarlık için kadın, erkek seferde,
Tek arzumuz barıştır, deniz, kara, göklerde,
ÂŞIK ERDEMLİ söyler her yerde, her yerde,
Yaşa Cumhuriyetim biz seninle özgürüz.

Cumhuriyet

Can vererek, kan dökerek kavuştuk,
Cumhuriyet: Bir nimettir bilesin!
Esaretten kurtulmaya savaştık,
Cumhuriyet: Hürriyettir bilesin!

Yiğitlik Ata'dan kanımızda var,
Vatana can deriz, canımızda var,
Ne mutlu ki Türk'üz, şanımızda var,
Cumhuriyet: Fazilettir bilesin.

Uygar bir millete döndü halımız,
En güzel dil bizim Türkçe dilimiz,
Atatürk'ün ilkeleri yolumuz
Cumhuriyet: Hidayettir bilesin.

ERDEMLİ'yim, Türk milleti uludur,
Misafirperverdir ve de soyludur,
"Bu milletin efendisi köylüdür.",
Cumhuriyet: Bir rahmettir bilesin.

Cumhuriyet

Bir güneş doğuyordu bulutların ardından,
Yıkılıp viran olan biz Osmanlı yurdundan,
Kars'dan, Ardahan'dan, Edirne'den, Mardin'den,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

Dokuz yüz yirmi üçte Meclis dedi "Hürriyet",
Nice canlar verip de kurtuldu bu memleket,
Egemenlik altında kuruldu Cumhuriyet,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

Temel ilkemiz oldu egemenlik milletin,
Şu görünen eserler hepsi Cumhuriyetin,
Bizler sahibi olduk hür olan bir devletin,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

İstikbal bizimledir Cumhuriyet durdukça,
Şu şanlı ordumuzla biz beraber oldukça,
Cumhuriyet çocuğu Cumhuriyet kaldıkça,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

Ey vatanın evlâdı, gençliğin çocukları,
Unutma kara günü, kararan ufukları,
Cumhuriyet bizlere Gazi'nin lutufları,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

Ayrılmayın ey gençlik, sarılın siz vatana,
Biz çok şeyler borçluyuz gazi, şehit yatana,
Cumhuriyet yolunda eli bayrak tutana,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

SURURÎ, Cumhuriyet işte böyle kuruldu,
Aziz vatan üstünde akan seller duruldu,
Atatürk'ten emanet Türk gencine verildi,
Var olsun yüce millet, yaşasın Cumhuriyet.

Tren Destanı

Taşlıdere, sana destan yakayım,
Gelip tünel yarmalara bakayım,
Tecer der ki, "Yol verin de akayım.",
Şanlı Cumhuriyet, yükseldin yine.

İstasyondan yolun ucunu tuttum,
Nihayet üçüncü kısma gittim,
Köprüleri görüp alkışlar ettim,
Şanlı Cumhuriyet, yükseldin yine.

Tel direklerini bir bir dikmişler,
Tepesinden güzel teller çekmişler,
Vidalanmış, mengeneyle bükmüşler,
Şanlı Cumhuriyet, yükseldin yine.

Irmaklar içine motor kurmuşlar,
Suyu sevk eyleyip ayak vurmuşlar,
Mühendisler haritayla bulmuşlar,
Şanlı Cumhuriyet, yükseldin yine.

Bundan böyle fabrikalar açmalı,
Şeker pancarını bolca saçmalı,
Çuha bizden çıkıp terzi biçmeli,
Şanlı Cumhuriyet, yükseldin yine.

Topu, tayyareyi çokça almalı,
Çocukları mekteplere salmalı,
Çalışıp da hazırlıklar görmeli,
Şanlı Cumhuriyet, yükseldin yine.

On senedir vatanı için çalıştım,
Topçu idim, topraklara karıştım,
Otuz dörtte çobanlığa alıştım,
SÜLEYMAN bir adam olmadın yine.

(Bayburtlu) SÜLEYMAN RUHÎ

Cumhuriyet Destanı

Dünyaya şan verdi İstiklâl Harbi,
Sındırdı düşmanı cumhurun zarbı,
Tanrı izni ile çevirdi çarkı,
O Gazi babamız canı Türklerin.

Canlandı bu vatan, sedalar verdi,
Haletinez'inden hayata erdi,
Şanlı Cumhuriyet devrini gördü,
Sardı her tarafı namı Türklerin.

Türküz, bahadırız cihan içinde,
Erbabıhüneriz meydan içinde,
Severiz Gazi'yi bir can içinde,
Burcumuâllada şanı Türklerin.

Çoktur teyyaremiz, her yana uçar,
Onu gören düşman canından geçer,
Tesirli bombalar ateşler saçar,
Hünerde emsali hani Türklerin?

Cumhuruıla bile yurdunda koca,
Bu halk duacıdır gündüz ve gece,
Al bayrağın olsun yüceden yüce,
Vatana kurbandır kanı Türklerin.

İsmim ***SÜLEYMAN***'dır, mahlasım ***RUHÎ***,
Bayburt kazasından, Pulur'dan dahi,
Dilerim kabul kıl Hakk'ın penahı,
Budur armağanı, gülü Türklerin.

Cumhuriyet Kurmuşuz

Yurtta sulhtur, cihanda sulh kânısın,
Dünya devletleri bunu tanısın,
Gerçek olduğuna herkes inansın,
Onun için Cumhuriyet kurmuşuz.

Bunca senelerdir sabrımız taştı,
Verdiğimiz kurban binleri geçti,
Yapılan haksızlık haddini aştı,
Onun için Cumhuriyet kurmuşuz.

Tüm dünyada kardeşliği bağlamak,
Bütün yurdunuza refah sağlamak,
Izdıraplı yaraları bağlamak,
Onun için Cumhuriyet kurmuşuz.

Bunca yıldır haksızlığa dayandık,
Ta ezelden gerçeklere inandık,
YOKSUL DERVİŞ birlik, kardeşlik sunduk,
Onun için Cumhuriyet kurmuşuz.

Cumhuriyet

Bin dokuz yüz yirmi üç Ekim 29'da,
Bir sevinç başladı tüm yurdumuzda,
Egemenlik, hakimiyet ulusumuzda,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

Çek bayrağı söyle İstiklâl Marşı,
Önce şehitlere saygı duruşu,
Getirdi refahı, birlik barışı,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

Kurtardı düşmandan körpe yavrumu,
Anamı, bacımı, nazlı yârimi,
Harf inkılâbını, şapka devrimi,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu

Yok eyledi cehaleti, körlüğü,
Gerçek anlayışı verdi birliği,
Okuma yazmanın seferberliği,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

Lâikliğe, eşitliğe söz verdi,
Sosyal adalete dahi öz verdi,
Ekonomi, kalkınmaya hız verdi,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

İşte ülkemizin dört bir yanından,
Ana, bacı feryadından, ününden,
Mehmetçiğin, dedemizin kanından,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

Düşmanın başım böyle ezdiler,
Yalın ayak cephelerde gezdiler,
Şehitlerin kanı ile yazdılar,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

Haksızlığa sömürüye son verdi,
Çağlar boyu aydınlığa yön verdi,
Ana, bacı hep bu yolda can verdi,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

YOKSUL DİVANÎ'yem birliğe koşar,
Yüzyıllar geçse de Atatürk yaşar,
Andıkça sevgisi gönüldü coşar,
Türkiye'de Cumhuriyet kuruldu.

Şanımızdır Cumhuriyet

Bu vatanı engellerden pak ettik,
Tarih boyu düşmanları yok ettik,
İstiklâlde kanımızı akıttık,
Kanımızdır Cumhuriyet kardeşim.

Yürümüşüz doğrultusu yolunda,
Ulu Önder Mustafa Kemal'inde,
İşte bugün altmışıncı yılında,
Andımızdır Cumhuriyet kardeşim.

Can verdi ecdadım, babam, dedem de,
Övün, güven, çalış dediği demde,
Bunca attığımız her bir adımda,
Yönümüzdür Cumhuriyet kardeşim.

Emanettir nesillere buyurduk,
Birlik, beraberlik bunu duyurduk,
Asırlar boyunca böyle bağırdık,
Ünümüzdür Cumhuriyet kardeşim.

YOKSUL DİVANÎ'yem, sözümüz gerçek,
Çağlar boyu aydınlığa varacak,
Yaşa Cumhuriyet bir sonsuza dek,
Şanımızdır Cumhuriyet kardeşim.

Emanettir Cumhuriyet

Gerçek bir Türk ulusuna hitabe,
Emanettir Cumhuriyet gençliğe,
Yazayım neslime sonsuz kitabe,
Emanettir Cumhuriyet gençliğe.

Uzanmasın sana yabancı eller,
Yaşadığın süre aziz nesiller,
Türkiye'de köyler, iller, ilçeler,
Emanettir Cumhuriyet gençliğe.

Ebem, anam, bacım mermi taşıdı,
Ayak yalın cephelerde çok koştu,
Türk oğlu, Türk eri böyle ant içti,
Emanettir Cumhuriyet gençliğe,

YOKSUL DERVİŞ ecdadımız kan döktü,
Mustafa Kemal'ın sözü gerçekti,
Damarında asil kana bıraktı,
Emanettir Cumhuriyet gençliğe.

Cumhuriyet

Ecdadımızın sesinde,
Büyük Millet Meclisi'nde,
Bir sevinç var ulusunda,
Cumhuriyet kurulunca,

Altmışıncı yılındayız,
Atatürk'ün yolundayız,
İlim kültür dalındayız,
Cumhuriyet kurulunca.

Düşmanlar yurttan savuştu,
Kılık kıyafet değişti,
Yurdum refaha kavuştu,
Cumhuriyet kurulunca.

"Yurtta sulh, cihanda sulh" dendi,
Böyle anayasa kondu,
Bütün gözyaşları dindi,
Cumhuriyet kurulunca.

Bütün dünya örnek aldı,
Cehalet geride kaldı,
Bayrağımız dalgalandı,
Cumhuriyet kurulunca.

Dinle Ata'nın sözünü,
Sakın bırakına izini,
YOKSUL DERVİŞ çal sazını,
Cumhuriyet kurulunca.

Cumhuriyet Getirdi

Yirmi üçten yetmiş üçe elli yıl,
Bu müddeti Cumhuriyet getirdi.
Vatanıma uğur, istikbale yol,
Fazileti Cumhuriyet getirdi.

Gazi Paşa dert dinledi, görüştü,
Samsun, Sivas, Erzurum'u dolaştı,
Kongıreler kurdu, fikir soruştu,
Bu kuvveti Cumhuriyet getirdi.

İlkin Ankara'da bir meclis kurduk,
İstiklâlimize fikirler yorduk,
Yurda göz koyandan hesaplar sorduk,
Bu heybeti Cumhuriyet getirdi.

Meclise mebusan davet eyledik,
Anayasa yaptık, fikir söyledik,
Türk'üz, Türk'e gölge salmayız, dedik,
Bu rağbeti Cumhuriyet getirdi.

Dünyanın önünde imtihan verdik,
Durmadan çalıştık, büyük şan verdik,
Hürriyetle ışık tuttuk, can verdik
Mükâfatı Cumhuriyet getirdi.

Son verdiler olup biten savaşa,
Ay yıldızlı bayrak çarpar güneşe,
Atatürk, İnönü verdi başbaşa,
Hoş niyeti Cumhuriyet getirdi.

On üç ekim başkent oldu Anıkara,
Kara günler ak olmuştu bu ara,
Kapandı çıbanlar, sarıldı yara,
Selâmeti Cumhuriyet getirdi.

Yirmi dokuz ekim pazartesinde,
Müjde vardı Atatürk'ün sesinde,
Doğdu Cumhuriyet Türk semasında,
Bu komutu Cumhuriyet getirdi.

Ata'ın dedi, dünya bize bakışır,
Kimin haddi Türkler ile çekişir,
Ancak Türk'e Cumhuriyet yakışır,
Hürriyeti Cumhuriyet getirdi.

Hürriyettir, Cumhuriyet temeli,
İşte böyle seçtik ışıldı yolu,
İnkılâplar Atatürk'ün emeli,
Bu fırsatı Cumhuriyet getirdi.

Ordumuzun tarih boyu şanı var,
Damarında çarpar, öz Türk kanı var,
Ata'nın gençliğe armağanı var,
Milliyeti Cumhuriyet getirdi.

Bize yol gösterir anayasamız,
Ne düşüncemiz var, ne de tasamız,
Medenî kanunlar faydalı, temiz,
Adaleti Cumhuriyet getirdi.

Ürünümüz, yerli mallarınız var,
Dokuyan fabrika, ellerimz var,
Öz Türkçe konuşan dillerinız var,
Bu kıymeti Cumhuriyet getirdi.

Daha neler yaptık, neler becerdik,
Tecrübe atlattık, çok işler gördük,
Trenler yürüttük, fabrika kurduk,
Bu serveti Cumhuriyet getirdi.

Tarifi bu, Cumhuriyet ne demek?
Gözün nuru, alın teri, hür emek,
Huzurla çalışıp rahatça yemek,
Saadeti Cumuriyet getirdi.

Harf devrimi, giyim kuşam, kıyafet,
Sağlık, hizmet, hak yolunda adalet,
Kadınlara karşı eşit hürriyet,
Nezaketi Cumhuriyet getirdi.

OZAN ŞEREF, Ata'sının yolunda,
Cumhuriyetinin elli yılında,
Söyleyen dilinde, sazın telinde,
Bu sohbeti Cumhuriyet getirdi.

(Bayburtlu) ŞEVKİ YILMAZ / ÂŞIK ESNANÎ

Cumhuriyet Destanı

Dinleyin ağalar, dinleyin baylar,
Vasfını söyleyim Cumhuriyetin.
Bizlere ne türlü varlık yarattı,
Adını söyleyim Cumhuriyetin.

Bitti bağımızda bir fidan gibi,
Hükmü, adaleti Süleyman gibi,
Ziyası gün gibi, nuru ay gibi,
Balısını söyleyim Cumhuriyetin.

Türk milleti uyur iken uyandı,
Cumhuriyet oldu, vatan nurlandı,
Al bayrak dalgası hep yurdu sardı,
Kısmım söyleyim Cumhuriyetin.

Zul (u) met nur ile tebdilat oldu,
Şimdi idaremiz adalet buldu,
Münevver, nurlu bir kafadan doğdu,
Neslini söyleyim Cumhuriyetin.

Ziyası, yan bakan gözü kör eder,
Dağı taşı dinlemez, yıkar yol eder,
Hangi dil var bu güzeli metheder,
Hüsnünü söyleyim Cumhuriyetin.

Hangi idarede var bu adalet,
Tayyare, top, tüfek, ordu alâmet,
Bugün Türk milleti buldu selâmet,
Methini söleyim Cumhuriyetin.

Cumhuriyet candan sever vatanı,
Dostuna dost; ama sevmez düşmanı,
Acizdir vasfından anın ***ESNANÎ***
Fethini söyleyim Cumhuriyetin.

Demokrasi Cumhuriyet

Özgürlüğün temel değişmez taşı,
Demokrasi Cmulıuriyetle başlar.
Sevgi, barış, dostluk birliğin başı,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

On Dokuz Mayıs'ta koptu zelzele,
Sivas, Ankara'da verdik el ele,
Otuz Ağustos'ta ermek menzile,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Vatana göz diken elleri kırmak,
Anayasa yapıp meclisi kurmak,
Köleliği yıkıp çözüme varınak,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Büyük kurtarıcı başladı söze,
Ulusal kurtuluş için biz bize,
Kardeşçe çalışıp erişmek düze,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Dumlupınar, Sakarya'dan denize,
Döktük hainleri, getirdik dize,
Yurtta sulh, dünyada barışa vize,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Lâiklik, özgürlük onur beşiği,
Bilimdir, bilgidir aydın ışığı,
Özgürlük türküsü söyler âşığı,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Irk, mezhep ayırmaz, birliktir özü,
Adalet hukuktur, ateşi közü,
Sansürsüz basında yazılan yazı,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Kadına, erkeğe eşit ilkesi,
Kemal Atatürk'ün öz felsefesi,
Bilim, teknik, kültür devrimin sesi,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Dil Kur kurulunca olduk hep okur,
Duruldu dilimiz, dirildi fikir,
Medenî kıyafet giymemiz bir bir,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Gururla dolaşıp cennet vatanı,
Gez Anadolu'yu işleyip tanı,
Uygarlık yolunun yüce divanı,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Edirne'den Kars'a sıra ilimiz,
Ekilen tohumlar, açan gülümüz,
Sevgiyle barışa çalan telimiz,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Çağdaşça düşünüp çağa erişmek,
Açılıp dünyaya dostça görüşmek,
İnsana saygıyla sevip sarışmak,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Huzurlu düzene kavuşup görmek,
Aydınlatıp yurdu güneşe ermek,
Yetmişinci yıla kutlayıp girmek,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

Göldere çekilen yıldızlı bayrak,
Sanatta yenilik kültürel kaynak,
TAKİ'yim tarihi iyi oku, bak,
Demokrasi Cumhuriyetle başlar.

(Sivaslı) UĞUR KAYA / UĞUR MAZLUMÎ

Cumhuriyet Destanı

"Çıkıp birden karaların içinden,
Allarıyla Cumhuriyet kurdular".
İstiklâle Türk milleti and içti,
Dilleriyle Cumhuriyet kurdular.

Ulu Önder bu millete nur oldu,
Bir doğuya, bir batıya soruldu,
Samsun, Sivas, Erzurum'a varıldı,
Yollarıyla Cumhuriyet kurdular.

Bütün millet savaşmalı, çare yok!
Hani silah? Şu düşmana vura, yok,
Köyde, kentte hiç kimsede para yok,
Pullarıyla Cumhuriyet kurdular.

Yüce millet cephelerde buluştu,
Büyük emir her bir yana ulaştı,
"Ya istiklâl, ya ölüm"dü, çalıştı,
Hallarıyla Cumhuriyet kurdular.

Azına hain düşman, uluyup azma,
Bir gelin vurulmuş, başında yazma,
Eller tüfek değil, taşıyor kazma,
Belleriyle Cumhuriyet kurdular.

Haçlı göz dikiyor bin yılı aşkın,
Kaçıyor düşmanlar hem de pek şaşkın,
Kan ile çağladı Sakarya coşkun,
Selleriyle Cumhuriyet kurdular.

Bir emirle siperlerde buluşan,
Canla başla bu vatana çalışan,
Şan şerefle şehitliğe ulaşan,
Kullarıyla Cumhuriyet kurdular.

Asırlardır düşman geldi haç ilen,
Şifa bulunmaz yaraları açılan,
Cephelerde inanç ile geçilen,
Yıllarıyla Cumhuriyet kurdular.

Savaşa dek ellerinde tutulan,
Canla başla bu savaşa katılan,
Yırtık pırtık üzerinde yatılan,
Çullarıyla Cumhuriyet kurdular.

Bu topraklar düşmanlara dar idi,
Düşmanlar ki kaçacak yer aradı,
Millet kazma, kürek ile yürüdü,
Mallarıyla Cumhuriyet kurdular.

Bütün yurtta Hak sesiyle gürleşen,
Şehitlerle, destanlarla pirleşen,
Aynı inanç, amaçlarla birleşen,
Elleriyle Cumhuriyet kurdular.

Kara bulut bu vatana çökende,
Türk beynine hürriyeti ekende,
Hür bir vatan için eller dikende,
Gülleriyle Cumhuriyet kurdular.

Tek bir fikir, tek bir beyin oldular,
Şehitlerle, gazi olup kalanlar,
Hakk'a tapıp bu rüzgârla gelenler,
Yelleriyle Cumhuriyet kurdular.

Göğsündeki imanı ile yürüdü,
Yüce Allah bu vatanı korudu,
Tek bir ağaç, Cumhuriyet var idi,
Dallarıyla cumhuriyet kurdular.

Yunan Ege Denizi'ne döküldü,
İngilizler bu savaşta yıkıldı,
Fransızlar kızgın kumda yakıldı,
Çölleriyle Cumhuriyet kurdular.

Ulu Önder Türklüğünün özüyle,
Bu millete verdi güven sözüyle,
UĞUR der ki "Âşıklar da sazıyla,
Telleriyle Cumhuriyet kurdular."

Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet büyük bayram,
Dünya oldu sana hayran,
Milletimi kesin kurban,
Cumhuriyet Bayramında.

Anıyor seni hükûmet,
Kahramandır şanlı millet,
Kurduğunuz tüm okullar,
Cumhuriyet Bayramında.

İsmini anıyor dallar,
Kapanmaz açtığın yollar,
Kurduğunuz tüm okullar,
Cumhuriyet Bayramında.

Dua eder uçan kuşlar,
Millet için hizmet başlar,
Gözümden akan yaşlar,
Cumhuriyet Bayramında.

Yurdumuzda kuruluşlar,
Türk olan tüm vatandaşlar,
Top, uçak, gemi ve okullar,
Cumhuriyet Bayramında,

Tarihe bak da ibret al
Çalış kardeşim unvanı al,
Ata'mız Mustafa Kemal,
Cumhuriyet Bayramında.

[Ellinci Yıl İçin]

Buldu makamını Reisicumhur,
Tertip eden bu mevcudat, ne güzel.
Herkes vazifeye el attı mecbur,
Gösteriyor sayigayret, ne güzel.

Bu sözlerim riya değildir, hâşâ,
Millette sevinç var, gönülde neşe,
Elli yıldan beri hep baştan başa,
Hür doğmuş, hür yaşar millet, ne güzel.

Çoban koyununda, esnaf dükkânda,
Hürüz, şerefliyiz biz bu mekânda,
Rençber motoruyla tohum ekende,
Yerden biten besbereket, ne güzel.

Banka soyanları iple astıran,
Anarşiyi, zulümleri susturan,
Hainlerin yediğini kusturan,
Kanun, nizam, bu adalet, ne güzel.

ÜMMANÎ CAN bilir elden tutanı,
Rahmetle anarım yerde yatanı,
Şerefli devleti, şanlı vatanı,
Baştan başa bu hürriyet, ne güzel.

(Erzurumlu) YAŞAR YILMAZ / ÂŞIK YAŞAR REYHANÎ

Cumhuriyet Güzellemesi

Şu karşımda duran dilber,
Türkiye Cumhuriyeti.
Solmaz gül, kokusu amber,
Türkiye Cumhuriyeti.

Katıksız dili var, Türkçe,
Gül açılır söyledikçe,
Kuvvet dolu bohça bohça,
Türkiye Cumhuriyeti.

Pek selim, aklı başında,
Ak hilâl var yay kaşında,
Çok kâmil, elli yaşında,
Türkiye Cumhuriyeti.

Doğudan batıya uzar,
Gün doğar, aydınlık sızar,
Bir anıt sınırını çizer,
Türkiye Cumhuriyeti.

Yirmi Dokuz Ekim günü,
Türklüğün şanlı düğünü,
Dünyaya dağıldı ünü,
Türkiye Cumhuriyeti

Bir Kemal var kıldan ince,
Bu kâfi değil mi sence?
REYHANÎ'yim, budur bence
Türkiye Cumhuriyeti.

Cumhuriyet Demokrasi Atatürk

Üç unsurun birleşmesi mecburî,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.
İnsan âleminin uygar gururu,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Doğuya, batıya uzanan yollar,
Millî birlik için açılan kollar,
Gençlik bahçesinde yeşeren dallar,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Baş sayfaya medeniyet yazılsın,
Her yerden cehalet kökü kazılsın,
Misaki sınırlar böyle çizilsin,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Çiçek bahçesinde koklanan budur,
Ebedî hatıra saklanan budur,
İstenen, özlenen, beklenen budur,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Türk milleti özgür olsun, hür olsun,
İstikbal, İstiklâl böyle var olsun,
Doğu, batı, güney, kuzey bir olsun,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk

Küçüklere örnek olsun büyükler,
Yaprağın, dalların özüdür kökler,
Herkes her an için onu sayıklar,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk

Biz de erişelim gökler katına,
Uyalım Ata'nın beyanatına,
REYHANÎ temennim Türk milletine,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Cumhuriyete Maniler

Ter yiğidin kârıdır
Ermiş başak sarıdır,
Cumhuriyet güneşi
Doğan günden arıdır.

Terim gibi ter m'ola,
Yurdum gibi var m'ola,
Varın bakın Gâzî'mden
Daha üstün er m'ola.

Yüz yılları aşasın,
Dünyalara taşasın,
On yılı yaşayanlar
Yüz yılı da yaşasın.

Cumhuriyet

Yirmi Dokuz Ekim yıl yirmi üçte,
Tanda Cumhuriyet sesini duydum.
Hep bir yürek olduk birlikte, güçte,
Şanda Cumhuriyet sesini duydum.

Tabular yıkıldı, reform başladı,
Hürriyetin çapı çok genişledi,
Kurulan fabrika maden işledi,
Tende Cmuhuriyet sesini duydum.

Kemal Paşa çok kararlı hükümde,
Kurtuluş Harbi'nde kabahat kimde?
On Kasım'da, Yirmi Dokuz Ekim'de,
Künde Cumhuriyet sesini duydum.

O zamanlar bu dünyada değildim,
Belki ayan oldu, bu sırrı bildim,
Dokuz yüz ellide dünyaya geldim,
Ben de Cumhuriyet sesini duydum.

Daha söylenmeyen nesirler çözdük,
Cepheler fethettik, ordular bozduk,
Şehit kanı ile sınırlar çizdik,
Suda Cumhuriyet sesini duydum.

Düşmanları yurttan uzaklaştırdık,
Milleti hedefe çok yaklaştırdık,
Kurt ile koyunu kucaklaştırdık,
Kinde Cumhuriyet sesini duydum.

Kongreler yaptık, gerçeği gördük,
İşgalci kalıpeyi denize sürdük,
Yaraladık, yaralandık, ser verdik,
Gamda Cumhuriyet sesini duydum,

GÜLŞÂDÎ'yim, Türk kanı var mayada,
At oynattık Avrupa'da, Asya'da,
Macaristan, Bulgaristan, Rusya'da,
Çin'de Cumhuriyet sesini duydum.

Cumhuriyet Demokrasi Atatürk

Ana gibi, baba gibi, yâr gibi,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.
Tertemizdir dağlardaki kar gibi,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Beyindir, yürektir, kulaktır, gözdür,
Dimdik duran baştır, ağarmış yüzdür,
Namus üzerine verilmiş sözdür,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Ne köledir, ne tutsaktır, ne kuldur,
Yüceliği kanıtlanmış okuldur,
Çağdaş uygarlığı aşacak yoldur,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Biri akıl, biri ruhtur, biri canı,
Biri beden, biri damar, biri kanı,
Biri halk, biri hak, biri kahramanı,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Çalışanı fabrika, üreten eldir,
Düşünen kafadır, konuşan dildir,
Değişimdir, atılımdır, ilimdir,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Amacı yükseltmek insan soyunu,
Hakça bölmek ekmeğini, suyunu,
Emek karşılığı verir payını,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Eğitim sonrası, okul öncesi,
İstikbal rehberi, can güvencesi,
Tartışılmaz, yoktur "sence-bence"si,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Gökte dalgalanan bayrağıma eş,
Yurdumun üstünde batmayan güneş,
Üçü birbiriyle özbeöz kardeş,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Özlemimdir, düşüncemdir, özümdür,
İdealdir, çalışmaktır, azimdir,
Ezanımın, bayrağım, oğlum, kızımdır,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Ekmek gibi kutsal, su gibi aziz,
Bir mozaik; sen, ben, onlar, o, biz, siz,
İlelebet takip edilecek iz,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Hukuk olur her köşeye ulaşan,
Bilim olur mevcut bilimi aşan,
Adalettir halk içinde dolaşan,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Geçerli senettir, eksilmez tapu,
Düşünceye açık, özgür bir kapı,
Temeli sarsılmaz ideal yapı,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Kazanında haram kazanç pişirmez,
Öksüz soyup yetim malı aşırmaz,
İnsanı onuruna gölge düşürmez,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Dünü unutmadan yarına bakar,
Karanlık geceye meş'ale yakar,
Bütün gerçek yollar oraya çıkar,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Rehberlik ilimde, teknikte, fende,
Hedefi yarında, temeli dünde,
"Benlik" gütmez ırkta, mezhepte, dinde,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Sende bağımsızlık, sende özgürlük,
Sende barış, sende düzenlik, dirlik,
Sende parçalanmaz, bölünmez birlik,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

Uzlaşma yoludur, sevgi odağı,
Yegâne bulgudur, aşacak çağı,
MUTSUZ gölüne kurmuş otağı,
Cumhuriyet, demokrasi, Atatürk.

(Posoflu / Afyonlu) YUSUF KÖKTEN / ÂŞIK ZÜLÂLÎ

Cumhuriyet Bayramı

Bir müjde var bugün sana vatandaş,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.
Mutlu gündür, at gamın, etme telâş,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Dizin üste gidemezsen emekle,
Setre giyin, düğmelerin ilikle,
Dalgalanan şanlı bayrağı bekle,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Gelen bayram her bayramdan uludur,
Ruhlarımız sevinç ile doldur,
Hem bayramdır, hem hakikat yoludur,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Bu bayramda güneş doğar vatana,
Bu bayramda sille döker düşmana,
Çünkü bizi sevindirir her sene,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Bu bayramda neşelenir bütün can,
Bu bayramda sanki güler kır, yaban,
Çek sürüyü, al kavalın ey çoban!
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Çiftçi kardeş, koy sabanı tarlada,
Bayrama gel, bak neler var dünyada,
Göreceksin görmediğin rüyada,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Köy kızı ayineidevrana bak,
Bu bayramda iki elin kına yak,
Giy mantonu gece olmadan şafak,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Bülbül oku, etme bugün güle naz,
Halk şairi, şiirin artır biraz,
Edip Ali, Taşpınar'a durma yaz,
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Bu bayramda şan verir yıldız, hilâl,
Bu bayramdır kazandıran istiklâl,
Çal sazını, söyle türkü ey ***ZÜLÂL***!
Cumhuriyet Bayramına hazır ol.

Cumhuriyet Hakkında

Haydi diyor ileri Cumhuriyet,
Geçelim şu suları Cumhuriyet.

Kırdı ağzımızdaki kilidi,
Bülbül etti dilleri Cumhuriyet.

Efendilik, ağalığı kaldırdı,
Azat etti kulları Cumhuriyet.

Nasıl güzelleştirecek bir görün,
Şehirleri, hem köyleri Cumhuriyet.

Nere baksan fidanlıklar yapılmış,
Bağ edecek çölleri Cumhuriyet.

Anlamazdık Arap, Acem sözünü,
Kaldırdı bu harfleri Cumhuriyet.

Herkes hürdür, serbesttir, müsavidir,
Esas kanunda yazmıştır bunları Cumhuriyet.

Nasıl tertip eyledi orduları,
Mahveder düşmanları Cumhuriyet.

Vurdu pençesin, attı ülkeden,
Cinleri, şeytanları Cumhuriyet.

(Yıldızelili) ZEYNEL SARI / ÂŞIK ZEYNELÎ

Cumhuriyet

Her zaman hür yaşamış kahraman bir milletin,
Bükülmez bileğine bürhandır Cumhuriyet.
Solmayan sayfalarda eskimeyen bir metin,
Yüreklere kazılmış bir fermandır Cumhuriyet.

İstibdadın üstüne kapatılan taş gibi,
Cehaleti alt eden bir onurlu baş gibi,
Koyu karanlıkları kaldıran güneş gibi,
İlimdir, idrak ile irfandır Cumhuriyet.

Şehadet için Hakk'a secde kılan Mehmet'in,
Eceline koşarken yüzü gülen Mehmet'in,
Sakarya meydanında vatan olan Mehmet'in,
Al kanıyla yazılmış destandır Cumhuriyet.

Devletsiz bir topluluk hep kan içer de doymaz,
Oligarşi kendinden gayriyi insan saymaz,
Monarşi, mutlakiyet dinin ruhuna uymaz,
Yaratılışa uygun kaftandır Cumhuriyet.

Cumhuriyetçilikte karınca başı çeker,
Cumhuriyet çağırıp kuşlar semaya çıkar,
Cumhur çoğunluk demek, sular cumhura akar
Özgürlüğe yürüyen kervandır Cumhuriyet.

ZEYNEL'ın, Cumhuriyet peygamberî bir yoldur,
Güçsüzü gülü kılıp düşeni de tut, kaldır,
Uzatmaya ne hacet, işte böyle bir hâldir,
Hak'tan yana olmaktır, imandır Cumhuriyet

Cumhuriyet

Bu dünyada adım, namım,
Şanım sensin Cumhuriyet.
Damarlarımda dolaşan
Kanım sensin Cumhuriyet.

Yirmi üçte verdi karar,
Halkın yarasını sarar,
Türk halkı sana minnettar,
Dünün sensin Cumhuriyet.

Sensin bu kolum, kanadım,
Sensin damağımda tadım,
Bütün dünya duydu adım,
Ünüm sensin Cumhuriyet.

Derler ki neyin nesidir,
Bu bir ozanın sesidir,
Bu ruhum demokrasidir,
Canım sensin Cumhuriyet.

Der *ALİYAR* şaşıyorsam,
Ben bu aşkla pişiyorsam,
Bugün rahat yaşıyorsam,
Günüm sensin Cumhuriyet.

Cumhuriyet ve Demokrasi

Bir bahçe misali güzel Türkiye'm
Çiçek Cumhuriyet, gül demokrasi.
Ata'm dedi bu da benim hediyem,
Arı Cumhuriyet, bal demokrasi.

Bir şimşek misali, çakmış gidiyor,
Bir nehir misali, akmış gidiyor,
Bir sonsuza doğru çelmiş gidiyor,
Kervan Cumhuriyet, yol demokrasi.

Kurban olam ismen, kurban adan,
Doymadım lezzeten, doymadım tadan,
Bin Dokuz Yüz Yirmi Üçte dikti bir fidan,
Ağaç Cumhuriyet, dal demokrasi.

Bir örnek gösterdik arıyı, balı,
Bir örnek gösterdik ağacı, dalı,
Coşar gönüllerde nehir misali,
Yağmur Cumhuriyet, sel demokrasi.

ALİYAR şiirle hizmeti eder,
Yaşar gönüllerde sonsuza gider,
Düşmez ağzımızdan sonsuza kadar,
Dudak Cumhuriyet, dil demokrasi.

Unutmayız

Elli yıldır izindeyiz,
Unutmayız Ata'm seni.
Ayrılmayız, sözündeyiz,
Unutmayız Ata'm seni.

Cumhuriyeti sen kurdun,
Türklere armağan verdin,
Cennet misalidir yurdum,
Unutmayız Ata'm seni.

Bayramdır bizlere bugün,
Ey Türk genci güven, öğün,
Ruhun şad olsun bugün,
Unutmayız Ata'm seni.

Cumhuriyete lâyıklar,
Var olsun başta büyükler,
Ruhun seni sayıklar,
Unutmayız Ata'm seni.

ZÜLFİKAR erdik bugüne,
Türk güvene, Türk öğüne,
"Ne mutlu Türküm diyene",
Unutmayız Ata'm seni.

(Tekirdağlı) ZÜLFİKAR AKGÜN / DİVANÎ

Vatan İçin

Vatan için boz atlara atlayıp,
Hücumlarda düşman kıran biz olduk.
Cumhuriyet Bayramını kutlayıp,
Elli sene evvel kuran biz olduk.

Vatan için Sakarya'da vuruşan,
Şehit olmak için önde yarışan,
Kılıç elde Akdeniz'e erişen,
Zalimlere hesap soran biz olduk.

Vatan için demokrasi kuruldu,
Milyonlarca Türk'ün fikri soruldu,
Oy dediler, seçim mührü vuruldu,
Meclislere zinde giren biz olduk.

Vatan için barış yolu seçerim,
Gençliğimle birlik andı içerim,
Çok yakında elliyi de geçerim,
Kırk milyona bugün varan biz olduk.

Vatanıma çatanlara kızarım,
Saldıranın fiyakasın bozarım,
DİVANÎ'yim destanımı yazarım,
Tarihlere kıymet veren biz olduk.

Cumhuriyet Sesi

Yirmi dokuz ekim Cumhuriyetin,
Sesi senle gelir törene bugün.
Ordumuz milletim, senin heybetin,
Türkündür Türk gibi görene bugün.

Yurdumu paylaşan yedi kör kişi,
Kovmanın yolunda gördük savaşı,
Cephede Mehmet'in belirsiz yaşı,
Yediden yetmiş de sorana bugün.

Türksün sen, ceddinle büyük sefersin,
Bacınla, ninenle ersin, nefersin,
Atatürk dedi ki cenkte zafersin,
Ne mutlu, menzile varana bugün.

İnönü, Sakarya dinleyin hele,
Yirmi altı ağustos dokuz eylüle,
Dumlupınar'daki kopan gulgule,
Türk denir İzmir'e erene bugün.

Anadolu, Trakya'ın benimdir benim,
Tanrıya inancım, uludur dinim,
Sulhsever milletim olmadan kinim,
Cengim var yurduma girene bugün.

Yaşarız etmeden namerde minnet,
Cenk düğün, şehitlik bizlere cennet,
İnançlar hakikat, zaferimiz net,
Selâmı Cumhuriyet kurana bugün.

DİVANÎ bu vatan yatanlarındır,
Toprağa kanını katanlarındır,
Seferde kurşunu atanlarındır,
Lâyık ol kutlanan törene bugün.

ÂŞIKLARIN KISA HAYAT HİKÂYELERİ

(Sorgunlu) ABDULLAH EROL / ÂŞIK EROZAN: 1959'da Karanlık köyünde doğmuştur. İlkokulu bitirmiştir. 1978-1981 yılları arasında Almanya'da işçi olarak çalışmıştır. 1987'de evlenen âşığın üç oğlu vardır. Hâlen Sorgun Lisesinde görev yapmaktadır. Mahlâsını kendisi almıştır. Yozgat ve çevresindeki yarışma ve toplantılara katılarak kendini tanıtmıştır. Saz çalan, yanık bir sese sahip olan Erozan'ın "Esir Türkler" adlı bir de kaseti vardır. Cumhuriyetin 66. yılında Sorgun'da düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada ikinciliğe lâyık bulunmuştur. Bayram Durbilmez'in hazırladığı *Sorgun ve Yöresi Ağızları* (Kayseri, 1991) adlı bitirme tezinde hayatı ve şiirleri hakkında geniş bilgi verilmiştir.

(AKSARAYLI) ABDULLAH KUMCU / ABDULLAH : 1935'te Delihebil köyünde doğmuştur. İbrahim ile Dudu'nun oğludur. 1962 yılında askerlik dönüşü dışardan bitirme imtihanlarına girerek ilkokul diploması alır. Maliyede işçi olarak çalışır ve buradan emekli olur. Selver Hanımla evlenir ve dört çocuğu olur. Ailesinde kendisinden başka şiir söyleyen yoktur; ancak sülâlesinde âşıklar vardır: Âşık Veli dayısı, Âşık Haydar Aslan da dayısının oğludur. Badeli olduğunu söyleyen âşığımız saz çalmasını bilmez. İlk şiirini ilkokul diplomasını alırken yapılan törende söylemiştir. Âşıklığın gereği olarak çeşitli illeri, bu arada Ankara, Adana, Konya, Nevşehir, Hatay gibi yerleri gezmiştir. 25 yıldır şiir yazan âşığımızın şiirleri düzenli olarak Aksaray'da çıkan *Hasandağı* ve *Uluırmak* gazetelerinde yayımlanmaktadır. Yasemin Avan'ın hazırladığı *Aksaraylı Âşıklar* (Aksaray 1995) adlı kitapta hayatı ve sanatı incelenmiş, 12 şiirine yer verilmiştir.

(Kadirlili) ABDÜLVAHAP KOCAMAN / KOCAMAN, ABDÜLVAHAP: 1934'te Koçlu (Avlak) köyünde doğmuştur. Yoksul bir çiftçi ailesinin çocuğudur. İlkokul mezunudur. 1949'da evlenen Kocaman'ın on bir çocuğu vardır. Yazdığı destanları satarak geçimini sağlamaya çalıştı. Bundan dolayı, "Destancı Vahap" olarak tanındı. Çiftçiliğe devam etmektedir. 1966 yılından beri Konya'daki "Türkiye Âşıklar Bayramı"na her yıl katılmış, çeşitli ödüller kazanmıştır. Daha çok kahramanlık şiirlerini yazıp okumakla şöhret kazanmıştır. Yurdumuzdaki pek çok toplantıya katılmış, özellikle şiir okuma dalında başarılı olmuştur. İrticali yoktur; atışmalara da pek katılmaz. Yergi dalındaki şiirleriyle de tanınır. Bayram ve şölenlere özel kıyafetiyle katılan birkaç kişiden biridir. Bir ara saz çalmayı denediyse de

sonradan bıraktı. Kendisinin Karacaoğlan soyundan geldiğini söyler. Hakkında bir bitirme tezi hazırlanmıştır. Hüsnü Şimşekyıldız, *Âşık Abdülvahap Kocaman / Hayatı, Sanatı, Eserleri* (Erzurum, 1974). *Adanalı Halk Ozanı Abdülvahap Kocaman'dan Şiirler* (1970) adlı bir de kitabı vardır. "Âşıklar Bayramı" adlı şairnamesinde yaşayan 30 âşık anılmaktadır.

(Ardanuçlu) ÂDEM ŞENTÜRK / ÂŞIK EFKÂRÎ: 24 Haziran 1900'de Yolüstü (Bolsa) köyünde doğmuştur. Yusuf ile Sultan'ın oğludur. Soğanlı'da doğan Âşık Sıtkı, oğlu Âşık Şöhretî, onun oğlu Âşık Cesimî âşığımızın dedelerindendir. Ayrıca Âşık Niyazî de dedeleri arasındadır. Birinci Dünya Savaşı sebebiyle medrese eğitimi yarım kalır; askere alınır. Kurs görmesi için Berlin'e gönderilir. Daha sonra Galiçya'da savaşır; Romanya'dan Poti yoluyla Tiflis'e geçer. Kısacası çok hareketli bir askerlik dönemi geçirir. Dönüşte rüyasında bade içerek âşık olur, mahlâsı verilir. Bu arada ona Nazmiye'yi (Belkıya) yazmışlardır. Efkârî, şiir bilgisini, âşık makamlarını ve usulleri köyün imamı Abdullah Hoca'dan, saz çalmasını ise Harmanlı köyünden Hayri Bey'den öğrenmiştir. İlk çırağı Ahmet Yanarî, 1942'de vefat eder; ikinci çırağı ise Tütünlü köyünden, Bulanî mahlasını kullanan Mustafa Gül'dür. Ardanuç'un yer değiştirmesi sebebiyle Tütünlü'ye gelen Âdem, burada Belkiya'ya benzeyen Nazmiye ile 1923 yılında evlenir. Eşinin 15 Nisan 1930'da genç yaşta ölümü üzerine yurt gezisine çıkan âşık aynı yıl ikinci eşi Emine'yle evlenir. Dört çocuğunun üçü ilk eşindendir. Harf ınkılâbı sırasında yeni yazıyı öğrenen Efkârî dava takip memuru olur; daha sonra arzuhalciliğe başlar. Bu arada şiirlerini fasiküller halinde bastırıp ülkemizin okullarında verdiği "müsamere"lerde satar. 15 Mayıs 1980'de Bursa'da vefat eder. Konya'daki Türkiye Âşıklar Bayramı'na önce "âşık" olarak katılır; 1967'de de jüri üyesi olarak yer alır. Hazırladığı pek çok eseri Kültür Bakanlığı tarafından satın alınır. Bunlar arasında, Efkârî Seyahatnamesi, Konya Gezisi, Efkârî Divanı, Çoruh Yaylaları, Efkârî Tefsirleri'ni sayabiliriz. O, aynı zamanda iyi bir hikâye musannifi (düzenleyicisi)'dir. Köroğlu'nun Çoruh Kolu, Burhan Şah, Abdullah Han, Koştan Bey Oğlu ve Tiflis Kalesi, Kilikya Kalesi, vb. hikâyeleri vardır. Hakkındaki ilk kitap, H. Zübeyr Koşay'ın hazırladığı *Susmuş Saz*'dır (1949). Daha sonra, Özgen Keskin, *Türk Saz Şairliği ve Ardanuçlu Efkârî* (1984), Rıfkı Yazıcı, *Âşık Efkârî / Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Şiirleri* (1992) adıl eserleri yayımlamışlardır. Dr. Hayretin Rayman'ın, *Âşık Efkârî / Edebî Şahsiyeti, Şiirleri ve Şiirlerinin Tahlili* (1996) adlı eseri henüz basılmamıştır. Atatürk Üniversitesi'nde de bir bitirme tezi hazırlanmıştır: Sevure Gültekin, *Âşık Efkârî* (1992)

(Şarkışlalı) AHMET GÜNBULUT / ÂŞIK SEFİL SELİMÎ: 26 Ağustos 1933'te, Şarkışla'da doğdu. Sarı Ali ile Fadime'nin dokuz çocuğundan dördüncüsüdür. Ailenin üçüncü çocuğu Ahmet beşikte boğulunca adını âşığımıza verirler. Çok yaramaz olduğu için ilkokulu yedi yılda (1940-1947) bitirir; fakir olan ailesi okutmak için Sivas'a gönderirse de iki yıldan sonra okulu bırakıp kasabasına döner. 1949'da evlendiği eşi İmamgillerin Mahmut'un kızı Ümmügülsüm'dür. Üçü kız, üçü erkek altı çocuğu vardır. Terzi Ömer Karslıoğlu'nun yanında meslek sahibi olur; 1956'da terhis oluncaya kadar da bölüğün terzisi olarak çalışır. Sarkışla'ya dönünce terziliğe devam eder. 1967'de, beş yıl kaldığı Hollânda'ya gider; kağıt fabrikası ile demiryollarında çalışır. Sivas'a dönünce kağıtçılıkla uğraşır. Şimdi ise işini en küçük çocuğu Cumali'ye bırakarak kendini emekliye ayırmıştır. Eşi, 1960'da ağır bir hastalık geçirir; Kadılı (Yıldızeli)'daki Ahmet Ağa'nın oğlu Çoban Mehmet (Mehmet Can)'in manevî tedavisiyle iyileşir; ölümü 1983'tür. Çoban Mehmet'e gidişlerinde onun çocuklara saz çalıp şiir söylettiğini görür; ona da teklif edilince ilk şiirini söyler. Hollânda'dan Türkiye'ye geliş izinlerini Konya'daki Türkiye Âşıklar Bayramı'na denk getirir. Zaten oradan Almanya'ya da geçip sohbetlere katılırmış. Mahlâsını, "şeyhim ustam" dediği M. Can verir. Pirinin sözü üzerine, Sivas'taki çeşitli ustalardan saz dersleri alır, kendi üslûbunu yakalar. Pek çok parçası TRT'nin veya halk müziği sanatçılarının repertuarına girmiştir. Katıldığı yarışmalarda üstün dereceler kazanmıştır. Çırakları arasında Sefil Kadimî'yi, torunu Sadullah Selimî'yi ve Kayseri'den Ali Yıldız'ı sayabiliriz. Hakkında dört kitap hazırlanmıştır: Abdullah Satoğlu, *Yâr Badesi, Kayseri* 1963; İbrahim Aslanoğlu, *Yalınkat,* 1978; *Kul Yanmasın,*1989; Doğan Kaya, *Âşık Sefil Selimî / Çobanın Can Pınarı,* 1996. Selimî hakkında Atatürk Üniversitesi'nde bir bitirme tezi hazırlanmıştır. Murat Özdemir, *Âşık Sefil Selimî'nin Şiirleri Üzerine Bir İnceleme* (1982).

(Sivaslı) ALİ / ÂŞIK YARIM ALİ: 1931 yılında Sivas'ta edebiyat öğretmeni olarak görev yapan şair Ahmet Kutsi Tecer'in gayretleriyle ve Halk Şairlerini Koruma Derneğinin öncülüğünde düzenlenen "Halk Şairleri Bayramı"na katıldığı için tanıyabildiğimiz Ali hakkında başka bilgimiz yoktur. Ekim 1931 tarihinde düzenlenen bu bayramdan 33 yıl sonra yine Sivas'ta düzenlenen "Sivas Halk Şairleri Bayramı"yla ilgili olarak aynı adı taşıyan bir kitap yayımlayan İbrahim Aslanoğlu, ilk toplantıya katılanların bir bölümünün âşık olmayıp "sazcı ve hikâyeci" olduğunu belirmektedir. Âşıklar arasında Yarım Ali'nin adı geçmemektedir. Bir daha adının duyulmaması da bu görüşü doğrulamaktadır.

(Yusufelili) ALİ COŞKUN / HUZURÎ: 1887'de Esenkaya (Zor) köyünde doğmuştur. Aynı zamanda âşık olan Mustafa Keşfî ile Esme'nin oğludur. Ali adı aynı zamanda, o yıllarda gurbette olan amcasının adıdır. Yedi yaşındayken köylerindeki medreseye başlamış, 12 yıl okuyarak "Mantık"a kadar yükselmişse de icazet almadan medreseyi terk etmiştir. Çünkü medreseyle birlikte başlayan şiir hevesi ağır basmıştır. Tatillerde Erzurum ve çevresini dolaşabilen Huzurî, daha sonraları Karadeniz'in doğu ve kuzeyindeki pek çok şehri ziyaret eder. Bunlardan bazıları; Batum, Poti, Stavrapol, Akmescit, Kefe, Sivastopol, vb. dir. Bu geziden beş yıl sonra da Artvin ve çevresini dolaşmaya başlar. Birinci Dünya Savaşında iaşe subaylığına kadar yükselir. Erzurum'un Ermenilerden temizlenmesinden sonra terhis olur. Komşuları Kabaoğullarından Ali Ağa'nın kızı Fatma ile evlendiğinde 32 yaşındadır. Üç yıl sonra Şavşat nüfus memuru olur. Altı yıl çalıştıktan sonra bu işler kendisini sıktığı için istifa ederse de bir yıl sonra 1928'de Yusufeli tapu memurluğunda göreve başlar. Ancak, dört yıl sonra temelli olarak memuriyeti bırakarak kendini şiire verir. Altı çocuğu vardır. Köyünde kaldıkça bağ ve bahçe işleriyle uğraşan Huzurî, kış aylarında ve razamanlarda imamlık yapmış, yaz aylarında da sazıyla yurdumuzu dolaşmıştır. 23 Eylül 1951'de Artvin'de vefat eder ve oraya defnedilir. Âşık muhitinde ve âşık bir babanın yanında yetişmesi, onda var olan yeteneği fazlasıyla geliştirmiştir. Önceleri usta malı şiirler söylerken ilk mâhlası İhrâki'yi kullanır. 15 yaşında iken köylüsü Âşık Mustafa İznî'den saz çalmasını öğrenmeye başlarsa da asıl ustası Mataracızade Abdulaziz Ağa'dır. Son derece başarılı şiirleri vardır. Özellikle çok zor olan dar ve kapanık ayakla şiir söylemede başarılıdır. Aşığımız hakkında yayımlanan kitap ve hazırlanan tezler de şunlardır: Hikmet Dizdaroğlu, *Yusufelili Ali Huzurî'nin Hayatı ve Şiirleri,* (1949); Ali Yetim, *Yusufelili Âşık Huzurî'nin Aruzlu Şiirleri,* (Erzurum 1974); Yıldız Ezik. *Yusufelili Âşık Huzurî'nin Hayatı ve Şiirleri,* (İzmir 1990).

(Develili) ALİ ÇATAK / ÂŞIK (ALİ) ÇATAK : 1924'te doğmuştur. Derviş Çavuş ile Fadime Kadın'ın oğludur. Dedesinin adını koymuşlardır. Develililer arasında "Gök Ali" olarak bilinir. İlkokul mezunudur. 1939'da, Soysallı köyünede meydana gelen depremden sonra katıldığı enkaz kaldırma çalışmaları sırasında bir kız cesedi görür; içine düşen bir ateşten sonra şiir yazmaya başlar. Bu arada aynı yıllarda vatan şairlerini okur; kahramanlık ve güzellik konulu şiirlerle

tasavvufa ait şiirleri sevmeye başlar, 1940 yılında Ankara'ya gelen Çatak, inşaat işlerinde çalışır. 1977'den itibaren Develi'de düzenlenen Seyrânî Şenliklerinde görev alır; onunla ilgili bir de kitap yayımlar: *Bütün Yönleriyle Seyrânî,* (1992). Daha çok; dinî, millî ve ahlâkî konuları ele alan Çatak, hemşehrisine olan bağlılık ve sevgisinden dolayı, "Seyrânî Delisi" olarak bilinir. Katıldığı âşık toplantılarında giydiği özel kıyafetiyle dikkati çeken birkaç âşıktan biridir. İki şiir kitabı vardır: *Erciyes'ten Anadoluma* (1974), *Derdin Derdim Anadolu* (1985). 1996 yılında vefat etmiştir.

(Erzurumlu) ALİ ÇIRÇIR / ALİ RAHMANÎ : 1942'de Erzurum'da doğmuştur. Mustafa ve Gülsüm'ün oğludur. Aziziye İlkokulunu bitirmiştir. Sağlık sebebiyle ortaokulu bırakmak zorunda kalmıştır. Bu sebeple askere de gidemez. Beş çocuğu vardır. Atatürk Üniversitesinde yardımcı hizmetler sınıfında görevli iken malûlen emekli olmuştur. Erzurum Halk Ozanları Derneğinin kurucuları arasında yer aldı. Ustası Oltulu Âşık İbrahim Ümmanî'dir. İlk kitabı olan *İlkokul Şiirleri*'ni 1973'te yayımladığı halde, âşıklar dünyasına ancak 1977'de girebildi. Bunda onun sazının ve güçlü irticali olmamasının rolü vardır. Emekli olduktan sonra, âşıklar kıraathanesini işletmiştir. Sonradan geliştirdiği atışma gücü ve lebdeğmez/ dudakdeğmezdeki yeteneğiyle şöhret kazanmıştır. Bu özelliği Hasretî'nin "Duydun mu" redifli şairnamesinde, "Lebdeymezi yuttu Ali Rahmanî" mısrasıyla dile getirilmiştir. Toplantılara özel kıyafetiyle katılan birkaç kişiden biridir. Atatürk Üniversitesi ile Konya Turizm Derneğinin yarışmalarında ödüller almıştır. 1994 Türkiye Âşıklar Bayramı için Konya'ya gelirken Erzurum-Erzincan karayolunda otobüsü durdurularak şehit edilmiştir. *Öğütler Destanı* adlı kitabı, Kültür Bakanlığı Halk Şairleri Arası Eser Yarışması'nda üçüncü olmuştur. Sara hastalığına rağmen son derece zeki bir kimseydi. Bacaların dumanını zararsız hale getiren bir de buluşu vardır.

(Arpaçaylı) ALİ DADAŞOĞLU / ÂŞIK DADAŞOĞLU : 1934'te Mescitli köyünde doğmuştur. İlkokul mezunudur. Köyün ağası Mehmet Ağa'nın kızı Fatma'ya gönlünü kaptırmasından kimsenin haberi olmadığı için kızı başkasına vermek isterlerse de Fatma'yla evlenmeyi başarır. Altı çocuk babasıdır. Bir yandan

çiftçilik yaparken bir yandan da il il gezerek âşıklık yapmaktadır. Başta Konya'daki olmak üzere pek çok âşıklar toplantısına katılıp çeşitli dereceler almıştır. Mahlâsını Feyzi Halıcı vermiştir. Ustası Hasan Dadaş; çırakları Mehmet Can, Ayhan Dadaş, Nuri Dadaş, Ali Çiftçi ve Erhan Karaca'dır. Dadaşoğlu'nun bir de plâğı bulunmaktadır.

(Darendeli) ALİ GÜRBÜZ / ÂŞIK ALİ GÜRBÜZ : 1924'te Balatan bucağının Akçatoprak (Mığdı) köyünde doğmuştur. Babası köy imamı Molla Mehmet olup onu bir yaşındayken kaybeder. 12 yaşına kadar üvey babasının yanında kalırsa da daha sonra annesiyle birlikte bir akrabasına sığınır. Okur yazardır. Evli olup dört çocuğu vardır. Bir ara köyünde davar çobanlığı yapan Ali, çerçilik yaparak hayata atılır. Ankara'da önce bir kitapçı dükkânı, ardından da Âşıklar Matbaasını açar. Saz da çalmasına rağmen bazı kaynaklar "kalem şairi" olarak gösterir. Para kazanmak için geldiği Sivas'ta Ruhsatî, Minhacî, Serdarî gibi âşıkların kitaplarıyla tanışır ve özellikle Ruhsatî'nin etkisinde kalarak şiirler söyler. O, usta malı şiirler de okur. Oğlu Hüseyin'den başka Süleyman ve Mehmet Gürbüz adlı iki çırağı daha vardır. 1973'te Ankara'da arkadaşlarıyla birlikte Halk Ozanları Kültür Derneğini kurar. 1960 öncesi iktidarını yeren şiirlerinden dolayı kovuşturmaya da uğramıştır. Bir kısmı bir iki yapraklık olan eserlerinin kitap halinde olanlarından bazıları şunlardır: *Darende Şairi Ali Gürbüz'den Deyişler* (1953; 7. basımı, *Darendeli Şair Ali Gürbüz'ün Şiir ve Deyişleri,* (1963), *Günlümün İlhamları* (1961), *Halk Şairi Ali Gürbüz'ün Hayatı Yeni Deyişleri* (1960), *Bitsin Bu Çile* (1969), *Ata'ya Dilekçe* (1969).

(Arpaçaylı) ALİ RIZA EZGİ / ÂŞIK ALİ RIZA EZGİ : 1949'da Taşdere (Sosgert) köyünde doğmuştur. Yoksul bir ailenin çocuğu olduğu için, zeki ve çalışkan olmasına rağmen ilkokuldan sonra okuyamamıştır. Yurdu dolaşarak başlık parası biriktirip sevdiği kızla evlenir. 12 yaşındayken âşık İlhamî Demir'in yanında çırak olur. 1973'te ustasından alabildiklerini alıp yanından ayrılır. Konya başta olmak üzere çeşitli illerimizdeki toplantılara katılmaktadır.

(Sarızlı) ALİ ŞAHİN / ÂŞIK DERDİ DERYA : 1929'da Örtülü köyünde doğmuştur. Kâzım ve Güllü'nün üçü kız, altı çocuğundan biridir. Âşık olduğu teyzesinin kızı Bağdad'ın kaçırılması sonucu kendini asması onu çok üzmüştür. 1952'de dayısının kızı Elif'le, onun hastalanması sonucu ikisine de yardımcı olacağı düşüncesiyle Elif'in iznini de alarak Zeynep Yalçın'la evlenir. Askerliğini sıhhıye onbaşısı olarak yaptığı için Adana Devlet Hastanesine laborant olarak girer. Altı çocuğu vardır. Babasının 15 yıl hapiste kalması, çektikleri sıkıntının çokluğu bu mâhlası almasına yol açmıştır. *Âşık Derdi Derya* adlarını taşıyan iki ayrı kitabı vardır (1962, 1967). 1997'de vefat etmiştir.

(Çorumlu) ARAP DEMİR / ÂŞIK ARABİ, ARABALÎ: Tarhan köyünde doğmuştur. İlkokul mezunudur. Evli olup beş çocuğu vardır. İyi saz çalan Arap'ın mahlâsı henüz doğmadan babasına söylenmiştir. Ustası Hüseyin Çırakman, çırakları ise Coşkun Gönüllü ve Hasan Kaplanî'dir. Pek çok eseri plâk haline getirilmiştir. Kaset çalışmaları da vardır. Daha çok sosyal konulara, siyasî olaylara dokunan şiirler yazmıştır. Cumhuriyetimizin 70. yıldönümü münasebetiyle halk şairleri arasında açılan Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasi konulu yarışmada başarılı bulunmuştur.

(Şarkışlalı) AYŞE BERK : 1874'te Kayalıyokuş mahallesinde doğmuştur. Ünla âşık Serdarî'nin (1835-1921) üçüncü kızıdır. Babasının sol kolunun dirsekten aşağısının kesilmesi sebebiyle ailenin sıkıntılarını Ayşe de yaşamıştır. Okula gidememiş, okuma ve yazmayı öğrenememiştir. Şeyh Ahmet (Şeyh Ağa) adlı kendinden büyük biriyle evlendirilir. Üçü erkek, ikisi kız olmak üzere beş çocuğu olmuştur. 1953 kışında zatürreden vefat etmiştir. Hayatı, çocukluğundan itibaren sıkıntılarla geçtiği için şiirlerinde bu durum hemen sezilmektedir. Ulaşabildiğimiz şiirlerinde mahlâsına rastlanılamamıştır. Hakkında, İbrahim Aslanoğlu'nun *Söz Mülkünün Sultanları* (1985) adlı kitapla Fuat Sadıkoğlu'nun *Şarkışlalı Âşıklar* (Erzurum 1979) adlı bitirme tezinde bilgi bulunmaktadır.

(Selimli) BAYRAM KÖROĞLU / ÂŞIK BAYRAM : 1918'de doğmuştur. Babası ve büyük ağabeyi esir düşünce annesi Huriye ve küçük ağabeyi ile ablasıyla Erzurum'un Şenkaya ilçesine bağlı Yeşildemet köyüne yerleşmişlerdir. Esaret

sonrası aile Kars'ın Selim ilçesine bağlı Akyar köyüne taşınır. Çiftçilikle geçimini sağlayan ailenin büyük oğulları TCDD'de çalışmaya başlar. Orta öğrenimini tamamlayan Âşık Bayram, Bektaş Zeminî'nin yanında üç yıl boyunca âşıklığını geliştirir. Hakkında Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde, hemşehrisi Birsen Alkış tarafınndan bir tez hazırlanmıştır.

(Erzurumlu) BEHÇET MAHİR : 1919'da (Bazı kaynaklara göre daha erken) Erzurum'da doğmuştur. Hamdi ve Güneş'in oğludur. Okur yazarlığı yoktur. Asıl işi meddahlıktır. Prof. Mehmet Kaplan tarafından Atatürk Üniversitesine yardımcı hizmetler sınıfına alınmış, 1980'de emekli oluncaya kadar orada 16 yıl çalışmıştır. Ustası Gez Mahalleli (Gez Mehleli) Hafız Mugdat'ın yanında yedi yıl çıraklık etmiştir. Anlattıkları Prof. Muhan Bali'nin doktora, Prof. Fikret Türkmen'in doktora ve doçentlik, Doç. A. Berat Alpteki'in yüksek lisans tezlerinde yer almıştır. 15 koldan oluşan Köroğlu külliyatını da anlatmıştır. Prof. Dr. Warren S. Walker'in hazırladığı, *A Turkish Folktale / The Art of Behçet Mahir* 1996'da Amerika'da yayımlanmıştır. Bildiği usta malı şiirlerin yanında kendisinin de şiirleri vardır. 26 Temmuz 1988'de Erzurum'da vefat etmiştir.

(Sorgunlu) BİRSEN KOCA (KAZAKCIKLIOĞLU) : 1941'de Alcı köyünde doğmuştur. Babası Kasım'dır. Evli olup Ankara'da oturmaktadır. Yozgat'ta yapılan çeşitli yarışmalara katılmış, dereceler almıştır. Cumhuriyetin 66. yılında Sorgun'da düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada mansiyonla değerlendirilmiştir.

(Yozgatlı) COŞKUN GÖNÜLLÜ / GÖNÜLLÜ COŞKUN : 1955'te Bayatören köyünde doğmuştur. Lise mezunu olup Ankara'da bir kamu kuruluşunda işçi olarak çalışmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır. Şiir söylemeye küçük yaşlarda başlayan âşığımız, sazı amatörce çaldığını söylemektedir. Çeşitli yarışmalarda ödüller almıştır. Mahlâsında, adıyla soyadı yer değiştirmektedir.

(Yozgatlı) DURAK OLGUN / ÂŞIK OLGUN : 1943'te Bahadın kasabasında doğmuştur. İlkokul mezunu olup altı çocuğu vardır. Bahadın Belediyesinde çalışmış, oradan emekli olmuştur. Bade içtiğini söylemektedir. İrticali kuvvetlidir. Yörede yapılan yarışmalara katılmakta, daha çok kendi deyişlerini söylemektedir. Mahlâs olarak soyadını kullanmaktadır. Cumhuriyetin 66. yılında Sorgun'da düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada mansiyonla değerlendirilmiştir.

(Mihalıççıklı) DURŞEN MERT / ÂŞIK NURŞAH : 1954'te Çardak köyünde doğmuştur. Osman ve Zeynetiye'nin kızıdır. Anne ve babasının, evliliklerinden on yıl sonra, Yunus Emre'nin türbesini ziyaretleri sonucu ilk çocuğu olarak doğduğu için bu adı vermişler. Anne ve babasını daha bir yaşındayken kaybeden Durşen'i nine ve dedesi büyütmüştür. İlkokul mezunudur. 12 yaşındayken Mehmet Mert ile evlenir. Aynur, Binnur ve Murat adlı üç çocuğu vardır. Ev hanımlığının yanında çeşitli toplantılara katılarak âşıklığını devam ettirmektedir. Üç dört yaşlarındayken mâni tarzı şiirler söylemesini, adının Yunus Emre'den alınmasına bağlayan Nurşah'ı şiire yönlendirenlerin başında ilkokul öğretmeni S. Adil Özten gelmektedir. Ustası ve çırağı yoktur. Ancak; Reyhanî, Ümmanî Saraç ve Taşlıova gibi ustalardan fikir edinmiştir. Ayrıca kitap okuyarak âşıklık geleneğini iyice öğrenmeye çalışmıştır. Usta malı da söylenen âşığımız saz da çalmaktadır. 1979'dan sonra pek çok yarışmaya katılmış, çeşitli dereceler almıştır. Çeşitli radyo ve televizyonların programlarına katılmıştır. Selçuk Üniversitesinde Mustafa Kayacan tarafından bir tez hazırlanmıştır (1988). Hakkındaki tek kitap, *Âşık Nurşah'ın Deyişleriyle 2000'li Yılların Yunus Emresi* (1991) adını taşımaktadır.

(Zileli) EMİN DÜŞTÜ / ÂŞIK EMİNÎ : 1943'te Boztepe bucağına bağlı Hatippınarı köyünde doğmuştur. Dar gelirli bir çiftçi ailenin üç çocuğunun en büyüğüdür. İlkokul mezunudur. Evli ve dört çocuk babasıdır. Bir kamu kuruluşundan emekli olmuştur. Mahlâsını kendisi seçmiştir. Ustası yoktur. Saz da çalan Eminî'nin Dursun Taş, Hasan Özbay ve Halis Bolat adlı üç çırağı vardır. Halk hikâyelerini de bilen âşığın *Atatürk'ün Türkiyesi* (Hzl. Hayrettin İvgin 1981) ve *Gönül Deryası* (1990) adlı iki kitabı, plâkları ve kasetleri vardır. Cumhuriyetimizin ilânının 75. yılı münasebetiyle Kurumumuzca açılan şiir yarışmasında birinciliğe lâyık bulunmuştur.

(Konyalı) EMİNE HANIM / ŞEMÎ'NİN GÜLÜ : 1824'te Konya'da doğmuştur. Ünlü şair Şem'î'nin oğlu Hafız Mehmet Efendi'nin kızıdır. Mahlâs olarak "Şem'î'nin Gülü", "Şem'î'nin Kızı" ve "Hacı" gibi adları kullanmıştır. Okuma yazması yoktur. İsmail, Ahmet ve Cevdet adlı üç oğlundan ilkinin genç yaşta ölmesi onu son derece sarsmıştır. Ortanca oğlunun hayırsız çıkması da Emine Hanım'ın başka bir sıkıntısıdır. Dört defa hacca gitmiştir. 12 yaşında bade içtikten sonra şiir söylemeye başlamıştır. Saza ilgi duyması da aynı yıllardadır. Bunun üzerine babası kızına bir saz alır. Evlendikten sonra da çalıp söylemeye devam eder. Hatta kocası da ona bir saz hediye eder. Birer şair torunu olmalarına rağmen Emine'nin oğulları deyişlerini saçma telâkki edip kaydetmemişlerdir. 1934'te Konya'da vefat etmiştir. Nakleddildiğine göre dedesi, "Benim soyumdan bir âşık gelecek, fakat ne yapayım ki kadındır." demiş. Aruzla yazdığı şiirleri de vardır.

Şiir, Atatürk'ün Konya ziyareti sırasında söylenmiştir. Bu ziyaret, F. Abdullah Tansel tarafından Atatürk'ün "9 Mayıs 1926'da Adana'ya giderken treni bir saat kadar Konya İstasyonu'nda" kalması şeklinde değerlendirilmiştir. Şüphesiz bu tarihte çok yaşlı olan Emine Hanım Atatürk'ün görmeye gidememiş, anlatılanlara dayanarak bu şiirini söylemiştir.

(Kırşehirli) ESAT HÜSEYİN (CANITEZ) / ÂŞIK BOYACI : 1914'te doğmuştur. Balkan Savaşı ile Birinci Dünya Savaşında 18 yıl askerlik yapan Sülükçüoğullarından Esat Çavuş'un (öl. 1961) üç çocuğundan biridir. Kurtuluş Savaşımızdan başçavuş olarak dönen baba, âşığımızı beşikte bırakarak askere gitmiştir. İlkokulu harf inkılâbından önce bitirmiş, yeni harflerle de ortaokulda okumuştur. Hattat ve nakkaş olan ve bunlarla ilgili olarak "Boyacı" mahlasını alan âşığımızın Kırşehir ve çevresinde yüzden fazla cami ve mescidde eserleri vardır. Tabelâcalık ve mühür kazıcılığı da yapmıştır. Yağlı boya ile resim, karakalem ile fotoğraf da büyüten Canıtez saz çalmasını da bilmektedir. Pek çok millî piyeste de rol alan âşığımızın en büyük özelliği, Atatürk'ün naaşını Dolmabahçe Sarayı'ndan top arabasına taşıyanlar arasında bulunmasıdır. Millî konulardaki hassasiyeti, Atatürk ve onun eserlerine karrşı beslediği sevginin kaynağında askerliğinin izlerini aramak lâzımdır. *Kalbimin Işıkları* (1954), *Bayrak ve Toprak* (1973), *Türk Oğluyum Türk Oğlu* (1982), *Belki de Son Eserim* (1985) adlarını taşıyan kitapları vardır. Türkçe üzerine, Türk harfleri üzerine şiir yazan ilk âşıklarımızdandır. 4 Şubat 1990'da vefat etmiştir.

(Kadirlili) FATMA TAŞKAYA / ÂŞIK FATMA : 1953'te Bucak köyünde doğmuştur. Ünlü âşık Deli Hazım ile aynı köyden Fikriye'nin kızıdır. Ortaokulu bitirmiştir. 1968'de 15 yaşında iken, babasını üstad olarak kabul eden Âşık Feymanî ile evlenmiştir. Üçü erkek olmak üzere dört çocuğu vardır. Erzurumlu Reyhanî'nin verdiği 'Mahremî' mahlâsından daha çok adını kullanmaktadır. Saz çalmaz. Sümmanî'yi çok sevmektedir. İrticalinin yanında kalem şairliği de vardır. İlkokul sıralarında heveslendiği şiir yazmaya, Feymanî ile tanıştıktan sonra başlar. Hâlen eşinin köyünde ev hanımlığıyla birlikte çiftçilik de yapmaktadır. Hakkında, Çukurova Üniversitesinde bir bitirme tezi hazırlanmıştır: Pınar Şahin, *Âşık Fatma (Fatma Taşkaya) Hayatı-Şiirleri,* 1977.

(Sivaslı) GAZİ KURT / ÂŞIK KUL GAZİ : Mart 1934'te Şarkışla'nın Tuzla köyünde doğmuştur. Ömer ile Fidan'ın oğludur. İkisi kız, beşi erkek yedi kardeşin en büyüğüdür. Köyünde okul olmadığı için Hanlı köyünde eğitime başlar; Konya'daki TCDD özel okulundan mezun olur. Ortaokulu Kayseri'de bitirir. Lise diplomasını ise yıllarca sonra dışardan bitirme sınavlarına girerek alır. Devlet Demir Yollarının çeşitli kademelerinde, çeşitli il, ilçe ve köylerinde görev yapar. Bu arada Elazığ, Amasya, Havza, Çiftlik (Horasan), Karaslar, Başgedik, Hanlı, Tapuluyurdu ve Sivas'ta çalışır ve aynı kurumdan emekli olur. Beş defa evlenen âşığımızın çocuğu olmamıştır. Annesi Fidan, atışma yapacak kadar şiirden anlar; kardeşlerinden Cafer saz çalar, Ayhan ise serbest tarzda şiirler yazar. İlk şiirini 12 yaşındayken yazan âşığımız, bu işe başlamasında, bir gece rüyasında Hz. Muhammed'i görmesinin, onun elini öpmesinin rolü olduğunu söyler. Ustası yoksa da, Ruhsatî onun en çok sevdiği, bir şiirinde "usta" dediği âşığımızdır. Âşık Veysel birlikte gezmelerini teklif ederse de okuma arzusu bu isteğin kabulüne engel olur. Pek çok âşıkla, Sivas'a veya köylerine gelmeleri sırasında tanışır. Ağır çalışma ortamı onun çevre-ye açılmasını geciktirir. İlk defa 1979'da, Erzurum'daki 1. Anaevî Âşıklar Şenliğine davet edilen Gazi, bundan sonra etrafa açılma imkânını bulur. Dinlediği halk hikâyeleri, okuduğu kitaplar, meclislerinde bulunduğu âşıklar Gazi'yi olgunlaştırmıştır. Bir ara âşık olduğu ve 'Sarı Çiçek' adını verdiği bir öğretmen hanımın yüzünden başına çok işler gelmiş, mahkeme kapılarını aşındırmıştır. Ancak bu hanımın onun ilham kaynağı olduğunu da söylemeliyiz. Hakkında iki kitap yayım-

lanmıştır: Saim Sakaoğlu (hzl.), *Sivaslı Âşık Kul Gazi / Sarı Çiçek* (1980), *Rüzgarda Kekik* (1990). Ayrıca onunla ilgili üç de tez hazırlanmıştır: Hüseyin Akkaya, *Sivaslı Âşık Kul Gazi,* Erzurum 1978; Murat Yusuf Önem, *Sivaslı Âşık Kul Gazi,* Konya 1997; Dursun Şahin, *Sivaslı Âşık Kul Gazi* (Erzurum, 1998).

(Sorgunlu) GÜNAYDIN KAZANCIKLIOĞLU : 1933'te Alcı köyünde doğdu. Babası Kasım'dır. İlkokuldan sonra gittiği Pazaören Köy Enstitüsünde üç yıl okuduktan sonra ayrıldı. Askerlik görevinden sonra 1955'te Ankara'da YSE İl Müdürlüğünde başladığı memuriyet hayatı 1982'de emekli olmasıyla sona erdi. Daha çok Yozgat ve yöresindeki yarışmalara katılmıştır. Cumhuriyetin 66. yılında Sorgun'da düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada üçüncülüğe lâyık bulunmuştur.

(Bünyanlı) HABİP KARAASLAN : 1. Teşrin (Ekim) 1920'de Gümürgen köyünde doğmuştur. Köyün imamı Hacı Ali'nin oğludur. Köylerindeki üç yıllık okulu bitirdiği yıl harf inkılâbı olur ve yine üç yıllık yeni okula devam eder. Okumak isterse de babası dokuz çocuğuna bakabilmek için en büyükleri olan Habip'i okutamaz. Çobanlık ve çiftçilik yapan genç Habip ilk şiirini 1938 Temmuzunda söyler. Evlenebilmek için başlık parasını biriktiremeyeceğini anlayan âşık, 1 Ekim 1939 yılında Ankara'ya gelip Ahmet Kutsi Tecer ve Behçet Kemal Çağlar ile tanışır. Onların teşvikiyle ilk kitabını yayımlar. Vehbi Cem Aşkun'un tavsiyesi ile de eski şairleri tanımaya başlar. 1973 yılında Bünyan'da vefat eden Karaaslan'ın altı şiir kitabı vardır: *Destanlarım* (Ankara 1940), *Kavalımın Sesi* (Ankara 1941), *Der Karaaslan* (Ankara 1945), *Kalbimin Sesi* (Kayseri 1946), *Kahramanlık Destanı* (Ankara 1954), *Yurt Destanı* (Ankara 1969).

(Fekeli) HACI KARAKILÇIK / (GARİP) HACIM: Kimliğine göre 26.7.1948'de, kendi bilgilerine göre ise 1946 veya 1947'de Tokmaklı köyünde doğmuştur. İbrahim ile Raziye'nin oğludur İkisi daha çocukken ölen altı kardeşi vardır. Ersine ve Fatma adlı iki eşi olan âşığımızın Emine'den dört çocuğu olmuştur. Kozan'ın Akçalıuşağı köyü ilkokulunu bitiren âşığımız, çok istemesine rağmen

daha fazla okuyamamıştır. Vatanî görevini 1968-1970 yıllarında Karabük ve Düzce'de yapan Hacı, sazıyla geçimini sağlamaya çalışır. Bu arada saz yapıp satmanın yanında az da olsa çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Ülkemizin pek çok iline ve Kıbrıs'a gitmiştir; gidişlerin tamamına yakını âşıklığıyla ilgilidir. Günlük olaylar kadar sevgi de şiirlerinin başlıca konusudur. İrtical ve atışmada başarılıdır.

(Sorgunlu) HACI ÖMER ERSOY / ÂŞIK HACI ÖMER ERSOY (MAZİ'ANI) : 1929'da doğmuştur. İlkokulu bitirmiştir. Yedi çocuğu vardır. Adliyede zabıt kâtipliği, seçim işleri şefliği, millî emlâk memurluğu gibi görevlerden sonra emekli olmuştur. *Mazi'den Anılar* adlı bir şiir kitapçığı vardır. Mahlâs olarak daha çok soyadını kullanmaktadır; kitabının adındaki kelimeleri eksiz olarak da yarışmalarda mahlâs yerine kullandığı görülür. Cumhuriyetin 66. yılında Sorgun'da düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada mansiyonla değerlendirilmiştir.

(Tokatlı) HACI RESUL ESER / ÂŞIK PÜRYÂNÎ : 1931'de Arabören köyünde doğmuştur. Henüz bir iki yaşlarında iken gözleri duyarlılığını kaybeder; bugün ancak ışığı seçebilmektedir. 30 yaşında iken Tokat'a gelip zahirecilik yapmaya başlar. Bugün ise Tokat ve Sivas yöresindeki düğün ve toplantılara çağrılmakta, geçimini böylece sağlamaktadır. Saz çalamayan Püryânî'nin şiirleri toplanmamıştır; ancak kuvvetli hafızasının yardımıyla tamamanı ezberinde tutabilmektedir. Bazı âşık toplantılarına da katılan Püryânî'nin şiirin her dalında ortaya konulmuş örnekleri vardır.

(Bayburtlu) HACI TAŞTAN / ÂŞIK HİCRANÎ : 1908'de o zamanlar Erzurum'un İspir ilçesine bağlı olan Çamlıkoz (Ahpunus) köyünde doğmuştur. İlyas ile Feruze'nin beş oğlundan dördüncüsüdür. Hacıların köye dönüş günü doğduğu için bu ad konulmuştur. Babası da hoca olmakla birlikte onu köyün hocası Mehmet Hoca'ya verirler; ancak fazla okuyamaz. Kur'an okumasını ise kendi kendine öğrenmiş. 18 yaşında iken karşı komşunun kızı Safiye ile evlenir; üçü kız, üçü erkek altı çocukları olur. Yedi yıl sonra vefat eden eşinin kardeşiyle ikinci evliliğini yapar. Aynı sayı ve cinsiyette çocukları olur. Kendi tarlası küçük olduğu için başkalarına

ortaklık eder 1956'da Bayburt'a taşınır. 1959'da beyin kanaması geçirerek felç olur. Daha sonra yakalandığı astım hastalığı onu iyice perişan eder. 22 Şubat 1970'de vefat eder. 1931 yılında, çalışmak için gittiği Akçaabat'ın Salıhan (Zevene) köyünde gördüğü rüyadan iki yıl sonra şiir söylemeye başlar. Şiirleri tasavvuf ağırlıklıdır. Geda Hicranî mahlasını da kullanan âşığımız, Bayburt'ta 1938'de M.K. Yanbeg tarafından düzenlenen Âşıklar Haftasında kendisini tanıttığı şiirinde; Celâlî, İrşâdî, Zihnî gibi hemşehrileriyle Sümmanî'nin etkisinde kaldığını söyler. Hakkında üç kitap yayımlanmıştır. *Erzurumlu Şair Hicranî ve Eseri,* Kayseri 1949, İlhan Yardımcı, *Büyük Halk Şairi Bayburtlu Hicranî,* İstanbul 1968, Sabri Özcan San, *Âşık Hicrânî,* Ankara 1987. Hakkında Atatürk Üniversitesi'nde bir tez hazırlanmıştır: Selâhattin Tomlalı, *Hicranî (1906-1970),* (1970).

(Posoflu) HAFIZ ÖNER / HAFIZ İKRAM : 1915'te, Âşık Zülâlî (Soskap) köyünde doğmşutur. Ünlü âşık Zülâlî'nin yiğenider. Gazi ile Fadime'nin oğludur. Yaz aylarında çiftçilikle uğraşan Hafız, kış aylarında da Posof ve çevresindeki ilçe ve köylerde âşıklık yapmıştır.

(Afyonlu) HAKVERDİ : Afyonlu olmasından başka hakkında hiç bir bilgi elde edilmemiştir.

(Kadirlili) Halil KARABULUT / ÂŞIK HALİL KARABULUT : 1926'da, o zamanlar Adana'ya, şimdi ise Osmaniye iline bağlı olan Mehmetli köyünde doğmuştur. Molla Mehmet ile Döndü'nün oğullarıdır. Köyündeki üç yıllık ilkokulu bitirmiştir. 1948'de Hardallık köyünden Naile ile evlenmiştir. Şimdi mühendis olan bir oğulları vardır. Çiftçilikle geçinmektedir. Karayakuboğulları diye tanındıkları için bu soyadı almışlardır. 1972'den sonra şenlik ve bayramlara katılan Karabulut pek çok yarışmada birincilik almıştır: En iyi Cumhuriyet Şiiri (1973), Türk İstiklâl Savaşı Destanı Yarışması (1987), vb. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu tarafından hakkında bir inceleme yayımlanmıştır: *Senin Aşkınla /Kadirlili Âşık Halil Karabulut* (1987), biri kendi yayını olan iki kitabı daha vardır: *Büyük Mustafa Kemal Destanı* (1988). *Damlada Derya Gizlidir* (1988). Saz çalmayan Karabulut, çok okuyan bir âşıktır. Şiirlerinde tasavvufun başarıyla yer aldığı örnekler çok fazladır. Şiirleri 30 yıldan

beri *Türk Edebiyatı* (İstanbul) ve *Çağrı* (Konya-Ankara) dergilerinde yayımlanmaktadır. Dede Korkut Yılı münasebetiyle Kurumumuzca açılan Şiir Yarışmasında birinciliğe lâyık bulunmuştur.

(Arpaçaylı) HAMİT DEMİR / ÂŞIK İLHAMÎ : 1932'de Büyükçatma köyünde doğmuştur. Şirali ve Hanife'nin oğludur. İkisi kız, ikisi erkek dört kardeşi vardır. İkinci annesinden de dört erkek kardeşi olmuştur. İlkokulu ikinci sınıfta bırakmıştır. Sara Ülker'le 1951'de evlenir. Dört çocuğunun ikisi kız, ikisi erkekdir. Önceleri çiftçilik yaparken sonradan âşıklıkta karar kılmıştır. Askerliğini Kore'de yapmıştır. Yurt içi ve dışında çeşitli âşık toplantılarına katılmış, birincilikler kazanmıştır. Plâk, kaset ve bant çalışmaları vardır. Bir ara Kars Radyosunda mahallî sanatçı olarak da çalışmıştır. 3 Mayıs 1987'de İstanbul'da vefat etmiş, son yıllarını geçirdiği Gebze'ye gömülmüştür. Çocukluğunda âşıklara ilgi duyan âşığımız, babasından zorla izin alarak 1949'dan itibaren Gülistan Çobanlar, Âşık Lâtif, Âşık Deryamî'nin yanından ayrılmaz olur. Köy ve kasabalarda dolaşarak düğün ve şenlikte çalıp söyler. Üç rüyasında gördüğü üç ihtiyardan aldığı ilhamla ertesi sabah şiir söylemeye başlar. (Bu üç ihtiyar, bazı kaynakların yazdığı gibi Hz. Muhammed, Hz. Ömer ve Hz. Ali değildir.) Yörenin en ünlü âşığı olur. Özellikle atışmalardaki başarılarından ve renginin de esmer olmasından dolayı "Kara Çalı" diye anılmaya başlar. Ali Rıza Ezgi, İlhamî'nin çırağıdır. Onun da tasnif ettiği hikâyeler vardır; Suha ile Medine, Sultan Muhammed Şah ile Narmina, Kahraman Kasım ve Pakize. Hakkında Hacettepe Üniversitesinde yapılmış bir tez vardır: Nuran Özmeral *Karslı Âşık İlhamî Demir'in Şiir ve Hikâye Dünyası* (1977).

(Dadaylı) HASAN / Kör HASAN : Hayatı hakkında bilgi bulunamamıştır. 1913 Çorum doğumlu başka bir Kör Hasan daha vardır. Aynı âşık olabileceği düşünülebilir. Onun soyadı Çıtak olup okur yazarlığı yoktur.

(Antalyalı) HASAN AKIN / AKIN : 1928'de doğmuştur. Cevat Süleyman ile Fatma'nın oğludur. Akın'ın dört çocuğu vardır. Çocukluğu, sonradan yerleştiği Elmalı'nın Akçaeniş köyünde geçti; komşu Turunçova köyünde ilkokulu üçüncü

sınıfa kadar okuyabildi; ilkokulu sonradan bitirdi. 1942'de, yaşı küçük olmasına rağmen köy kâtibi olur. Askerlik dönüşü toprakla uğraşırsa da toprağı az olduğu için 1955'te Antalya'da maliye memuru olur. Finike ve Kumluca'da tahsildarlık ve vergi memurluğu yapar. Son olarak görev yaptığı Antalya Muhasebe Müdürlüğünde mal sandığı baş saymanı olarak görev alır. Şiir yazmaya daha köy kâtipliği yaparken başlamıştır. Millî bayramlarda şiirleri okunan âşığımız, çok istemesine rağmen saz çalmamıştır. Babasının, "Soyumuz Karacaoğlan'a dayanır. Bir de saz çalmayı öğrenirsen bu yerlerde durmaz, yadlara gider, beni benden edersin." demesi üzerine saz çalmaktan vaz geçmiştir. Antalya'nın dışında pek tanınmamıştır. Hemen her konuda, her yerde ve her zaman şiir yazabilmektedir. Ustası ve çırağı yoktur. Türkçenin sadeleşmesinden yana bir dil kullanmaktadır. *Maliyeci Şairler Antolojisi*'nde (1973) yer almıştır. Hakkında Selçuk Üniversitesinde bir tez hazırlanmıştır: Mehmet Kocagöz, *Antalyalı Hasan Akın / Hayatı- Edebî Kişiliği ve Şiirleri* (1994).

(Sorgunlu) HASAN HÜSEYİN ÇALIŞKAN / OZAN ÇALIŞKAN : 1952'de Tulum köyünde doğmuştur. İlkokulu köyünde okumuş, askerlikten sonra Ankara'da memuriyete başlamıştır. İki oğlu ve bir kızı olan Çalışkan, soyadını mahlas olarak kullanmaktadır. Sazı kendine has bir usulle çalan âşığımız şiire küçük yaşlarda başlamıştır. Katıldığı bazı yarışmalarda ödüller kazanmıştır.

(Manavgatlı) HASAN ŞİMŞEK / DERTLİ ŞİMŞEK : 1934'te göçer bir ailenin çocuğu olarak, dağda, bir çadırda doğmuştur. Ailesi iki yıl sonra, Elmalı'nın Akçaeniş köyünde yerleşik hayata geçmiştir. İlkokulu köyünde okumuştur. Berlin'de Burgsdorf'ta yaşayan Şimşek, ilkokul ikinci sınıfta saz çalmaya, samah dönmeye başlamıştır. Ona göre, anne tarafı "Karacaoğlan soyundan" gelen âşıklar oldukları için onların desteğini görmüştür. Şiirleri gazete ve dergilerde yayımlanmıştır. Berlin'de Türk televizyonlarına çıkmış, Körfez Savaşı sırasında yazdığı bir şiiri Almancaya çevrilerek bütün ülkeye dağıtılmıştır. İlk kitabı *Bir Sevgiden, Bir Yaşamdan* (1994)'dır.

(Aksaraylı) HAYDAR ASLAN / ÂŞIK HAYDAR ASLAN : 1926'da Delihebil köyünde doğmuştur. Okur yazar olup sekiz çocuk babasıdır. İlk şiirini, gurbette iken Afyon'un Eymür köyünde söylemiş ve âşıklığa başlamıştır. Amcası Âşık Veli'dir. Rüyasını kimseye söylemezse de etrafındakiler ondaki değişikliği hissedip bir saz alırlar. Âşık Veysel ve Ali İzzet ile tanışır; sonuncusu ona bir saz hediye eder. Hikâye anlatmasını da bilen Aslan'la ilgili ilk kitap *Âşık Haydar Aslan* (?) adını taşımaktadır. Birkaç kaseti vardır.

(Gemerekli) HASAN YILDIRIM / ÂŞIK MİHMANÎ : 1914'te Saraç köyünde doğmuştur. Babasının Birinci Dünya Savaşında şehit olması üzerine, küçük yaşlarda aile sorumluluğunu üzerine almış, çiftçilik ve çobanlık yapmıştır. Ailesi "Yüzbaşıoğulları" diye bilindiği için, önceleri "Yüzbaşı" şeklinde mahlâs kullanmıştır. Bir ara okullarda saz çalıp şiir okuyarak geçimini sağlamıştır. 17 Mayıs 1987'de köyünde vefat etmiştir. Âşık Hüseyin'den saz dersleri alan Mihmanî'nin kızı da şiir söylemektedir. 1968'de ilk defa katıldığı Konya'daki Türkiye Âşıklar Bayramında "Türkü" dalında dereceye girmiştir.

(Karamanlı) HİKMET ELİTAŞ / ÂŞIK HİKMETÎ : 1966'da Göztepe köyünde doğmşutur. Çiftçi bir ailenin en küçük çocuğudur. Galipoğullarından Mehmet'in oğludur. İlkokulu köyünde, ortaokulu Karaman'da okumuştur. Evli olan Hikmetî'nin iki çocuğu vardır. Karaman Yunus Emre Halk Âşıkları Derneği başkanıdır. 1981'de babasının ve büyük kardeşinin vefatı üzerine yazdığı dörtlükler beğenilince devam eder; bir saz alıp âşıklığa ilk adımı atar. Şiirleri bir kısım mahallî yayın organlarıyla çeşitli dergi ve antolojilerde yer almıştır. 1992 yılında Kültür Bakanlığı tarafından halk şairleri arasında açılan "Kitap Sevgisi ve Okuma" konulu şiir yarışmasında üçüncülük ödülüne lâyık görülmüştür. Cumhuriyetin 70. yıldönümü münasebetiyle düzenlenen yaraşmada da şiirinin yayımlanması uygun bulunmuştur.

(Bayburtlu) HİLMİ EKŞİ / ÂŞIK KÜLHANÎ : 1891'de Tomlacık köyünde doğmuştur. Eksioğullarından Abdullah'ın oğludur. "Hilmi Baba" diye de tapşınır. Eğitimi hakkında yeterli bilgimiz yoktur. Şiir söylemeye 1935'ten sonra

başlamıştır. 1938'de Bayburt'ta düzenlenen "Saz Şairleri Haftası"ndan sonra tanınmaya başlamıştır. Atatürk ilkeleri konusundaki duyarlılığı ile tanınmıştır. Prof. Sakaoğlu 1969 yılında köyünde görüşmüş, daha sonra hakkında bilgi alamamıştır.

(Gümüşhacıköylü) HÜSEYİN ÇEMREK / ÂŞIK ÇOBAN HÜSEYİN: 1951'de Gümüş bucağının Yukarı Ovacık köyünde doğmuştur. İlkokul mezunu olan âşığın dört çocuğu vardır. Memur olan Çemrek saz da çalmaktadır. Mahlâsını çevresindekiler vermiştir. Aynı zamanda halk hikâyelerini de anlatmaktadır. Çeşitli yarışmalara katılmış, ödüller almıştır. Otuzdan fazla plâğı, ondan fazla kasedi vardır.

(Bayburtlu) HÜSEYİN TATAR / BURHANÎ: 1888'de Kırkpınar (Çıphınıs) köyünde doğmuştur. Babası Tataroğullarından Şaban'dır. 1957'de vefat etmiştir. Şiir söylemeye 1927 yılında başlamıştır. Samsun'da amele olarak çalışırken, çöpler arasında gördüğü Kur'an-ı Kerim yapraklarını toplar; o gece rüyasında erenlerden bade içip şiir söylemeye başlar. Hemen köyüne döner. Köylüleri ona deli gözüyle bakarsa da, köy hocası Ziya Efendi, Hüseyin'de, herkesin anlayamayacağı bir hâlin olduğunu söyler. M. Kemal Yanbeğ'in 1938 yılında Bayburt'ta düzenlediği "Saz Şairleri Haftası"na katılıp Atatürk ve Cumhuriyet ile ilgili şiirler söyler. Hemşehrisi Hicranî'ye nazireler söylemesinin yanında Bayburtlu Celâlî'yi öven güzel bir de koşması vardır. Bazı koşmalarında "Sefil Burhanî" adını kullanmıştır. Şiirlerinin çoğunluğu, kavuşamadığı sevgilisi, Ethem Han ile Elmas Hanımın kızları Mihriban için söylenmiştir.

(Narmanlı) HÜSEYİN YAZICI / SÜMMANOĞLU: 1973'de Samikale köyünde doğmuştur. Kurtuluş Savaşı gazilerinden Şevki Çavuş'un oğludur. Ünlü âşık Sümmani'nin torunudur. Mahlâsını da ondan almaktadır. Ailevi sebeplerle hafızlığı yarıda bırakır; ilkokulu dışardan bitiren Sümmanoğlu evli olup beş çocuk babasıdır. Saz çalan aşağımız irtical, atışma ve dudakdeğmez dallarında çok başarılıdır. Hikâye de anlatan Sümmanoğlu makam bilgisine de sahiptir. Ustaları

babası Şevki Yazıcı ve amcası Fahri Yazıcı'dır. Adnan Aksay'ın ustasıdır. Ülkemizdeki pek çok yarışmalara katılmış, dereceler almıştır. Plâk ve kaset çalışmaları da olan âşığımız halen Bursa'da yaşamaktadır.

(Darendeli) İBRAHİM GÜLEÇ / ÂŞIK BEYANÎ: 1938'de Irmaklı (Mezgidan) köyünde doğmuştur. Âşık Mustafa ile Döndü'nün oğludur. İlkokulu köyünde bitiren İbrahim çiftçilik ve çobanlık yaparak büyümüştür. Döndü adlı bir köylüsüne tutulur ve onunla evlenir; beş çocukları vardır. Çocukluğunda, okur yazar olmayan babasının etkisiyle şiir söylemeye ve ezberlemeye başlamıştır. Babasının etkisiyle saz çalmaya da başlayan Beyanî, şiire askerlik yaptığı yıllarda yönelmiştir. Hâlen köyünde çiftcilik yapan âşığımızı Âşık Ali Gürbüz ile Âşık Gülhanî teşvik etmişler, hatta mahlâsını da sonuncu âşığımız vermiştir. 1969'da bir gazetenin açtığı şiir yarışmasında birinci olan Beyanî, daha sonraki çeşitli yarışmalarda da dereceye girmiştir: Kültür ve Turizm Bakanlığının 1981'de açtığı, "Türk İstiklâl Savaşı Destanları Yarışması'nda üçüncü; Ankara Kültür Müdürlüğü ile Ankara Halk Ozanları Kültür Derneğinin ortaklaşa düzenlediği "Dostluk, Kardeşlik, Yurt ve Vatan Sevgisi, Kültür" konulu yarışmada birinci; TBMM Başkanlığınca düzenlenen "Ulusal Egemenlik Destanı Yarışması"nda üçüncülük derecelerini almıştır. Şiirlerinin bir bölümü, Kültür Bakanlığınca *Beyan Ettiklerim* (1990) adıyla yayımlanmıştır. Cumhuriyetimizin ilânının 75 yılı ve Dede Korkut yılı münasebetiyle açılan iki ayrı yarışmada da ikinciliğe lâyık bulunmuştur.

(Şavşatlı) İBRAHİM KARA / ÂŞIK KARA : 1927 Haziranında Veliköy bucağının Meşeli (Dabazurul) köyünde doğmuştur. Taştan ve Elifiye'nin oğludur. Adını babası koymuştur. Bilâlağagiller diye tanınmaktadırlar. İlkokul mezunudur. Aşağı Koyunlu köyünden Mualla ile evli olup üç çocuğu vardır. Köyünde çiftçilikle uğraşmaktadır. Çocukluğunda kendi koyunlarını güderken, rüyasında bir pirin elinden yediği elma çekirdeği ile badeli âşıklar arasına katılmıştır, mahlâsını piri vermiştir; başka bir rivayette de, rüyayı gördüğü Karagöl mahallinden almıştır. 1946' da Sivas'ta askerlik yaptığı sırada Âşık Veysel'le tanışmış, onun tarzından faydalanmıştır. Atatürk Üniversitesinde, hakkında bir bitirme tezi hazırlanmıştır. Tuncer Demir, *Şavşatlı Âşık Kara* (1985). *Nurlar Dökülsün* (1990) adlı kitabı Kültür Bakanlığınca yayımlanmıştır.

(Gemerekli) İDRİS EROĞLU / MEYDANÎ : 1942'de, Küçüktuzhisar (Küçüktuzasar) köyünde doğmuştur. (Bazı kaynaklarda köyün Bünyan'a bağlı olduğu kayıtlıdır) Yoksulluğu sebebiyle okula gidememiştir. Kendi kendine okuma yazmayı öğrenip ilkokul diploması almıştır. Üç yıl Kur'an kursuna devam etmiş, köy imamından dinî eğitim almıştır. Bunun sonucu olarak da 17 yaşından itibaren köyünde iki yıl imamlık yapmıştır. 1961 yılında Güllü Hanımla evlenmiş; ilk üçü yaşamayan dokuz çocukları olmuştur. Âşığımız, imamlıktan sonra, çobanlık, çiftçilik, garsonluk ve fabrika işçiliği gibi değişik işler yaparak geçimini sağlamıştır. Hâlen, Kayseri'de "T.C. Kültür Bakanlığı Halk Âşıkları Toplantı ve Gösteri Yeri"nde âşıklık geleneğini icra etmektedir. Kendi adını taşıyan bir de vakıf kurmuştur. 19 yaşında dağda koyun otlatırken uykuya dalar ve rüya görür. Bu rüyada dili çözülür ve irticalen şiirler söylemeye başlar. Saz çalmasını kendi kendine öğrenen âşığımızın ilk mahlâsı soyadı olan Eroğlu ise de daha sonra rüyasında verilen Meydanî'yi alır. Üç ay kadar Âşık Veysel'le de gezerek âşıklığını ilerletir. Ayrıca o, pek çok genç âşığımızı de etkilemiştir. Bunlar arasında, saz da çalan oğlu Dilâver (Mensubî), Osman Akcan, Kadir Acar ve İbrahim Kılıçer'i sayabiliriz. İlk ödülünü aldığı 1972 Konya Türkiye Âşıklar Bayramı'ndan sonra pek çok ödül kazanmıştır. Hakkında Erciyes Üniversitesi Araştırma görevlilerinden Bayram Durbilmez tarafından hazırlanan, *Âşık Meydanî / Hayatı - Sanatı ve Şiirleri* adlı eser, adını taşıyan vakıf yayınları arasında yer alacaktır.

(Şavşatlı) İMSAK KILIÇ / GÜMANÎ : 1956 yılında Şalcı köyünde doğmuştur. Çobanlık ve çiftcilik yapmıştır. İlkokulu köyünde, ortaokulu Meydancık nahiyesinde, liseyi de Giresun'da bitirmiştir. Artvin Öğretmenevi kantininde memur olarak çalışmaktadır. İlk şiirini ilkokul üçüncü sınıfta yazmıştır. Lise yıllarında bir gece rüyasında Zülâlî, Şenlik ve esas ilham kaynağı olan manevî ustası olan Âşık Sümmanî atışırlarken bunu da aralarına almışlar ve söylemesini istemişler. Sümmanî sazını vermiş, tam çalacağı sırada âşık olan dedesi engel olmuş, "Saz çalmayacaksın!" demiş. Bunun üzerine Sümmanî dedesinden onu kurtarmış "Çocuğa dukunma, çalıp söyleyecek." demiş ve mahlâsını da Gümanî olarak vermiş. Bade içmemiş, kıza âşık olmamış, memleketin kültürel değerlerine âşık olmuştur. Ustaya gidecek vakti olmadığı için, istemesine rağmen sazını geliştirememiştir. Âşıklık geleneğini kahveden kurtarıp sanata geçirmeyi arzulamaktadır. Yarışmalarda dereceleri vardır. Değişik dergilerde şiirleri yayımlanmıştır. Gazi Üniversitesinde Sibe

Turan hakkında bir lisans tezi hazırlamıştır; *Âşık İmsak Kılıç (Gümanî) Hayatı ve Şiirleri*. Aynı zamanda masal anlatıcısıdır. Anlattığı masallar bir tez konusu olmak üzere derlenmiştir. Evli olup bir oğlu, bir de kızı vardır. Ayrıca tiyatro oyunları ve skeçler yazmaktadır. Bir devlet dairesinin tiyatro grubunu çalıştırmaktadır. *Gönül Çeşmesi* adlı bir kitap hazırlamıştır.

(Kebanlı) İSMAİL DEHMENOĞLU / ÂŞIK NİMRÎ DEDE: 1909'da Pınarlar (Nimri) köyünde doğmuştur. İki defa evlenen âşığımızın 15 çocuğu vardır. Mahlâsını köyünün adından almıştır. Daha çok kalem şairi olarak tanınır. Konya'daki "Türkiye Âşıklar Bayramı"na iki defa katılabilmiştir.

(Samsunlu) KEMAL BÜLBÜL / ÂŞIK KEMALÎ BÜLBÜL: 1928'de Kavak ilçesinin Kozansıkı köyünde doğmuştur. Recep ile Zekiye'nin oğludur. Bütün yakınlarını 1939 ve 1943 depremlerinde kaybeden Bülbül ancak ilkokulu bitirebilmiştir. Hanife Gümüş ile evli olup dört çocuk babasıdır. Samsun'da yayımlanan *Ali Baba* gazetesinde muhabir olarak başlayan basın hayatı uzun yıllar gazete çıkarmak, sorumlu müdürlük yapmak şeklinde devam etmiştir. Bir ara yayınevi sahipliği de yapmış, sonra işçi temsilciliği, emlâk bürosu işletmeciliği gibi işlerde de çalışmıştır. 1974 yılında Ankara'da kurduğu Halk Ozanları Kültür Derneği'nin genel sekreterliğini üstlenmişse de görüş ayrılıkları sebebiyle bazı arkadaşlarıyla ayrılıp Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaşatma Derneği'ni kurup başkanlığına seçilmiştir. Bu arada; Gürünlü Âşık Gülhanî, Ardunuçlu Âşık Efkârî, Karslı Âşık Hasretî'nin şiirlerini de yayımlamıştır. Bazı kaynaklar, ustasının Âşık Efkarî olduğunu, mahlâsını da onun verdiğini kaydeder. O, şiirlerinde çok çeşitli mahlâslar kullanmıştır: Âşık Kemalî, Kemal Bülbül, Bülbül, Kavaklıoğlu, vb. Âşık Efkarî'yi aylarca evinde misafir etmiş, onun için bir de jübile düzenlemiştir. Bülbül'ün; *Kırık Sesler* (1948), *Türk Çocuklarına Ahlâkî Öğütler* (1956), *Güzel İstanbul'dan İlhamlar* (19), *Kıbrıs Destanları* (1975), *Nerdeyim* (1984), *Yılları Yendim* (1990) adlı eserleri vardır. İrfan Ünver Nasrattınoğluda, *Samsunlu Âşık Kemalî Bülbül* (1976), adlı bir eser hazırlamıştır. Ali Kayıkçı'nın hazırladığı *Samsunlu Halk Şairleri ve Âşıklar* adlı eserde de (1991), Bülbül için geniş bir bölüm ayrılmıştır (66-92). Halk hikâyeleri de bilen âşığımızın plâk çalışmaları da vardır.

(Posoflu) KURŞUN SARAÇ / ÂŞIK UMMANÎ: 1933'te Sarıçiçek (Hırtuz) köyünde doğmuştur. İlkokul mezunudur. Geçimini çiftçilik yaparak sağlamaktadır. Kaynaklar onun âşıklığını, yaşadığı bir aşk ve gördüğü bir rüya sonucu gibi farklı sebeplere bağlamaktadır. makam bilgisinin yanında zengin bir hikâye dağarcığına sahiptir. Müdâmî, Zülâlî ve Efkârî ustaları arasındadır. Oğulları Esmanî, Rasim ve Enver'e ustalık yapmıştır. Saz çalan âşığımız hakkında herhangi bir kitap yayını yoktur.

(İmranlılı) MAHMUT SAĞLAM / SAĞLAMÎ: 25 Mart 1946'da Çalıyurt köyünde doğmuştur. Gül Hüseyin ile Elif'in oğludur. Yedi yaşında iken, çocuksuz olan amcası İsmail ile Güllü'ye evlât olarak verilir. İlkokulu köyünde bitirmiştir. 19 yaşında komşusu olan Çelik'in kızı Medine ile evlenir. Ertesi yıl askere gider. Bir kısmı hâlen okuyan dördü kız, altı çocuğu vardır. Kamyonculukla geçimin sağlamışsa da, kendi ifadesine göre, "5 Nisan kararlarından iş yapamayıp" kamyonunu zararına satmıştır. Halen Bağkur emeklisidir. Çevresinde âşık yoktur; ancak gezici âşıkları dinlemiştir. Bir de köyde çalıp söyleyenler odalarda sohbetlere katılırmış. Çalgının yaşadığı bir ortamda yetişmekle birlikte tam "kemençeye başlayacağı gün" dedesi felç olunca bir daha eline alamamış. Ustası ve çırağı yoktur. Saz çalmadığı için de toplantılara katılamamaktadır. Bazı bölge radyolarında şiir okumuştur. Ayrıca birkaç dergide ve iki antolojide şiirleri yayımlanmıştır.

(Arpaçaylı) MAKSUT KOCA / FERYADÎ: 1961'de Taşdere (Sosgert) köyünde doğmuştur. Ortaokul mezunudur. Evli olup iki çocuk babasıdır. Geçimini âşıklık yaparak sağlamaktadır. Saz da çalabilen Feryadî'ye mahlâsını, köylüsü Âşık Mehmet Hicrânî vermiştir; Ustası ise İskander Koca'dır. İlk kasetini 1981'de çıkaran âşığımızın çırağı yoktur. Yurt içi ve dışındaki çeşitli toplantılara katılmıştır. Cumhuriyetin 70. yıl dönümümde açılan "Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasi" konulu yarışmada ikincilik almıştır.Hakkında İTÜ TMDK'de bir tez hazırlanmıştır. Birsen Gicili, *Âşık Maksut Feryadî'nin Hayatı ve Çalışmaları* (1993).

(Artovalı) MEHMET /ÂŞIK ZEFİL NECMİ: 1886'da Tuzla köyünde doğmuştur. Recep ve Şerife'nin oğludur. Ömrünün bir bölümünü, Zile'nin Maşatovası köylerinde geçirmiş, orada köyün sığırlarını gütmüş, birilerinin yanında çalışmıştır.

Okur yazar olarak kabul edilirse de şiirlerindeki bilgiler onun az da olsa eğitimi olduğunu göstermektedir. Köyünde evlenmiş, iki çocuğundan sonra eşinin ölmesi üzerine Tokat'ın Tanyeli (Fecirgen) köyüne giderek iç güveyisi girmiştir. 1933 yılında aynı köyde vefat etmiştir. Boyunun kısa olmasından ötürü "Küçük Âşık" diye de bilinen âşığımız; sazı ile Zile ve Yozgat'ın köylerini dolaşmıştır. Bir cöngün kendisiyle ilgili bölümündeki, "Necmi ismine Hazreti Pir evlâtlarından hürremi Veliüddin Efendi müsaade etmiştir," ifadesi, onun bir mürşide bağlı olduğunun işareti gibidir. Şiirlerinde daha çok, çektiği sıkıntılar ve yokluk dile getirilmiştir. Onda Bektaşi kültürünün izlerini çokca görebilmekteyiz. Hakkında bir kitap yayımlanmıştır: Mehmet Yardımcı - Hayrettin İvgin, *Zileli Âşık Zefil Necmi* (1988).

(Sivaslı MEHMET ANULUR / KUL MEHMET: 1949'da doğmuştur. Öğretmen okulu mezunudur. Emekli olmuştur. Saz çalmasını öğretmen okulunda öğrenmiştir. Kendine has ezgileri vardır. Az da olsa irticale sahiptir. Türkü derlemeleri yapmaktadır. Ustası ve çırağı yoktur. Daha çok Sivas ve yöresinde tanınmaktadır.

(Gürünlü) MEHMET KARGI /ÂŞIK GÜLHANÎ : 1940'da Şeref (Ayvalı) köyünde doğmuştur. Halil ile Emine'nin oğludur. İlkokulu köyünde, ortaokulu ise Gürün'de okumuştur. Askerlik dönüşü girdiği Emniyet Teşkilatından 1987 yılında komiser olarak emekli olmuştur. Darende'nin Sofular köyünden Fadime ile evlenmiş, dördü kız, ikisi erkek altı çocuğu olmuştur. Şiir yazmaya ilkokul sıralarında başlamıştır. Küçük yaştan beri şiire ve âşıklara karşı duyduğu ilgiden dolayı köy köy dolaşıp çevresinde ün yapan âşıklarla tanışmış, Âşık İsmet Namlı, Kul Sadi, Ahmet Poyrazoğlu, Beyanî, Hazım Demirci ve Emsalî gibi âşıklarla da atışmalar yapmıştır. Saz çalmasını bilmektedir. Ustası yoktur; ancak manevî yönden Kangallı Âşık Emsalî'ye bağlanmış, onu kendine manevî usta edinmiştir. Sakin, ağırbaşlı ve dışa fazla açık olmayan bir mizaca sahip olan Gülhanî, hem devlet memuru olması, hem de mizacının elvermemesi sebebiyle sadece âşıklarla ilgili derneklere üye olmuştur. 7 Mayıs 1974'te bazı âşıklarla birlikte "Halk Ozanları Kültür Derneği"ni kurmuştur. Derneğin takip ettiği yolu beğenmeyerek oradan ayrılmış ve 1975'te Âşık Kemalî Bülbül ve diğer bazı âşıklarla "Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaşatma Derneği" (HOTEY-DER)'ni kurmuştur. Mehmet Kargı öncelere Gülhanî' mahlasını

kullanmıştır. Başkalarının da bu mahlâsı kullanmaları üzerine "Sefil" sıfatını ekleyerek "Sefil Gülhanî" olarak tanınmıştır. Ancak, "Sefil" mahlâsını kullananların bunu propaganda aracı olarak ele almaları üzerine bundan da vaz geçerek "Gürünlü Âşık Gülhanî" mahlâsını almıştır. Gülhanî, memur olmasından dolayı âşıklar toplantılarının pek azına katılabilmiştir. Konya Âşıklar Bayramı (1973), İkinci İstanbul Festivali Âşıklar Şöleni (1974), Silifke Festivali (1976, 1977, 1978), Adana Karacaoğlan Şöleni (1976) katıldığı şölen ve toplantılardır. İlk iki toplantıda atışma ve şiir dallarında derece almıştır. Atatürk'ün 100. yılı münasebetiyle o zamanki adıyle Millî Folklor Araştırma Dairesi tarafından tertip edilen "Türk İstiklâl Savaşı Destanı" yarışmasında eseri basıma lâyık görülmüştür. Şiirleri; *Gardaş* (Sivas 1970), *Sönmez* (İstanbul 1971), *Sivas Folkloru* (Sivas 1973), *Çağrı* (Konya 1976) vb. gibi dergilerle; *Milliyet*, *Hergün*, *Devlet* gibi gazetelerde yayımlanmıştır. Beş tane de şiir kitabı vardır: *Perişan Hallerim* (1973), Gürünlü Âşık Gülhanî (Hzl. İ. Ünver Nasrattınoğlu) (1976), *Allah İçin* (1983), *Birlik Olunca* (1984), *Ben Beni Bilince* (1992).

(Sivaslı) MEHMET KÖSE /ÂŞIK KAPTANÎ: 1952'de Çayboyu (Pirkinik) köyünde doğdu. İsmet ve Zülbiye'nin oğludur. Dört kardeşin en büyüğüdür. İlkokulu köyünde okuyan âşığımız Sivas'ta Atatürk Ortaokulunu ve Endüstri Meslek Lisesini bitirmiştir. 1970'te beşikkertmesi Emine Hanımla evlenmiştir. Üç kızı ve iki oğlu vardır. Hâlen minibüs şöförlüğü yapmaktadır. Âşıklığa hemşehrisi Âşık Erdem Can'ın etkisiyle başlamıştır; Can, ona mesleğinden dolayı Kaptanî mahlasını vermiştir. Saz çalıp irticalen şiir söyleyebilmektedir. Kendine has ezgileri vardır. Dörtheceliler dahil değişik ölçülerde şiirler söylemiştir. Oğlunun birini de âşıklığa hazırlamaktadır. Hakkında Gazi Osman Paşa Üniversitesinde bitirme tezi hazırlanmıştır: Nuray Bütün, *Âşık Kaptanî*, Tokat 1997.

(Ceyhanlı) MEHMET SİNİGÜNÜ / KARA MEHMET: 1973'de doğmuştur. Aslı yörük olup ataları Manisa'nın Kula ilçesinden Çukurova'ya gelmişlerdir. İbrahim ve Zübeyde'nin oğludur. Biri kız, beş kardeştirler. Çocukluğunda göçebe hayatı yaşamıştır. Devletin arazi dağıtması üzerine babası yerleşik hayata geçmiştir. Dokuz yaşında babasını kaybedince aile sıkıntıya düşmüştür. Bu sebeple okula gidememiş, köy büyüklerinden eski ve yeni yazıyı öğrenmiştir.

1964'te köyünden Ayşe ile evlenir. Beşi erkek dördü kız olmak üzere dokuz çocuğu olmuşsa da yedisi hayattadır. Hâlen Gümüldülü köyündeki tarlalarının geliriyle geçinmektedir. 11 yaşında âşıklık badesini içmiştir. Bundan sonra "Âşık Mehmet" diye anılmaya başlamıştır. Renginin esmerliğinden dolayı da kendisi "Kara Mehmet" mahlâsını almıştır. Ustası ve çırağı yoktur. Daha çok köy hayatını ve ekonomik sıkıntılarını anlatan şiirler yazmaktadır. Hakkında Selçuk Üniversitesinde bir tez hazırlanmıştır: Fahri Dağı, *Âşık Kara Mehmet /Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Örnekler* (1996).

(Konyalı) MEHMET YAKICI / ÂŞIK MEHMET: 1879'da Konya'nın Sarnıç mahallesinde doğmuştur. Bekir ile Münevver'in oğullarıdır. Ailenin hayatta kalan tek çocuğu olduğu için eğitimine ve evlenmesine özen gösterilmiştir. Mes'ud Efendi Mektebinden sonra bir süre de medreseye devam etmiştir. Ancak; Şerife Hanımla evliliği, babasının ölümü, köyleri olan Göçü'ye dönmek zorunda kalması ve seferberlikte askere alınması, onun gençlik yıllarını sıkıntılara boğar. Şehri özlemesi ve uzun kıtlık yılları onu Konya'ya döndürür. Sevilen bir kişi olması, onun ilkokullarda müstahdem olarak göreve alınmasını sağlar. İkisi erkek, dördü kız altı çocuğu olan âşığımız 25/26 Ocak 1950'de, doğduğu evde vefat eder. Âşıklığa, oldukça geç yaşta, 30 yaşında başlamıştır. Saz çalmadığı, o yıllarda âşık karşılaşmaları pek az olduğu için, şiiri teknik yönden pek gelişmemiştir. Ancak destanlarındaki ince mizah onun çok sevilmesini sağlamıştır. Zamanın Konya gazetelerinden *Babalık, Ekekon*; dergilerinden *Yeni Fikir* ve *Resimli Zaman*'da şiirleri yayımlanmıştır. Oğul torununun oğlu Yrd. Doç. Dr. Ali Yakıcı, onunla ilgili, önce bitirme, sonra da doktora tezi hazırlamıştır. Oğlu Abdüllatif'in de şiire ilgisi vardır. Soyadlarını, "şiir yakmak"la ilgili olarak "Yakıcı" olarak almıştır.

(Erzurumlu) MEVLÜT ŞAFAK / ÂŞIK İHSANÎ: 1928'de, o zaman Sarıkamış'a, bugün Şenkaya'ya bağlı Kaynak (Çermik) köyünde doğmuştur. Seyfal ve Güllü'nün üçü erkek dört çocuğundan ikincisidir. İlkokul üçüncü sınıfta okurken bulduğu bir bomba kapsülünün patlaması sonucu iki gözünü kaybeder. Bir ara köyünde marangozluk yapan İhsanî, Kars Çimento Fabrikasında telefon santralinde çalışır ve oradan emekli olur. Sırma Hanımla 1948'de evlenen âşığımızın yedi

kızı vardır. Geçimini âşıklıkla sağlamaktadır. 15 yaşından beri şiir söyleyen İhsanî'nin saz ustası, Sarıkamış'ın Boyalı köyünden Alişan Usta'dır. Mahlâsını, 19 yaşında ziyaret ettiği Alvarlı Mehmet Efendi verir. Çok sayıda çırak yetiştirmiştir: Boyalı'dan, bir ara Almanya'da bulunan Mehmet Hünkârî, Nuri Çırağı; Selim'den Rahim Baykara, Sarıkamış'tan Kenan Sağır, Erzurum'dan Mustafa Aydın, İhsan Yavuzer. Kendisi çeşitli halk hikâyeleri de tasnif etmiştir: Bedri Sinan Mahperi, Cefakâr Çeşminaz Sultan, Zafer Bey Mahifiruz, Nizam Bey Mahide, Kürşad Bey, Gitti Bülbül Soldu Gül, vb. 1952 Martında Muzaffer Sarısözen'in 'Yurttan Sesler' programında ilk türküsünü söylemiştir. Şiirlerinin bazıları bir kitapta toplanmıştır: *Çağlayan Dere*, Ankara 1990. Hakkında Atatürk Üniversitesinde birkaç tez yapılmıştır. İsrafil Yeşilyurt, *Âşık Mevlüt İhsanî / Hayatı ve Şirileri* (1984), Engür Topuz, *Âşık Mevlüt İhsanî, Hayatı- Sanatı- Şiirleri- Hikâyeleri* (1972), Nurdoğan İlgün, *Âşık Mevlüt İhsanî'nin Hayatı ve Üç Hikâyesi* (1975), Ömer Kamil Yılmaz, *Âşık Mevlüt İhsanî'nin Dört Hikâyesi Üzerinde Epizot Çalışması* (1975). Hakkında Yrd. Doç. Dr. Dilaver Düzgün tarafından bir de kitap hazırlanmıştır: *Âşık Mevlüt İhsanî / Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler* (Erzurum 1997).

(Arguvanlı) MUHARREM YAZICIOĞLU / YAZICIOĞLU: 1928'de, o zaman Tahir bucağı olan Arguvan'da doğmuştur. İlkokulu doğdu yerde, ortaokulu ise Malatya'da bitirir. 1952'de evlenir. Ertesi yıl Kahta'da sağlık memuru olarak devlet hizmetine girer. 1957'de Elazığ Adliyesinde kâtipliğe atanır. 1965'te eşiyle birlikte Almanya'ya gidip işçi olarak çalışır. 1974'te Türkiye'ye dönüp Ankara'ya yerleşir. 1978'de Ankara Nümne Hastanesi'nde çalışmaya başlar. 1983'te sağlık sebebiyle yerleştiği Antalya'da dokuz yıl kaldıktan sonra tekrar Ankara'ya döner. Hâlen orada yaşamaktadır. Çocukluğunda çevre köylerden gelen âşıklardan etkilenerek 12 yaşında saz çalmaya başlar. Memuriyeti sırasında sazını da ilerletir; bir yandan da toplantılara katılıp usta malı şiirler okumaya başlar. Âşıklığını Almanya ve Antalya'da devam ettirir. Bir ara Kültür Bakanlığı tarafından altı aylığına Avrupa'ya gönderilir. Mahlâs olarak soyadını kullanmaktadır. Ustası ve çırağı yoktur. *Uyandık* (1974), *Göze* (1980), *Kaynağımı Kurutma* (1991) vb. kitapları vardır. Kendisini 'Atatürkçü ozan' olarak tanıtan Yazıcıoğlu'nun hemen hemen her konuda şiirleri vardır.

(Karslı) MURAT ÇOBANOĞLU / ÂŞIK MURAT ÇOBANOĞLU: 1 Kasım 1940'da doğmuştur. Âşık Gülistan Çobanlar ile Lala Hanımın altıncı çocuğudur. İlkokul mezunudur. 1958'de Yıldız Hanımla evlenir. Dört çocuğu vardır. Âşıklık yaparak geçimini sağlamaktadır. Uzun yıllar, Kars'ta kurucusu olduğu "Çobanoğlu Halk Ozanları Kahvesi'ni çalıştırmıştır. O, aynı zamanda "Kars Halk Ozanları Derneği"nin de kurucusudur. 1991 yılından beri Kültür Bakanlığı Sivas Devlet Halk Müziği Korusu elemanı olarak görev yapmaktadır. Babası kendisinin de âşık olmasını istediği için ona bir saz olup şiir sanatını öğretmek istemiştir. 11-12 yaşlarından itibaren çalıp söylemeye başlamıştır. 20 yaşına kadar Yananî ve Devranî, daha sonra da şimdiki mahlâsını kullanmıştır. Önceleri babasıyla Âşık Şenlik'in şiirlerini söyleyip hikâyelerini anlatmakla ise başlamış, daha sonra kendi şiirlerini söylemiştir. Bir ara (1964) Kars radyosu'nda 'Saz Şairi' olarak programlara çıkmıştır. 1968'den sonra çok sayıda plâk ve kaset doldurmuştur. Bir göç mevsiminde yaylaya çıkarken su başında uyuyakalınca nasibi olan âşıklığın verildiğini söyleyen Çobanoğlu makam bilgisine ve hikâye anlatma özelliğine de sahiptir. Ülkemizdeki pek çok bayram, şölen ve şenliklere katılmış başarılı dereceler almıştır. Kuruluşun 2500. yılı münasebetiyle, Türkiye Cumhuriyeti tarafından İran'a gönderilmiştir. Cumhurbaşkanımız tarafından düzenlenen özel toplantılara davet edilen birkaç âşığımızdan biridir. Hikâye de tasnif eden âşığımızın Saracı İbrahim ile Güneş Sultan Hikâyesi Bayram Durbilmez tarafından makale olarak yayımlanmıştır (1997). Çırakları arasında ilki Mürsel Sinan olmak üzere Hakkı Viranî, Halis Altunbey ve Arif Çiftçi'yi sayabiliriz. O, ayrıca pek çok âşığın yetişmesine de yardımcı olmuştur. (G. Yıldız, M. Feryadî, E. Erkapan, V Cenanî, C. Kırdurdu, D. Doğan, M. Aydın, vb.). Hakkında, Erciyes Üniversitesinden Bayram Durbilmez tarafından, *Karslı Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı - Sanatı ve Eserleri* adlı bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır (1993). Çalışma, karşılaşmalarının da eklenmesiyle, Atatürk Üniversitesi tarafından basılmak üzeredir.

(Şarkışlalı) MUSA MERDANOĞLU / ÂŞIK MUSA MERDANOĞLU : 1939'da Kaymak köyünde doğmuştur. Orta halli bir ailenin çocuğudur. 14 yaşında iken, öküzleri otlatırken uykuya dalar. Uykudayken aldığı ilhamla âşık olduğunu söyler. Şarkışlalı âşıklardan Veli, Agâhî ve Veysel'den etkilenir; hatta sonuncusunu yakından tanımış, saz meclislerinde bulunmuştur. Evli ve altı çocuk babası olan Merdanoğlu TBMM'nde hizmetli olarak çalışmış ve emekli olmuştur. Yurdumuzda-

ki çeşitli bayram ve şenliklerde mesleğini yerine getirmiştir. Katıldığı yarışmalarda önemli dereceler almıştır. Cumhuriyetimizin 70. yıldönümü münasebetiyle halk şairleri arasında açılan "Atütürk, Cumhuriyet ve Demokrasi" konulu şiir yarışmasında birinciliğe lâyık görülmüştür. TBMM Başkanlığınca düzenlenen "Ulusal Eğemenlik Destanı Yarışması"nda dereceye giren şairler arasında yer almıştır. Hakkında antoloji ve dergilerde çeşitli bölüm ve yazılara yer verilmiştir. Basılı bir kitabı vardır: *Ozanın Feryadı* (1996).

(Yeşilhisarlı) MUSTAFA DANACIOĞLU / KUL MUSTAFA : 1965'te Kuşçu köyünde doğmuştur. Yedi kardeşlerdir. Ortaokul mezunudur. İmkânsızlıklar sebebiyle eğitimine devam edememiştir. 1982'den beri Kayseri'de "Âşıklar Gösteri Yeri"nde çalıp söylemektedir. Bir çocuğu vardır. Ustaları Âşık Meydanî ve Âşık Hasretî'dir. Canozan (Niyazi Paksoy), İsmail Taşarlı, Abdullah Öneri gibi çırakları vardır. Mahlâsını Kadir Özdamarlar ile Emir Kalkan vermiştir. Şiirleri çeşitli antolojilerde yayımlanmıştır. "Gururum" adlı bir de kaseti vardır.

(Çayıralanlı) MUSTAFA KARTAL / ÂŞIK YETİMÎ: 1956'da Kerekemal köyünde doğmuştur. İlkokul mezunudur. Geçimini işçi olarak sağlamaktadır. 1980 yılında Karaman'a yerleşmiştir. Mahlâsını Karamanlı İsa Oğuz vermiştir. Şiirleri bazı gazete, dergi ve antolojilerde yayımlanmıştır.

(Tomarzalı) MUSTAFA ÖNDER / ÂŞIK GÖZÜBENLİ : 1940'ta Özlüce (Taf) köyünde doğmuştur. Mehmet ile Ümmügülsüm'ün oğludur. Dokuz kardeşi vardır. Adını annesinin babasından almıştır. İlkokul mezunudur. Aslını Dadaloğlu'na dayandırır. Emine Hanımla evli olup altısı erkek yedi çocukları vardır. Serbest meslek erbabıdır. Ortadoğu ve Avrapa'ya gitmiştir. İLESAM üyesi olan ender âşıklarımızdandır. Babası da kendisi gibi âşık olduğu için ilk şiir bilgi ve sevgisi ocağından kaynaklanmıştır. Ayrıca Âşık Dertli (Mustafa Anılan)'nin de yetişmesinde emeği vardır. Saz çalmaz. Şiirlerini dört kitapta toplamıştır: *Tanrı Dağından Yükselen* Ses (1972), *Türk'ün Gücü* (1975, 1981), *Atatürk Barajından Doğan Destan* (1992), *Bu Yüreğin Gözyaşları İlham Yağmuru* (1997).

(Tortumlu) MUSTAFA TEMEL / ÂŞIK RUHANÎ : 27 Ağustos 1931'de Çamlıca Mahallesi'nde doğmuştur. Ahmet ile Ayşe'nin oğludur. Altı kardeşin ikincisidir. "Aslanpehlivangiller" diye tanınırlar. İlkokula gitmemiş, 9-10 yaşına kadar hafızlığa çalışmıştır. Mayıs 1941'de savaş artığı bir bombanın patlaması sonucu sol gözü ile sağ elinin parmak uçlarını kaybetmiştir. Sol gözü de 1955'ten sonra görmez olmuştur. 1957'de evlendiği ilk eşi Seyhat aynı yıl ölür. 1961'de evlendiği ikinci eşi Fatma hanımdan üç çocuğu vardır. Şiire ve saza, babasının karşı çıkmasına rağmen başlamıştır. Bir ara arıcılıkla da uğraşmışsa da geçimini âşıklıkla sağlamaktadır. Pek çok yarışmaya katılmış, birincilikler almıştır. İrticali kuvvetli olan Ruhanî, daha çok atışmalarla dudakdeğmez dallarının örnekleriyle tanınmıştır. Kendisi, "Her şeyi ruhtan gördüğüm için bu mahlâsı seçtim." demektedir. Bir kaynak "Amcası Sümmanî'nin etkisiyle şiir söylemeye başlamıştır." diyorsa da doğru değildir; Yunus Emre ile Sümmanî çok sevdiği şairlerdir. Aynı kaynakta, saz ustasının Narmanlı Muharrem Çavuş (Âşık Ayazî) olduğu; Ertuğrul Ataç, Zakir Tekgül, Mehmet Devranî ve Şerifî'ye ustalık yaptığı yazılıdır. Ruhanî'nin Yetim Esma ve Gül ya Melek adlı iki hikâye tasnifi vardır. Dergi ve antolojilerde ondan söz eden yazı ve bölümler vardır. Atatürk Üniversitesinde İbrahim Bayrak tarafından bir tez hazırlanmıştır: *Âşık Ruhanî / Hayatı - Sanatı - Şiirleri* (1972). Hakkında Yrd. Doç. Dr. Dilâver Düzgün tarafından bir de kitap hazırlanmıştır: *Âşık Mustafa Ruhanî / Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler* (Erzurum 1997). İki kasetinden başka radyolarda yayınlanan eserleri de vardır.

(Sorgunlu) NİYAZİ ERSOY / ÂŞIK NİYAZİ - ÂŞIK KÖHNELİOĞLU: 1924'te doğmuştur. Sorgun Halkevinde çalıştığı sırada okuyup yazmayı öğrenir, sonradan sınavla ilkokul diploması alır. Evli ve dört çocuk babasıdır. 1947'de Sorgun Belediyesine zabıta memuru olarak girer. 1977'de emekli olur. Ustası Alcılı Muhittin Kaynar (Dindarî)'dır. Önceleri adını mahlâs olarak kullanırken sonradan ilçesinin eski adı olan Köhne-i Kebir/Büyük Köhneli'yle ilgili olarak Köhnelioğlu'yu da kullanmaya başlar. Saz çalmayan âşığın irticali vardır; o, karşılaşmalar da yapabilmektedir. Daha çok yöresinde tanınmıştır. Cumhuriyetin 66. yılında Sorgun'da düzenlenen Yozgatlı âşıklar arası yarışmada ikinciliğe lâyık bulunmuştur. Şiirleri yöre gazetelerinde yayımlanmıştır.

(Hafikli) NİZAMETTİN KAYHAN / KAYHANÎ : 1957'de doğmuştur. Lise eğitimini tamamlayamadan ayrılmıştır. Hafik Bölge Yatılı Okulunda memurdur. Dördü erkek beş çocuğu vardır. Ustası yoktur. Saz çalmaz ve irticali yoktur. Hakkında *Hafik'te Zaman* (1966) adlı bir kitap yayımlanmıştır. Bazı şiirlerinde mahlâs kullanmamıştır.

(Kelkitli) NURİ UÇAR / GEDA İLHAMÎ : 1906'da, köyünden gelen bir mektuba göre 15 Şubat 1923'te Salyazı (Posos) köyünde doğmuştur. Mecit ile Gülhanım'ın oğludur. Köyünde Uçaroğulları diye tanınırlar. 15 Temmuz 1992'de vefat etmiştir. 23 yaşında âşıklığa başlamıştır. Ustası, Bayburtlu İrşadî Baba'dır. 1938'de Bayburt'ta düzenlenen Saz Şairleri Haftası'nda söylediği Atatürk ve Cumhuriyet konulu şiirleri başta olmak üzere çeşitli şiirleriyle kendini tanıtmıştır. Bölgenin ünlü âşıkları için yazdığı şiirleriyle de tanınmıştır. Bunlar arasında Emrah. Sümmanî, Celâlî, Ağlar Baba ve İrşadî başta gelmektedir. Tomlacıklı Hilmi'yi öğen bir şiirinde, "İrşadî'den aldım hikmeti şanı" derken bir şiirinin adında da "Pirim Bayburlu İrşadî Baba'ya" demektedir. Sayıları az olsa da sevgi şiirlerinde de başarılıdır. Bir rahatsızlık anında başlayan "ruhaniyet âlemi"ne götürülüp getirilmeler beş yıl sürmüştür. Birkaç ay sonra İlhamî Baba'ya götürülen âşığımıza üçüncü yılın sonunda mahlâsı verilmiştir. Hakkında, akrabalarından Orhan Uçar tarafından Erzurum'da bir tez hazırlanmıştır : *Âşık İlhamî Divanı* (1978).

(Ortaköylü) OSMAN APAÇIK : 1904'te doğmuştur. Abdurrahman ve Zeynep'in oğludur. Üçü erkek dört kardeşin en büyüğüdür. Sülâlesi Arapoğulları diye bilinir. Lâkabı ise "Kara Hoca", "Köy Hocası"dır. Habibe Hanımla evliliğinden, biri vefat etmiş, üçü kız olmak üzere sekiz çocuğu olmuştur. Kendi kendini yetiştirmiş, sonradan ilkokul diploması almıştır. 40 yıl imamlık yaptıktan sonra 1959'da kadrolu olmuştur. Son üç dört yılını felçli olarak geçirmiş, 31 Aralık 1991-1 Ocak 1992 gecesi vefat etmiştir. Geleneği pek bilmezmiş. Daha çok ilâhiler yazıp söyleyen bir âşıktır. "Tahsil için okul lâzımdır" düşüncesyile 1990 yılında bir ilkokul yaptırmıştır. Şiirlerini iki kitapta toplamıştır. *Dinî Aydın Şiirler* (1980?), *Dinî ve Millî Aydın Şiirler* (1986).

(Kadirlili) OSMAN TAŞKAYA / ÂŞIK FEYMANÎ : 2 Mayıs 1942'de Azaplı köyünde doğmuştur. Büyük Hallaç aşiretinden Mehmet ile Dadaloğlu aşiretinden Hüsne'nin oğludur. Bir kız kardeşi vardır. Köyünün ilkokulunu bitirdikten sonra, babasının okutma arzusuna karşı koyan Osman, âşık olmak istediğini söylemiştir. 1962'de askere gidinceye kadar köyünde çiftçilikle çobanlık yapan Feymanî bir ara İstanbul'da plâstik oyuncak montajı işiyle uğraşmış, daha sonra çeşitli işlere girmiştir. 1968'de başlayan âşıklığının üçüncü yılında köyüne dönerek "köy usulü malcılıkla" uğraşmaya başlamıştır. Âşıklıkla geçindiği için çiftçiliğini ilerletememiştir. Kozan'ın Bucak köyünden olan Âşık Hazım Demirci'nin kızı Fatma ile evli olup üç oğlu, bir kızı vardır. Fatma'nın da âşıklığı vardır. Kadirî tarikatına mensup olan mürşidî, Bilâl Baba'nın müridlerinden Feyzi Baba'dır. Feymanî, daha ilkokula gitmeden Gülizar adlı bir kıza âşık olup ona şiirler söylediğini bildiriyor. Âşıklığında birinci etken olarak anne tarafının Afşar olmasını gösterir. Sıra türkülerinin söylenmesi de onu âşıklığa yönlendiren sebeplerdendir. Kayınpederi Âşık Deli Hazım'ı, "üstad", Kul Mustafa ile Âşık Hüdaî'yi de "usta" olarak kabul eder. Çırakları ise Âşık Eyyübî, Âşık Osman Aksay ve Âşık İmamî'dir. Yörede saza ve saz çalana sıcak bakılmadığı dönemlerde Feymanî ısrarla sazı öğrenip çalar. Önceleri "Çoban", "Çoban Osman" mahlâslarını kullanırken rüyasında bir pirin "Feymanî" diye seslenmesi üzerine bugünkü mahlâsını alır. Başta, 1968'te ilk defa katıldığı Konya'daki "Türkiye Âşıklar Bayramı" olmak üzere pek çok yarışma ve şenliğe katılıp dereceler almıştır. Hakkında, sonuncusu doçentlik tezi olmak üzere iki kitap yayımlanmıştır. *Ahu Gözlüm* (1989); Yrd. Doç. Dr. Erman Artun, *Günümüzde Adana Âşıklık Geleneği (1966-1996) ve Âşık Feymanî* (1996). Selçuk Üniversitesi'nde de bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır : Veli Saygın, *Yaşayan Çukurovalı Âşıklardan Feymanî / Hayatı-Şiirleri-Sanat ve Saz Şiiri İçindeki Yeri* (1996).

(Karslı) SADİ DEĞER / ÂŞIK HASRETÎ : 1929'da Susuz ilçesinin İncesu köyünde doğmuştur. Babası, 1922'de Tiflis'in Kür ırmağı kıyısındaki Işıklı köyünden eşi ve üç çocuğuyla kaçıp Türkiye'ye gelen Mustafa'dır. Sekiz kardeşin en küçüğüdür. İlkokul mezunu olan âşığımız, daha çocukluğunda toplantılara çağrılıp türküler söylüyor, şiirler okuyordu. Bu arada 13 yaşında iken bir gece gördüğü rüyanın sonucunda ilâhi aşk ile yanıp tutuşur. Babası oğlunun bu dertten kurtulamayacağını anlayınca ona bir saz alır. 17 yaşından itibaren çevrenin ünlü âşıklarından Kasım Usta, Sosgertli Mehmet ve Zayımlı Mirza ile çevreyi geze-

rek, onlara çıraklık ederek geleneği öğrenmiştir. Aynı yıl evlendiği komşu kızı Senem'den çocuğu olmaz; aralarını açarlar ve Senem baba ocağına dönmek zorunda kalır. Altı yıl yeniden kavuşma hasreti çektiği için bu mahlâsla anılmaya başlar. İkinci eşi İpek'ten dokuz çocuğu olur. 1969'da Kayseri'ye göçüp kahvehane işletmeye başlar. Bu arada genç âşıklara da ustalık yapmaktadır. O, geleneğin pek çok inceliğini bilmekte, ayrıca halk hikâyeleri tasnif etmektedir. Bunlardan "Haydar Bey Hikâyesi", Öcal Oğuz tarafından makale olarak yayımlanmıştır (1991). Ülkemizdeki pek çok âşık toplantısına katılmış, dereceler kazanmıştır. Hasretî'nin iki kitabı vardır : *Karslı Âşık Hasretî* (1973?), *Işıklı Pınar* (1989). Senaryosunu kendisinin yazdığı *Köse Emmi* adlı filmde baş rolü oynamıştır. Bayram Durbilmez'in hazırladığı, *Âşık Hasretî/Hayatı-Sanatı ve Eserleri* adlı kitap yayımlanmak üzeredir.

(Göleli/Samsunlu) SEBAHATTİN DÜLGER / ÂŞIK ERDEMLİ : 1950'de, Göle'nin Çakıldere (Ortakilise) köyünde doğdu. Kendisi gibi âşık olan Selâhattin Dülger (Âşık İnanî) ile Şükran'ın oğludur. İki erkek kardeşin büyüğüdür. Babasının uzun süre Samsun'da kalması sonucu onun öğrencisi olarak ilkokulu Çarşamba'nın Söğütpınarı (Balahur) köyünde; orta öğrenimini de Lâdik İlköğretmen Okulunda tamamlar (1969). Kendisi de Hakkâri'den sonra Samsun'da öğretmenlik yapmaya başlar. Bu sebeple 'Samsunlu Erdemli' diye de tanınır. 'Erdemli' adını ise babası verir. Öğretmen Vasfiye Hanımla evli olan âşığımız 15 yaşından itibaren saz çalmaya ve şiir söylemeye başlar. Konya'daki "Türkiye Âşıklar Bayramı"na 1973'ten itibaren katılır. Sesinin güzelliğiyle de dikkati çeker. Özellikle şiirleri ve türküleriyle tanınmıştır. İlk şiirini 1972'de yayımlar. Ali Kayıkçı'nın hazırladığı *Samsunlu Halk Şairleri ve Âşıklar* adlı eserde (1991), Erdemli için geniş bir yer ayrılmıştır (93-132).

(Aksaraylı) SURURÎ BAŞER / SURURÎ : 1931'de doğmuştur. Rıza ile Hacer'in oğludur. İlkokul mezunu olup dinî ve tasavvufî konularda kendisini yetiştirmiştir. Kitap okumayı çok sevmektedir, bundan dolayı da Türk klâsikleriyle birlikte Batı klâsiklerinden Victor Hugo'yu, Goethe'yi, Aleksander Duma'yı; Doğu'dan da Konfiçyüs'ü vb. okumuştur. On hasletten dokuzunun kitap olduğunu söylemektedir. 1955'te Sulbiye Hanımla evlenmiş, dördü erkek, ikisi kız olmak üzere altı çocuğu olmuştur. Oğullarından ikisi binbaşı rütbesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinde

görev yapmaktadır. 15 yıl Sümerbank Satış Amirliği yapmış, tayini Kayseri'ye çıkınca istifa etmiştir. 10 yıl da müezzinlik yapmıştır. SSK emeklisidir. Şiirleri 15 yıldır *Aksaray* gazetesinde yayımlanmaktadır. Çeşitli yıllarda Kültür Müdürlüğünden teşekkür belgesi almıştır. 500 civarında olan şiirlerini yayımlamak üzere Kültür Müdürlüğüne vermiştir.

(Ulaşlı) SÜLEYMAN KAYA / ÇOBAN SÜLEYMAN : 1891'de doğmuştur. I. Dünya Savaşı ile Kurtuluş Savaşına katılmıştır. Askerlik dönüşü çobanlıkla uğraştığı için "Çoban Süleyman" diye tanınmıştır. 1949'da vefat etmiştir. Şiir söylemeye asker ocağında başlamıştır. Bazı şiirlerinde "Fahrî" mahlâsını kullanmıştır. Kangallı Vahap Suzanî'nin çırağı olup ondan saz çalmasını, âşıklığın törelerini öğrenmiştir.

(Bayburtlu) SÜLEYMAN RUHÎ : Gökçedere (Pulur) köyündendir. 27 Şubat-5 Mart 1938 tarihleri arasında, Bayburt Halkevinin Tarih-Dil-Edebiyat Kolu tarafından düzenlenen "Saz Şairleri Haftası"na davet edildiği halde, kötü hava şartları sebebiyle toplantıya katılamayan âşıklardandır. Ancak kol başkanı ve ortaokul direktörü M. Kemal Yanbeğ katılamayan âşıkların şiirlerine de yer verdiği çalışmasında âşığımızı da bir şiiriyle değerlendirmiştir. "Cumhuriyet Destanı" adlı bu şiirinin sonunda âşık kendisini tanıtırken, adının Süleyman, mahlasının Ruhî olduğunu da belirtir. Ancak hakkında daha başka bilgi bulunamamıştır.

(Emirdağlı) ŞEMSETTİN KUBAT / ÂŞIK YOKSUL DERVİŞ : 1943'te Karacalar köyünde doğmuştur. Seydi ile Hatice'nin oğludur. İkişer yıl köyünde, Emirdağ'da ve İstanbul'da çeşitli hocalardan dinî dersler alır. Bu arada hafız olur. Okuyup yazmayı askerde iken öğrenir. İstanbul'da çalışırken babasının ölümü üzerine köyüne döner. Evli olup beş çocuğu vardır. İlk şiirlerini 10-11 yaşlarında iken söyleyen âşığımız, askerlik dönüşü saz çalmaya da başlar. Şiirlerinin konusunun genellikle tasavvufa yönelik olması sebebiyle çevresindekiler, "Yoksul Derviş" adını takmışlar; o da bunu kabul etmiştir. Bazı arkadaşları ayrıca "Divanî" de derler. 1981'de Atatürk'ün doğumunun 100. yılı münasebetiyle açılan yarışmada beğenilen şiirleri Türkiye Odalar Birliği tarafından kasede alınıp bütün yurda

dağıtılmıştır. Nurettin Yılmaz, Ali Bilge, Necati Kubat, Şehribanü Kubat ve Talip Kubat gibi çıraklar yetiştirmiştir. Hakkında Ö.F. Yaldızkaya'nın hazırladığı bir kitap vardır : *Emirdağlı Âşık Yoksul Derviş* (1986). Daha sonra birkaç kitabı daha yayımlanmıştır: *Dost Eline Götür Beni* (1989), *Yüzbin Oldu Yârelerim* (1989); *Yunusca* (1996), *Deyişlerin Dilinden* (1997).

(Çıldırlı) ŞEREF TAŞLIOVA / ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA : 1938'de Gülyüzü (Pekreşen) köyünde doğmuştur. Hacı ile Nergis'in oğludur. Babasını yedi yaşındayken kaybeden âşığımız ekonomik sebepler yüzünden, kazandığı öğretmen okulunu terk etmek zorunda kalır. Altısı kız olmak üzere sekiz çocuk babasıdır. Daha çok köyünde ve Kars'ta oturan Taşlıova, son yıllarda Ankara'ya yerleşmiştir. Hâlen Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosunda görevlidir. Bir ara Kars Radyosunda "mahallî sanatçı" olarak çalışmış, on yıl boyunca âşık programları hazırlamıştır. 10 yaşından itibaren öğretmeni Hasan Kartarı'nın yönlendirmesiyle düğünlerde. toplantılarda saz çalmaya başlamıştır. Âşık Şenlik'in oğlu Kasım Usta'nın yanına çırak durup; saz çalmayı öğrenir. Daha sonraları Gülistan Çobanlar, Mehmet Ülker (Hicranî) ve Âşık Müdami'ye çıraklık eden Taşlıova, sonuncusuyla da yurdumuzu gezmiştir. Sadeddin Ulus, Şah İsmail, Nuri Şahinoğlu çıraklarıdır. Âşığımızın plâk ve kasetlerinin sayısı 40'a yakındır. 1963 yılından beri çeşitli âşıklar toplantılarına katılmaktadır; Konya Âşıklar Bayramına ilk katılışı 1968'dedir. Çeşitli dallarda birincilikleri vardır. TRT tarafından 1981'de açılan "Atatürk" konulu yarışmada, "Biri Anadolu, Biri Atatürk" adlı şiiriyle birinciliği kazanmıştır. Müzik-San-Der, 1983'te âşığımızı "Yılın ozanı" seçmiştir. Aynı zamanda araştırıcı da olan Taşlıova, bazı toplantılarda bildiri de sunmuştur. "Kaynak şahıs" olarak anlattıklarının bir bölümü, Atatürk Üniversitesinde görevli öğretim üyelerinin şahsi arşivlerindedir. Hikâyelerini son olarak da "Türk Destanları Projesi" çerçevesi içinde Türk Dil Kurumu için yeniden anlatmıştır. Bir bölümü başta *Karseli* dergisinde olmak üzere yayımlanan derlemeleri de vardır: Çıldır Gölü Efsaneleri, Çobanlık Gelenekleri, Sayılı Günler, Eski Takvim, Kahramanlık Destanları, Gönülde Yaşayan Halk Ozanları. O, ayrıca Esma ile Sümbül ve Gülistan ile Süleyman adlı iki de halk hikâyesi tasnif etmiştir. Şiirlerinin bir bölümü, Kültür Bakanlığı tarafından *Gönül Bahçesi* (1990) adlı kitapta toplanmıştır. "Sanat Elçisi" olarak 1971 yılında başlayan yurt dışı gezilerinin sayısı 25'e ulaşmıştır. Onun şiirlerinden bazıları İndiana Üniversitesince derletilmiştir. Ayrıca türküleri, Berlin Üniversitesi Gelenekse-

Müzik Enstitüsü tarafından derlenip yayımlanır. İngiltere ve Danimarka'daki hikâye anlatma toplantılarına katılmıştır. Çeşitli Avrupa radyo ve televizyon kanallarında şiirleri ve türküleri yayımlanan Taşlıova, aynı zamanda âşık havaları üzerinde de araştırmalar yapmaktadır. MESAM kurucu üyesi olan Taşlıova'nın 125 madalyası, 66 onurluğu (plâket) ve 180 takdir ve teşekkür belgesi vardır. Oğlu Ar. Gör. Mete Taşlıova, hakkında bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Faruk Demir'in ise İTÜ TMDK'da bir lisans tezi vardır.

(Bayburtlu) ŞEVKİ YILMAZ / ÂŞIK ESNANÎ : 1894'te, Taşkesen (Aşağı Hınzeverek) köyünde doğmuştur. Hamzaoğullarından Yusuf Ağa'nın oğludur. Şiir söylemeye çok geç bir yaşta, 42 yaşında (1936) başlamıştır. 1938'de Bayburt'ta düzenlenen Saz Şairleri Haftasına katılmış ve kendisini tanıtmıştır. Daha çok kalem şairi olarak tanınırsa da pek başarılı sayılamayan irticali de vardır. Şiirlerinden bazıları, M. Kemal Yanbeğ tarafından *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinde yayımlanmıştır, (9 (195), Ekim 1965, 3888-3890).

(Kalecikli) TAKİ KOÇAK / GARİP TAKİ : 1956'da Elmapınar köyünde doğmuştur. İşçi olarak çalışmaktadır. Ustası Çoban Hüseyin'dir; mahlâsını o vermiştir. Şiirleri çeşitli dergilerde yayımlanmıştır. Bazı önemli yarışmalarda dereceye girmiştir.

(Sivaslı) UĞUR KAYA / UĞUR - MAZLUMÎ : 1962 doğumludur. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarını bitirmiştir. Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosu şef yardımcısıdır. Çok iyi saz çalmakla birlikte irticali yoktur. Bağlama sanatçısı olan Uğur'un örnek şiirinde ilk iki mısra, rahmetli Nida Tüfekçi tarafından ayak beyti olarak verilmiştir.

(Balıkesirli) ÜMMET GÜLMEZ / GARİP ÜMMET : 1941'de Konakpınar (Burhaniye) bucağının Kılcılar köyünde doğmuştur. Köyünde okul olmadığı için okuyamamıştır. Hakkında bir kitap hazırlayan M. Aktaş'ın, nakliye memuru olarak köyüne gitmesi, onun okuma ve yazmayı öğrenmesini sağlamıştır. Evli ve üç

çocuğu olan âşığımızın hayatı çobanlık ve ırgatlıkla geçmiştir. Ustası ve çırağı yoktur. Şiirlerinde daha çok Atatürk, Türklük, sevgi ve tabiat konularını işlemiştir. Hakkında, Mustafa Yazgan, *Anadolu Çobanı / Garip Ümmet* (1984) adlı bir kitap yayımlanmıştır. Ayrıca, H. İbrahim Kaplan tarafından Selçuk Üniversitesinde bir tez hazırlanmıştır : *Âşık Garip Ümmet* (1990).

(Tortumlu) YAKUP CAN / ÂŞIK ÜMMANÎ CAN : 1915'te Çamlıyamaç (Öşvank) köyünde doğmuştur. Babası Molla Ahmet'tir. Eğitimi hakkındaki bilebildiklerimiz eski ve yeni alfabelerimizi okuyabildiği şeklindedir. Altı çocuğu vardır. Küçük yaşlarında babasının çiftçilik işlerine yardımcı olmuştur. Yaşıtlarıyla birlikte köyün davarını otlatmıştır. Yedi yıl bu işi yapan Yakup'a, yine bir gün davarı ahırdan çıkardıktan sonra bir rehavet çöker ve daldığı uykuda bade içerek âşık olur. Kardeşi Şevki'yi kendisine "sofi" seçerek bölgeyi dolaşmaya başlar. Askere sazıyla birlikte gitmiş (1940-1942), orada (Sarıkamış), Artvinli ünlü âşık İznî'nin torunu, âşık Huzurî'nin oğlu İzharî ile atışma imkânı bulmuştur. Sivil hayatında işçilik, değirmencilik, çiftçilik yapmıştır. Konya'daki Türkiye Âşıklar Bayram'ına ilk defa 1969'da katılmıştır. Yaşı sebebiyle daha çok Doğu Anadolu'daki toplantılarda görülmüştür. 30 Ocak 1983'te vefat etmiş, köyüne defnedilmiştir. Şiirlerinin bir bölümü küçük bir kitapta toplamıştır : Halk Şairimiz Âşık Ümmanî Can (1967). Hakkında, daha çok makaleler şeklinde yayın yapılmıştır (M. Gökalp, M. Bali, S. Sakaoğlu, vd.).

(Erzurumlu) YAŞAR YILMAZ / ÂŞIK YAŞAR REYHANÎ : 1932'de Hasankale'nin Alvar köyünde doğmuştur. Recep ile Yıldız'ın oğludur. İlkokul mezunu olan âşığımızın dördü kız, üçü erkek olmak üzere yedi çocuğu vardır. 1947'de, Horasan'ın Aşağı Tahirhoca köyündeki Görüşkan Mezarlığında öküzleri otlatırken daldığı uykuda bade içer. Anne ve babasının da şiire ve türküye karşı ilgili olmaları genç Yaşar'ı yüreklendirir ve döneminin ünlü adlarıyla tanışır: 1950'de Huzurî, 1951'de Bayburtlu Hicranî, 1953'te Cemal Hoca, 1954'te Bardızlı Nihanî. Doğu Halk Ozanları Derneğinin kurucusu ve ilk başkanıdır. Bir ara Erzurum'da belediye otobüslerinde görev yapmışsa da geçimini âşıklıkla sağlamaktadır. 1986'da yerleştiği Bursa'da yaşamaktadır. Hicranî ve Dursun Cevlanî'nin çıraklığını yapan Reyhanî'nin de birkaç çırağı vardır : Ağrılı Sefer Firganî, Horasanlı

Nuri Meramî, Sarıkamışlı Nafiz Yıldız. Çok iyi saz çalabilen, çok iyi irticali olan Reyhanî aynı zamanda iyi bir hikâye anlatıcısı idi; ancak televizyonun çıkmasından sonra çok sevdiği Kirmanşah'ı, Emrah ile Selvihan'ı, çocukluğunda dinleyerek büyüdüğü Kerem ile Aslı'yı anlatmaz oldu. İlk mahlâsları Mahirî ve Dertli iken bugünkü mahlâsı olan Reyhanî'yi Bayburtlu ustası vermiştir. Yurt içi ve dışında katıldığı toplantılarda pek çok kereler birincilikler kazanmıştır. Konya'daki Türkiye Âşıklar Bayramına, ikinci yılından itibaren, 1967'den beri katılmaktadır. *Alvarlı Reyhanî* (1962), *Böyle Bağlar* (1966) adlı kitaplarının yanında Kültür Bakanlığınca yayımlanan bir kitabı daha vardır : *Kervan* (1988). Bu eseri Bakanlıkça açılan, "Halk Şairleri Arası Eser Yarışması"nda ikinciliğe lâyık bulunmuştur. Reyhanî'nin dönemlerine göre pek çok plâk ve kaset çalışması vardır. Bir zamanlar Erzurum cadde ve sokakları, onun kasetlerinden yükselen sesiyle çınlamaktaydı. Reyhanî, hakkında en çok bitirme tezi hazırlanan âşığımızdır : Hasbi Alkılıç, *Tanıdığım Kadarıyla Âşık Yaşar Reyhanî / Hayatı-Edebî Kişiliği* (1986, Ege Ü.), Osman Gündüz, *Âşık Reyhanî'nin Hayatı, Hikâyeciliği ve Şiirleri* (1977, Atatürk Ü.); Zeki Kumcu, *Âşık Yaşar Reyhanî'nin Hayatı ve Şiirleri* (1978, Atatürk Ü.). Yasemin Sarıkaya, *Âşık Yaşar Reyhanî / Hayatı-Edebî Kişiliği,* (1986, Ege Ü.), Betül Demirelma, *Âşık Yaşar Reyhanî'nin Şiirlerindeki Tabiat motifleri* (1998, Selçuk Ü., Yüksek Lisans Semineri) Hakkında bir de kitap hazırlanmıştır: Yrd. Doç. Dr. Dilâver Düzgün, *Âşık Yaşar Reyhanî / Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler* (Erzurum 1997).

YAZICI : Hakkında hiç bir bilgimiz yoktur. Bir şairimizin takma adı olduğu bilinmektedir. Maniler, Afyon'da yayımlanan *Taşpınar* dergisinin 29 Ekim 1933 tarihli 12. sayısından alınmıştır.

(Sivaslı) YILMAZ ALTAY / ÂŞIK GÜLŞADÎ : 1950'de, şimdi Sivas'ın bir mahallesi olan Çayboyu köyünde doğmuştur. Saz çalıp irticalen şiir söylemektedir. Gülşadî'nin ustası yoktur; ancak o, oğulları Servet, Bülent ve Yavuz (Erkanî) ile Mahir Güler (Kulfanî)'in ustasıdır. Âşık Gülşadî, Sivas TV'de "Âşıklar Gecesi" adlı bir program yapmaktadır.

(Hekimhanlı) YILMAZ ÖZER / ÂŞIK MUTSUZ : 1945'te Güzelyurt (Aşağı Güzüngut) beldesinde doğmuştur. Öğretmen okulu mezunudur. Önceleri kendi adıyla şiir söylerken sonradan mahlâsını almıştır. 1988'de, Ankara Halk Ozanları Derneğinin açtığı, "Özgürlük ve Demokrasi" konulu yarışmada birinciliği kazanmıştır. Şiirleri; gazete, dergi ve antolojilerde yayımlanmıştır.

(Posoflu/Afyonlu) YUSUF KÖKTEN / ÂŞIK ZÜLÂLÎ : 1873'te Âşık Zülâlî (Soskap) köyünde doğmuştur. Şekeroğullarından Abdullah'ın oğludur. Köyündeki okulu bitirdikten sonra, bir ara İstanbul'daki Ziraat Mektebine devam etmiştir. Daha sonra Şeki (Azerbaycan)'deki okulu bitirerek "Usul-i Cedide Muallimi" olur. 1906'da evlendiği Pamuk Hanım vefat edince Bedir Hanımla evlenir. İki eşinden, bir kısmı küçükken ölen yedi çocuğu olur. Daha sonra göç ettiği Afyon ilimizi sever ve "Afyonlu Zülâlî" mahlasını kullanır. Bir ara Posof'a dönerse de fazla kalamaz, tekrar Afyon'a gelir. 18 Aralık 1959'da vefat eder, mezarı Çifteler (Eskişehir)'dedir. Yetişme çağında Uluçamlı (Varhana) Âşık Abbas'ın çırağıdır. Onunla birlikte gezip sanatını öğrenir. Mahlâsını, bir rivayete göre Feryadî, başka bir rivayete göre üç pir vermiştir. Badeli âşık olarak bilinir. Sümmanî ve Şenlik gibi dönemin güçlü âşıklarıyla tanışmıştır. Aruzlu şiirleri de olan âşığımızın özellikle divanîleri ünlüdür. Saz da çalar ve en zor dallarda başarılı örnekler verir. Hakkında üç kitap yayımlanmış ve bir bitirme tezi hazırlanmıştır. Erdoğan Kökten, *Zülâlî'den Parçalar* (Akşehir 1953), İ. Ünver Nasrattınoğlu, *Posoflu Âşık Zülâlî* (1978), Yunus Zeyrek, *Âşıklar Serdarı Posoflu Âşık Zülâlî* (1988); Kemal Bayrak, *Âşık Zülâlî / Hayatı-Şiirleri* Atatürk Ü. 1973).

(Yıldızelili) ZEYNEL SARI / ÂŞIK ZEYNELÎ : 01 Ocak 1961'de İncetaş (Pustat) köyünde doğmuştur. Süleyman ve Keziban'ın beş çocuğundan ikincisidir. İlkokulu köyünde, ortaokulu ve liseyi Sivas'ta bitirir. 1973'te göçtükleri Sivas'ta bir ara sanayi sitesinde çalışır. 1983'te memuriyet hayatına başlayan Zeynelî, bu arada 1986'da Açık Öğretim Fakültesini de bitirir. Hâlen Cumhuriyet Üniversitesinde memuriyet hayatına devam etmektedir. Şiire, gezici âşıkları dinlemek ve onlarla ilgili kitapları dinlemek suretiyle başlamıştır. İlk şiirini 1974'te yazmıştır. İrticali vardır. Saz çalmayı öğrencilik yıllarında kendi kendine öğrenmişse de çalmamaktadır. Ustası yoktur. Adını mahlâs olarak kullanmasını Âşık İsmetî ile araştırmacı Kadir Pürlü tavsiye etmişlerdir. Önemli yarışmalara katılmış değildir. Hakkında bir kitap yayımlanmıştır : Alpaslan Ayral, *Âşık Zeynelî* (1995).

(Narmanlı) ZİKRİ ALİYAR / ALİYAR : 1958 yılında doğmuştur. Şiir yazmaya ilkokul beşinci sınıfta başlamıştır. Erzurum'da halk ozanları kahvesinde, özellikle de Âşık Reyhanî'nin kahvesinde yetişmiştir. 1978 yılında âşık olarak çalıp söylemeye başlamıştır. 1986, 1987 ve 1988 yıllarında Selçuk Üniversitesinin düzenlediği "Âşıklar Şöleni"ne katılmış ve çeşitli dallarda dereceler almıştır. Yine Konya'da yapılan "Âşıklar Bayramı"na katılmış, burada da çeşitli dereceler almıştır. Halen Konya'da ikâmet etmektedir.

(Şarkışlalı) ZÜLFİKAR AÇIKALIN / ÂŞIK ZÜLFİKAR AÇIKALIN : Ortaköy'de doğmuştur. Adana'da yaşayan Sivaslı Âşık Haydar onu yanına almış, 1974-1975 yıllarında birlikte âşıklık mesleğini icra etmişlerdir. Ayrıca, Adana'da Pir Sultan Abdal oyununu oynamışlardır. 1980'li yılların ortalarında vefat etmiştir.

(Tekirdağlı) ZÜLFİKAR AKGÜN / DİVANÎ : 1928'de Şarköy'ün Tepeköy'ünde doğmuştur. Ataları, 1912 Balkan Savaşı sonrası Vardar Ovasından Tepeköy'e gelip yerleşmiştir. Ortaokul mezunudur. 17 yaşında köylerine gelen Bursalı bir kıza âşık olursa da muradına eremez. Evli ve altı çocuk babasıdır. Geçimini çeşitli işler yaparak sağlamaktadır. Bir ara, yerli bir filmde de rol almıştır. 1950'de İstanbul'a yerleşir. Yurdumuzdaki pek çok yarışmaya davet edilir. Konya'daki Türkiye Âşıklar Bayramına ilk defa 1969'da katılır. Yurt dışındaki toplantılara da katılmıştır. Önceleri sevgi ve kahramanlık şiirleri söylerken son zamanlarda dinî ve tasavvufî ağırlıklı şiirlere yönelmiştir. Basılı yedi kitabı vardır : *Ademin Sırrı* (1960), *Sırrı Hakikat* (1962), *Âşık Zülfükar Divanî'den Şiir ve Deyişler* (1969), *Sev Dedi Bana* (1971), *Sen Seni Tanı* (1971), *Evrenimde Bir Nokta* (1973), *Barış Çağrısı* (1980) ve *Kardaş Barış Çağrısı.* Âşık Divanî'nin plâk ve kaset çalışmaları da vardır.

DİZİNLER

A) Âşıkların Doğum Yerlerine Göre

Bu dizinde yer alan sayfa numaralarının noktalı virgülden önce olanları metinlerde geçen sayfa numaralarını, sonra olanları da kısa hayat hikayeleri kısmındaki sayfa numaralarını göstermektedir.

Adana :
Ceyhan : Mehmet Sinigünü / Kara Mehmet 151; 265.
Feke : Hacı Karakılçık / (Garip) Hacım 70; 255.

Afyon : Hakverdi 81; 257.
: Yusuf Kökten / Âşık Zülâlî 232, 234; 278.
(Bkz. Posof)
Emirdağ : Şemsettin Kubat / Âşık Yoksul Derviş 201, 202, 204, 205, 206; 274.

Aksaray : Abdullah Kumcu / Abdullah 6; 245.
Haydar Aslan / Âşık Haydar Aslan 106, 108; 259.
Sururi Başer / Sururî 195; 273.
Ortaköy : Osman Apaçık 181; 271.

Amasya :
Gümüşhacıköy : Hüseyin Çemrek / Âşık Çoban Hüseyin 114; 260.

Ankara :
Kalecik : Taki Koçak / Garip Taki 213; 275.

Antalya : Hasan Akın / Akın 98, 100; 258.
Manavgat : Hasan Şimşek / Dertli Şimşek 103; 259.

Ardahan :
Çıldır : Şeref Taşlıova / Âşık Şeref Taşlıova 208; 274.
Göle : Sebahattin Dülger / Âşık Erdemli 192, 194; 273.
(Bkz. Samsun)
Posof : Hafız Öner / Hafız İkram 80; 257.
Kurşun Saraç / Âşık Ummanî 137; 264.
Yusuf Kökten / Âşık Zülâlî 232, 234; 278
(Bkz. Afyon)

Artvin :
Ardanuç : Âdem Şentürk / Âşık Efkârî 10, 14; 246.
Şavşat : İbrahim Kara / Âşık Kara 123; 262.
İmsak Kılıç / Gümanî 131; 262.
Yusufeli : Ali Coşkun / Huzurî 20; 247.

Balıkesir : Ümmet Gülmez / Garip Ümmet 219; 276.

Bayburt : Hacı Taştan / Âşık Hicranî 76, 78; 256
Hilmi Ekşi / Âşık Külhanî 112; 260
Hüseyin Tatar / Burhanî 116; 260
Süleyman Ruhî 199; 273.
Şevki Yılmaz / Âşık Esnanî 211; 275.

Çorum : Arap Demir / Âşık Arabî, Arabali 34; 250.

Elazığ :
Keban : İsmail Dehmenoğlu / Âşık Nimrî Dede 133, 134; 263.

Erzurum : Ali Çırçır / Ali Rahmanî 25; 249
Behçet Mahir 38; 251.
Mevlüt Şafak / Âşık İhsanî 160; 267.
Yaşar Yılmaz / Âşık Yaşar Reyhanî 222, 224; 275.
Narman : Hüseyin Yazıcı / Âşık Sümmanoğlu 117; 261.
Zikri Aliyar / Aliyar 237, 238; 278
Tortum : Mustafa Temel / Âşık Ruhanî 173; 270.
Yakup Can / Âşık Ümmanî Can 221; 275.

Eskişehir :
Mihalıççık : Durşen Mert / Âşık Nurşah 46; 252.

Gümüşhane :
Kelkit : Nuri Uçar / Geda İlhamî 180; 271.

Karaman : Hikmet Elitaş / Âşık Hikmetî 110; 260.

Kars : Murat Çobanoğlu / Âşık Murat Çobanoğlu 165; 268
Sadi Değer / Âşık Hasretî 187, 189, 190; 272.

Arpaçay : Ali Dadaşoğlu / Âşık Dadaşoğlu 26; 249.
Ali Rıza Ezgi / Âşık Ali Rıza Ezgi 31; 250.
Hamit Demir / Âşık İlhamî 95; 257.
Maksut Koca / Feryadî 142; 264.
Selim : Bayram Köroğlu / Âşık Bayram 37; 251.

Kastamonu : Hasan / Kör Hasan 97; 258.

Kayseri :
Bünyan : Habip Karaaslan 69; 255
Develi : Ali Çatak / Âşık Çatak 22, 24; 248.
Sarız : Ali Şahin / Âşık Derdi Derya 32, 33; 250.
Tomarza : Mustafa Önder / Âşık Gözübenli 172; 269.
Yeşilhisar : Mustafa Danacıoğlu / Kul Mustafa 129, 170; 269.

Kırşehir : Esat Hüseyin Canıtez / Âşık Boyacı 60, 62; 253.

Konya : Emine Hanım / Şem'i'nin Gülü 58; 253.
Mehmet Yakıcı / Âşık Mehmet 153, 155, 158; 265.

Malatya :
Arguvan : Muharrem Yazıcıoğlu / Yazıcıoğlu 162; 268.
Darende : Ali Gürbüz / Âşık Ali Gürbüz 28, 249.
İbrahim Güleç / Âşık Beyanî 118, 120, 122; 261.
Hekimhan : Yılmaz Özer / Âşık Mutsuz 229; 277

Osmaniye :
Kadirli : Abdülvahap Kocaman / Kocaman, Abdülvahap 8; 245.
Fatma Taşkaya / Âşık Fatma 63; 254.
Halil Karabulut / Âşık Halil Karabulut 82, 84, 87, 89, 90; 257.
Osman Taşkaya / Feymanî 184, 185; 271.

Samsun : Kemal Bülbül / Âşık Kemalî Bülbül 135; 263
Sebahattin Dülger / Âşık Erdemli 192, 194; 273.
(Bkz. Ardahan / Göle)

Sivas : Ali / Âşık Yarım Ali 18; 247.
Gazi Kurt / Âşık Kul Gazi 65; 254.
Mehmet Anulur / Kul Mehmet 146; 265.

Mehmet Köse / Âşık Kaptanî 150; 265.
Uğur Kaya / Uğur, Mazlumî 216; 275.
Yılmaz Altay / Âşık Gülşadî 227; 277.
Gürün : Mehmet Kargı / Âşık Gülhanî 148; 265.
Gemerek : Hasan Yıldırım / Âşık Mihmanî 105; 259.
İdris Eroğlu / Meydanî 125, 127, 129; 262.
Hafik : Nizamettin Kayhan / Kayhanî 177, 179; 271.
İmranlı : Mahmut Sağlam / Sağlamî 138, 140; 264.
Şarkışla : Ahmet Günbulut / Âşık Sefil Selimî 15; 246.
Ayşe Berk 36; 251.
Musa Merdanoğlu / Âşık Musa Merdanoğlu 167, 168; 269.
Zülfİkar Açıkalın / Âşık Zülfİkar Açıkalın 239; 279.
Ulaş : Süleyman Kaya / Çoban Süleyman 197; 273.
Yıldızeli : Zeynel Sarı / Âşık Zeynelî 235; 278.

Tekirdağ : Zülfikar Akgün / Divanî 240, 241; 279.

Tokat : Hacı Resul Eser / Âşık Püryanî 74; 256
Artova : Mehmet / Âşık Zefil Necmi 144; 264.
Zile : Emin Düştü / Âşık Eminî 48, 49, 51, 54, 56; 252.

Yozgat : Coşkun Gönüllü / Gönüllü Coşkun 41; 252.
Durak Olgun / Âşık Olgun 44; 252.
Çayıralan : Mustafa Kartal / Âşık Yetimî 171; 269.
Sorgun : Abdullah Erol / Âşık Erozan 3; 245.
Birsen Koca / Kazancıklıoğlu 40; 251.
Günaydın Kazancıklıoğlu 67; 255.
Hacı Ömer Ersoy / Âşık Hacı Ömer Ersoy (Mazi'anı) 72; 256.
Hasan Hüseyin Çalışkan / Ozan Çalışkan 102; 259.
Niyazi Ersoy / Âşık Niyazi, Âşık Köhnelioğlu 175; 270

Not : Üç manisine yer verilen Yazıcı'nın kim olduğu bilinemediği için yukarıya alınamamıştır. (s. 226;275).

B) Âşıkların Doğum Tarihlerine Göre

Bu dizinde âşıklar doğum yıllarına göre sıralanmışlardır. Aynı yıl içinde birden fazla âşık dünyaya gelmişse, bunlar da kendi aralarında öz adları esas alınarak dizilmiştir.

1824 (Konyalı) Emine Hanım / Şem'î'nin Gülü
1873 (Posoflu / Afyonlu) Yusuf Kökten / Âşık Zülalî
1874 (Şarkışlalı) Ayşe Berk
1879 (Konyalı) Mehmet Yakıcı / Âşık Mehmet
1886 (Artovalı) Mehmet / Âşık Zefil Necmi
1887 (Yusufelili) Ali Coşkun / Huzurî
1888 (Bayburtlu) Hüseyin Tatar / Burhanî
1891 (Bayburtlu) Hilmi Ekşi / Âşık Külhanî
1894 (Bayburtlu) Şevki Yılmaz / Âşık Esnanî
1900 (Ardanuçlu) Âdem Şentürk / Âşık Efkârî
1904 (Ortaköylü) Osman Apaçık
1906 (Kelkitli) Nuri Uçar / Geda İlhamî
1908 (Bayburtlu) Hacı Taştan / Âşık Hicranî
1909 (Kebanlı) İsmail Dehmenoğlu / Âşık Nimrî Dede
1913 (Dadaylı) Hasan / Kör Hasan
1914 (Kırşehirli) Esat Hüseyin Canıtez / Âşık Boyacı
(Gemerekli) Hasan Yıldırım / Âşık Mihmanî
1915 (Posoflu) Hafız Öner / Hafız İkram
(Tortumlu) Yakup Can / Âşık Ümmanî Can
1918 (Selimli) Bayram Köroğlu / Âşık Bayram
1919 (Erzurumlu) Behçet Mahir
1921 (Bünyanlı) Habip Karaaslan
1924 (Develili) Ali Çatak / Âşık Çatak
(Darendeli) Ali Gürbüz / Âşık Ali Gürbüz
(Sorgunlu) Niyazi Ersoy / Âşık Niyazi, Âşık Köhnelioğlu
1926 (Kadirlili) Halil Karabulut / Âşık Halil Karabulut
(Aksaraylı) Haydar Aslan / Âşık Haydar Aslan
1927 (Şavşatlı) İbrahim Kara / Âşık Kara

1928 (Samsunlu) Kemal Bülbül / Âşık Kemalî Bülbül
(Antalyalı) Hasan Akın / Akın
(Erzurumlu) Mevlüt Şafak / Aşık İhsanî
(Tekirdağlı) Zülfikar Akgün / Divanî
1929 (Sarızlı) Ali Şahin / Âşık Derdi Derya
(Sorgunlu) Hacı Ömer Ersoy / Âşık Hacı Ömer Ersoy (Mazi'anı)
(Karslı) Sadi Değer / Âşık Hasretî
1931 (Sivaslı) Ali / Âşık Yarım Ali
(Tokatlı) Hacı Resul Eser / Âşık Püryanî
(Tortumlu) Mustafa Temel / Âşık Ruhanî
(Aksaraylı) Sururi Başer / Sururî
1932 (Arpaçaylı) Hamit Demir / Âşık İlhamî
(Erzurumlu) Yaşar Yılmaz / Âşık Yaşar Reyhanî
1933 (Şarkışlalı) Ahmet Günbulut / Âşık Sefil Selimî
(Sorgunlu) Günaydın Kazancıklıoğlu
(Posoflu) Kurşun Saraç / Âşık Ummanî
1934 (Kadirlili) Abdülvahap Kocaman / Kocaman, Abdülvahap
(Arpaçaylı) Ali Dadaşoğlu / Âşık Dadaşoğlu
(Sivaslı) Gazi Kurt / Âşık Kul Gazi
(Manavgatlı) Hasan Şimşek / Dertli Şimşek
1935 (Aksaraylı) Abdullah Kumcu / Abdullah
1937 (Narmanlı) Hüseyin Yazıcı / Âşık Sümmanoğlu
(Ceyhanlı) Mehmet Sinigünü / Kara Mehmet
1938 (Çıldırlı) Şeref Taşlıova / Âşık Şeref Taşlıova
1939 (Şarkışlalı) Musa Merdanoğlu / Âşık Musa Merdanoğlu
1940 (Gürünlü) Mehmet Kargı / Âşık Gülhanî
(Karslı) Murat Çobanoğlu / Âşık Murat Çobanoğlu
(Tomarzalı) Mustafa Önder / Âşık Gözübenli
1941 (Sorgunlu) Birsen Koca / Kazancıklıoğlu
(Balıkesirli) Ümmet Gülmez / Garip Ümmet
1942 (Erzurumlu) Ali Çırçır / Ali Rahmanî
(Gemerekli) İdris Eroğlu / Meydanî
(Kadirlili) Osman Taşkaya / Âşık Feymanî

1943 (Yozgatlı) Durak Olgun / Âşık Olgun
(Zileli) Emin Düştü / Âşık Eminî
(Emidağlı) Şemsettin Kubat / Âşık Yoksul Derviş
1945 (Hekimhanlı) Yılmaz Özer / Âşık Mutsuz
1946 (İmranlılı) Mahmut Sağlam / Sağlamî
(Arguvanlı) Muharrem Yazıcıoğlu / Yazıcıoğlu
1948 (Fekeli) Hacı Karakılçık / (Garip) Hacım
1949 (Arpaçaylı) Ali Rıza Ezgi / Âşık Ali Rıza Ezgi
(Sivaslı) Mehmet Anulur / Kul Mehmet
1950 (Göleli / Samsunlu) Sebahattin Dülger / Âşık Erdemli
(Sivaslı) Yılmaz Altay / Âşık Gülşadî
1951 (Gümüşhacıköylü) Hüseyin Çemrek / Âşık Çoban Hüseyin
1952 (Sorgunlu) Hasan Hüseyin Çalışkan / Ozan Çalışkan
(Sivaslı) Mehmet Köse / Âşık Kaptanî
1953 (Kadirlili) Fatma Taşkaya / Âşık Fatma
1955 (Yozgatlı) Coşkun Gönüllü / Gönüllü Coşkun
1956 (Şavşatlı) İmsak Kılıç / Gümanî
(Çayıralanlı) Mustafa Kartal / Âşık Yetimî
(Kalecikli) Taki Koçak / Garip Taki
1957 (Hafikli) Nizamettin Kayhan / Kayhanî
1958 (Narmanlı) Zikri Aliyar / Aliyar
1959 (Sorgunlu) Abdullah Erol / Âşık Erozan
1961 (Arpaçaylı) Maksut Koca / Feryadî
(Yıldızelili) Zeynel Sarı / Âşık Zeynelî
1962 (Sivaslı) Uğur Kaya / Uğur, Mazlumî
1965 (Yeşilhisarlı) Mustafa Danacıoğlu / Kul Mustafa
1966 (Karamanlı) Hikmet Elitaş / Âşık Hikmetî

Aşağıdaki âşıkların doğum tarihleri belirlenememiştir.

(Şarkışlalı) Zülfikar Açıkalın / Âşık Zülfikar Açıkalın
Yazıcı (Ayrıca kim olduğu da belirlenememiştir.)
(Bayburtlu) Süleyman Ruhî
(Çorumlu) Arap Demir
(Afyonlu) Hakverdi

C) Âşıkların Mahlâslarına Göre

Abdullah / Abdullah Kumcu
Abdülvahap, Kocaman / Abdülvahap Kocaman
Akın / Hasan Akın
Ali Rahmanî / Ali Çırçır
Aliyar / Zikri Aliyar
Âşık Ali Gürbüz / Ali Gürbüz
Âşık Ali Rıza Ezgi / Ali Rıza Ezgi
Âşık Arabî, Arabali / Arap Demir
Âşık Bayram / Bayram Köroğlu
Âşık Beyanî / İbrahim Güleç,
Âşık Boyacı / Esat Hüseyin Canıtez
Âşık Çatak / Ali Çatak
Âşık Çoban Hüseyin / Hüseyin Çemrek
Âşık Dadaşoğlu / Ali Dadaşoğlu
Âşık Derdi Derya / Ali Şahin
Âşık Efkârî / Âdem Şentürk
Âşık Eminî / Emin Düştü
Âşık Erdemli / Sebahattin Dülger
Âşık Erozan / Abdullah Erol
Âşık Esnanî / Şevki Yılmaz
Âşık Fatma / Fatma Taşkaya
Âşık Feymanî / Osman Taşkaya
Âşık Gözübenli / Mustafa Önder
Âşık Gülhanî / Mehmet Kargı
Âşık Gülşadî / Yılmaz Altay
Âşık Hacı Ömer Ersoy (Mazi'anı) / Hacı Ömer Ersoy
Âşık Halil Karabulut / Halil Karabulut
Âşık Hasretî / Sadi Değer
Âşık Haydar Aslan / Haydar Aslan
Âşık Hicranî / Hacı Taştan
Âşık Hikmetî / Hikmet Elitaş
Âşık İlhamî / Hamit Demir
Âşık İhsanî / Mevlüt Şafak
Âşık Kaptanî / Mehmet Köse
Âşık Kara / İbrahim Kara
Âşık Kemalî Bülbül / Kemal Bülbül
Âşık Köhnelioğlu, Âşık Niyazi / Niyazi Ersoy
Âşık Kul Gazi / Gazi Kurt

Âşık Külhanî / Hilmi Ekşi
Âşık Mehmet / Mehmet Yakıcı
Âşık Mihmanî / Hasan Yıldırım
Âşık Murat Çobanoğlu / Murat Çobanoğlu
Âşık Musa Merdanoğlu / Musa Merdanoğlu
Âşık Mutsuz / Yılmaz Özer
Âşık Nimrî Dede / İsmail Dehmenoğlu
Âşık Niyazi, Âşık Köhnelioğlu / Niyazi Ersoy
Âşık Nurşah / Durşen Mert
Âşık Olgun / Durak Olgun
Âşık Püryanî / Hacı Resul Eser
Âşık Ruhanî / Mustafa Temel
Âşık Sefil Selimî / Ahmet Günbulut
Âşık Sümmanoğlu / Hüseyin Yazıcı
Âşık Şeref Taşlıova / Şeref Taşlıova
Âşık Ummanî / Kurşun Saraç
Âşık Ümmanî Can / Yakup Can
Âşık Yarım Ali / Ali
Âşık Yaşar Reyhanî / Yaşar Yılmaz
Âşık Yetimî / Mustafa Kartal
Âşık Yoksul Derviş / Şemsettin Kubat
Âşık Zefil Necmî / Mehmet
Âşık Zeynelî / Zeynel Sarı
Âşık Zülâlî / Yusuf Kökten
Âşık Zülfikar Açıkalın / Zülfikar Açıkalın
Ayşe Berk

Behçet Mahir
Burhanî / Hüseyin Tatar

Çoban Süleyman / Süleyman Kaya

Dertli Şimşek / Hasan Şimşek
Divanî / Zülfikar Akgün

Feryadî / Maksut Koca

(Garip) Hacım / Hacı Karakılçık
Garip Taki / Taki Koçak
Garip Ümmet / Ümmet Gülmez
Geda İlhamî / Nuri Uçar

Gönüllü Coşkun / Coşkun Gönüllü
Gümanî / İmsak Kılıç
Günaydın Kazancıklıoğlu

Habip Karaaslan
Hafız İkram / Hafız Öner
Hakverdi
Huzurî / Ali Coşkun

Kara Mehmet / Mehmet Sinigünü
Kayhanî / Nizamettin Kayhan
Kazancıklıoğlu / Birsen Koca
Kocaman, Abdülvahap / Abdülvahap Kocaman
Kör Hasan / Hasan
Kul Mehmet / Mehmet Anulur
Kul Mustafa / Mustafa Danacıoğlu

Mazi'anı / Hacı Ömer Ersoy
Mazlumi, Uğur / Uğur Kaya
Meydanî / İdris Eroğlu

Osman Apaçık
Ozan Çalışkan / Hasan Hüseyin Çalışkan

Sağlamî / Mahmut Sağlam
Sururî / Sururî Başer
Süleyman Ruhî

Şem'î'nin Gülü / Emine Hanım

Uğur, Mazlumî / Uğur Kaya

Yazıcı
Yazıcıoğlu / Muharrem Yazıcıoğlu

Ç) Âşıkların Soyadlarına Göre

Bazı âşıklarımız Soyadı Kanunu'ndan önce öldükleri için soyadı alamamış, asıl adlarına göre alfabetik olarak sıralanmışlardır.

AÇIKALIN, (Şarkışlalı) Zülfikar / Âşık Zülfikar Açıkalın
AKGÜN, (Tekirdağlı) Zülfikar / Divanî
AKIN, (Antalyalı) Hasan / Akın
ALİ, (Sivaslı) / Âşık Yarın Ali
ALİYAR, (Narmanlı) Zikri / Aliyar
ALTAY, (Sivaslı) Yılmaz / Âşık Gülşadî
ANULUR, (Sivaslı) Mehmet / Kul Mehmet
APAÇIK, (Ortaköylü) Osman
ASLAN, (Aksaraylı) Haydar / Âşık Haydar Aslan

BAŞER, (Aksaraylı) Sururî / Sururî
BERK, (Şarkışlalı) Ayşe
BÜLBÜL, (Samsunlu) Kemal / Âşık Kemal Bülbül

CAN, (Tortumlu) Yakup / Âşık Ümmanî Can
CANITEZ, (Kırşehirli) Esat Hüseyin / Âşık Boyacı
COŞKUN, (Yusufelili) Ali / Huzurî

ÇALIŞKAN, (Sorgunlu) Hasan Hüseyin / Ozan Çalışkan
ÇATAK, (Develili) Ali / Âşık Çatak
ÇEMREK, (Gümüşhacıköylü) Hüseyin / Âşık Çoban Hüseyin
ÇIRÇIR, (Erzurumlu) Ali / Ali Rahmanî
ÇOBANOĞLU, (Karslı) Murat / Âşık Murat Çobanoğlu

DADAŞOĞLU, (Arpaçaylı) Ali / Âşık Dadaşoğlu
DANACIOĞLU, (Yeşilhisarlı) Mustafa / Kul Mustafa
DEĞER, (Karslı) Sadi / Âşık Hasretî
DEHMENOĞLU, (Kebanlı) İsmail / Âşık Nimrî Dede
DEMİR, (Çorumlu) Arap / Âşık Arabî, Arabali
DEMİR, (Arpaçaylı) Hamit / Âşık İlhamî
DÜLGER, (Göleli / Samsunlu) Sebahattin / Âşık Erdemli
DÜŞTÜ, (Zileli) Emin / Âşık Eminî

EKŞİ, (Bayburtlu) Hilmi / Âşık Külhanî
ELİTAŞ, (Karamanlı) Hikmet / Âşık Hikmetî
EMİNE HANIM, (Konyalı) / Şem'i'nin Gülü
EROĞLU, (Gemerekli) İdris / Meydanî
EROL, (Sorgunlu) Abdullah / Âşık Erozan
ERSOY, (Sorgunlu) Hacı Ömer / Âşık Hacı Ömer Ersoy (Mazi'anı)
ERSOY, (Sorgunlu) Niyazi / Âşık Niyazi, Âşık Köhnelioğlu
ESER, (Tokatlı) Hacı Resul / Âşık Püryanî
EZGİ, (Arapçaylı) Ali Rıza / Âşık Ali Rıza Ezgi

GÖNÜLLÜ, (Yozgatlı) Coşkun / Gönüllü Coşkun
GÜLEÇ, (Darendeli) İbrahim / Âşık Beyanî
GÜLMEZ, (Balıkesirli) Ümmet / Garip Ümmet
GÜNBULUT, (Şarkışlalı) Ahmet / Âşık Sefil Selimî
GÜRBÜZ, (Darendeli) Ali / Âşık Ali Gürbüz

HAKVERDİ,
HASAN (Dadaylı) / Kör Hasan

KARA, (Şavşatlı) İbrahim/ Âşık Kara
KARAASLAN, (Bünyanlı) Habip
KARABULUT, (Kadirlili) Halil / Âşık Halil Karabulut
KARAKILÇIK, (Fekeli) Hacı / (Garip) Hacım
KARGI, (Gürünlü) Mehmet / Âşık Gülhanî
KARTAL, (Çayıralanlı) Mustafa / Âşık Yetimî
KAYA, (Ulaşlı) Süleyman / Çoban Süleyman
KAYA, (Sivaslı) Uğur / Uğur, Mazlumî
KAYHAN, (Hafikli) Nizamettin / Kayhanî
KAZANCIKLIOĞLU, (Sorgunlu) Günaydın
KILIÇ, (Şavşatlı) İmsak / Gümanî
KOCA, (Sorgunlu) Birsen / Kazancıklıoğlu
KOCA, (Arpaçaylı) Maksut / Feryadî
KOCAMAN, (Kadirlili) Abdülvahap / Kocaman, Abdülvahap
KOÇAK, (Kalecikli) Taki / Garip Taki
KÖKTEN, (Posoflu / Afyonlu) Yusuf / Âşık Zülâlî
KÖROĞLU, (Selimli) Bayram / Âşık Bayram
KÖSE, (Sivaslı) Mehmet / Âşık Kaptanî
KUBAT, (Emirdağlı) Şemsettin / Âşık Yoksul Derviş
KUMCU, (Aksaraylı) Abdullah / Abdullah
KURT, (Sivaslı) Gazi / Âşık Kul Gazi

MAHİR, (Erzurumlu) Behçet
MEHMET (Artovalı) / Âşık Zefil Necmi
MERDANOĞLU, (Şarkışlalı) Musa / Âşık Musa Merdanoğlu
MERT, (Mihalıççıklı) Durşen / Âşık Nurşah

OLGUN, (Yozgatlı) Durak / Âşık Olgun

ÖNDER, (Tomarzalı) Mustafa / Âşık Gözübenli
ÖNER, (Posoflu) Hafız / Hafız İkram
ÖZER, (Hekimhanlı) Yılmaz / Âşık Mutsuz

SAĞLAM, (İmranlılı) Mahmut / Sağlamî
SARAÇ, (Posoflu) Kurşun / Âşık Ummanî
SARI, (Yıldızelili) Zeynel / Âşık Zeynelî
SİNİGÜNÜ, (Ceyhanlı) Mehmet / Kara Mehmet
SÜLEYMAN RUHÎ (Bayburtlu)

ŞAFAK, (Erzurumlu) / Mevlüt / Âşık İhsanî
ŞAHİN, (Sarızlı Ali) / Âşık Derdi Derya
ŞENTÜRK, (Ardanuçlu) Âdem / Âşık Efkârî
ŞİMŞEK, (Manavgatlı) Hasan / Dertli Şimşek

TAŞKAYA (Kadirli) Fatma / Âşık Fatma
TAŞKAYA, (Kadirlili) Osman / Âşık Feymanî
TAŞLIOVA, (Çıldırlı) Şeref / Âşık Şeref Taşlıova
TAŞTAN, (Bayburtlu) Hacı / Âşık Hicranî
TATAR, (Bayburtlu) Hüseyin / Burhanî
TEMEL, (Tortumlu) Mustafa / Âşık Ruhanî

UÇAR, (Kelkitli) Nuri / Geda İlhamî

YAKICI, (Konyalı) Mehmet / Âşık Mehmet
YAZICI
YAZICI, (Narmanlı) Hüseyin / Âşık Sümmanoğlu
YAZICIOĞLU, (Arguvanlı) Muharrem / Yazıcıoğlu
YILDIRIM, (Gemerekli) Hasan / Âşık Mihmanî
YILMAZ, (Bayburtlu) Şevki / Âşık Esnanî
YILMAZ, (Erzurumlu) Yaşar / Âşık Yaşar Reyhanî

Dizgi - Baskı
Bizim Büro Basımevi
Selanik Cad. 18/11
Tel : (0312) 431 88 81 - 433 36 36
Kızılay - ANKARA

ISBN : 975 - 16 - 1058 - 3
Fiyatı : 1.260.000.-TL